

Gàidhlig Dachaigh 2

Cùrsa airson
pàrantan

Cùrsa airson
pàrantan

Pasgan an tidseir

STÒRLANN NÀISEANTA NA
GÀIDHLIG 2001

Clàr

Ro-ràdh

Cuspairean

Faclan

- liosta de dh'fhaclan agus ceangalan ris na faidhlichean fuaim

Sgrìobt nan Teipichean

A' Chùrsa

- notaichean tidseir

Pàtrain

- notaichean cànanain (sgrìobhte anns a' Bheurla)

Òrain

- fiosrachadh

Stòrasan

- fiosrachadh
- duilleagan-obrach, postairean is eile
- clàr leabhran nam pàrant

Ro-ràdh

Chaidh a' chùrsa seo a dheasachadh airson pàrantan aig a bheil clann ann an sgoil no an cròileagan Gàidhlig agus a tha ag iarraidh Gàidhlig a bhruidhinn riutha aig an taigh.

Tha i a' gabhail a-steach an seòrsa cànan a dh'fhaodar a chleachdadh ri cloinn anns an dachaigh agus cuideachd cànan sgoile. Tha i airson pàrantan a tha air a' chiad phàirt de Ghàidhlig Dachaigh a dhèanamh.

Tron chùrsa bu chòir uimhir de Ghàidhlig 's a ghabhas a chleachdadh anns a' chlas – pàrantan a' cur fàilte air a chèile, an tidsear ag innse dè tha a' dol a thachairt, agus mar sin air adhart.

Tha molaidhean an seo mu ghnìomhan a dh'fhaodaist a dhèanamh anns gach leasan ach faodaidh an neach-teagaisg gabhail riutha no am fàgail às mar a tha iad fhèin a' faicinn iomchaidh, agus faodar òrdugh nan leasan atharrachadh mar a tha an tidsear fhèin a' faicinn iomchaidh cuideachd. Dh'fhaodadh gun toir cuid de leasan nas fhaide na feadhainn eile agus, mar sin, dh'fhaodadh iad a bhith air an roinn nan dà leasan.

A bharrachd air notaichean teagaisg, tha pasgan an tidseir a' gabhail a-steach teipichean (le sgriobt nan teipichean), duilleagan-obrach agus postairean. Tha leabhran air leth ann airson phàrantan, agus bu chòir na teipichean a bhith acasan cuideachd. Gheibhear lethbhreac de chlàr leabhran nam pàrant fo “stòrasan” sa phasgan seo.

Tha lethbhric den chiad phàirt de Ghàidhlig Dachaigh, agus na teipichean a tha na chois, rim faighinn fhathast.

Ro-ràdh

Chaidh a' chùrsa a sgrìobhadh le Seònaid NicNèill, le taic bho Dhòmhnall Iain MacLeòid, Comhairliche Gàidhlig, Comhairle na Gàidhealtachd, agus bho Mhòrag NicCaluim, Roinn Foghlaim Coimhearsnachd, Comhairle na Gàidhealtachd. Chaidh na teipichean a chlàradh le Lewis Recordings, le Ellen Jack agus Ailig Dòmhnallach ag aithris. Tha ceòl nan teipichean le Niall Caimbeul.

Bha am pròiseact fo stiùireadh Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig.

Tha sinn a' toirt taing do Chànan airson cead duilleagan-obrach bho Speaking Our Language (SOL) a chleachdadh sa chùrsa seo agus airson postairean SOL a thoirt dhuinn an-asgaidh. Tha sinn cuideachd a' toirt taing do Chlì - Na Gàidheil Ùra - airson cead na postairean acasan a chleachdadh. Tha sinn fada nan comain le chèile.

© **Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig às leth nan Ùghdarrasan a tha riochdaichte air MRG 2001.**

Cuspairean

1. Dè rinn thu?
2. Cuin?
3. Mìosan/Ràithean
4. An aimsir/An t-sìde
5. An teaghlach
6. Coltas
7. Peataichean
8. Beathaichean
9. Ciamar a tha thu?
10. Anns an taigh
11. Làithean sònraichte
12. Pàrtaidh
13. Anns an sgoil
14. Anns a' bhùth
15. Anns a' bhaile
16. Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh
17. Dòighean-siubhail
18. Saor-làithean

Faclan

'S iad seo na faclan agus na h-abairtean a tha ann an ochd aonadan deug na cùrsa.

Faodaidh an tidsear faclan agus gnàthasan eile a thoirt do na pàrantan a tha iad fhèin a' smaoinachadh a bhiodh feumail dhaibh. Tha rùm air fhàgail airson iad seo a sgrìobhadh.

Tha dùil co-dhiù gum bi an tidsear a' teagasg agus a' cleachdadh abairtean cumanta a rinn iad roimhe ann a bhith a' ruith a' chlas.

Cha bu chòir sealltainn air na faclan sgrìobhte gus a bheil an luchd-ionnsachaidh gan tuigsinn agus fileanta ann a bhith gan cleachdadh ann an còmhradh. 'S e daingneachadh an dèidh làimhe bu chòir a bhith an seo. Tha mineachadh air na pàtrain cànan a tha ann an cuid de na h-abairtean anns an earrainn, Pàtrain. Tha stiùireadh anns na notaichean tidseir air dòighean an cànan a theagasg.

Cluinnear na faclan/abairtean air an teip ach a-mhàin an fheadhainn far a bheil * mun coinneamh. Chan eil na faclan bho Leasan 1 air an teip idir, air sgàth 's gur e ath-obair a th' ann. Tha an liosta de dh'fhaclan agus sgrìobt nan teipichean ann am pasgan nam pàrant.

Faclan

****Leasan 1*** ***Dè rinn thu?***

Dè tha e/i a' dèanamh?
Tha e a' ruith.
Tha i a' leum.
Tha e a' seinn.
Tha i ag èigheachd.

Dè bha thu a' dèanamh an-diugh?
Bha mi anns an sgoil.
Bha mi aig an taigh.
Bha mi a' cluich.
Bha mi a' peantadh.
Bha mi a' bruidhinn ri Màiri.
Bha mi a' leughadh leabhar.
Bha mi a' cur dath air dealbh.
Bha mi a' snàmh.

Dè rinn thu an-diugh?
Choisich mi dhachaigh.
Choimhead mi air an telebhisean.
Dh'èist mi ris an rèidio.
Pheant mi an doras.
Chunnaic mi Calum.
Rinn mi m' obair-dachaigh.
Chaidh mi dhan sgoil.
Fhuair mi gèam ùr.
Leugh mi leabhar.
Sgrìobh mi litir.
Sgioblaich mi mo rùm.
Ràinig mi an cladach.
Thàinig mi dhachaigh.

Faclan

Càit an deach thu?
Chaidh mi dhan sgoil.
Chaidh mi dhan bhaile.
Chaidh mi dhan leabaidh.

Càit an do chuir thu am peann?
Chuir mi air a' bhòrd e.

Càit an do ruith e?
Ruith e dhachaigh.

Cò choisich dhan sgoil?
Choisich Dòmhnall dhan sgoil.

Cuin a sgrìobh thu litir?
Sgrìobh mi litir aig aon uair deug.

Carson a chluich thu ball-coise?
Chluich mi ball-coise oir is toigh leam spòrs.

Ciamar a bhreab e am bàlla?
Bhreab e am bàlla gu cruaidh.

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 2 Cuin?

Diluain	Oidhche Luain
Dimàirt	Oidhche Mhàirt
Diciadain	Oidhche Chiadain
Diardaoin	Oidhch(e) Ardaoin
Dihaoine	Oidhche Haoine
Disathairne	Oidhche Shathairne
Didòmhnaich }	Oidhche Dhòmhnaich
Là na Sàbaid }	Oidhche na Sàbaid

anns a' mhadainn	a-raoir	an t-seachdain-sa chaidh
feasgar	a-nochd	an t-seachdain seo
an-dè	an-ath-oidhch'	an-ath-sheachdain
an-diugh	an-dràsta	
a-màireach	a dh'aithghearr	

Cuin a tha thu a' dol don sgoil?
Tha mi a' dol don sgoil aig naoi uairean.

Cuin a tha spòrs agaibh?
Tha spòrs againn anns a' mhadainn.

Cuin a bhios ceòl agaibh?
Bidh ceòl againn feasgar Diluain.

Cuin a bha Sradagan ann?
Bha Sradagan ann oidhche Chiadain.

Faclan

Cuin a tha thu a' dol don bhùth?

Tha mi a' dol don bhùth an-diugh/a-màireach /Diardaoin/
an-dràsta/a dh'aithghearr.

*Dè an uair a tha e?

*Tha e

*

còig mionaidean an dèidh
deich mionaidean an dèidh
cairteal an dèidh
fichead mionaid an dèidh
còig mionaidean fichead an dèidh
leth-uair an dèidh
còig mionaidean fichead gu
fichead mionaid gu
cairteal gu
deich mionaidean gu
còig mionaidean gu

uair
dà uair
trì uairean
ceithir uairean
còig uairean
sia uairean
seachd uairean
ochd uairean
naoi uairean
deich uairean
aon uair deug
dà uair dheug

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 3 Miosan/Ràithean

Am Faoilleach
An Gearran
Am Màrt
An Giblean
An Cèitean
An t-Ògmhios
An t-Iuchar
An Lùnastal
An t-Sultain
An Dàmhair
An t-Samhain
An Dùbhlachd

anns an Fhaoilleach
anns a' Ghearran
anns a' Mhàrt
anns a' Ghiblean
anns a' Chèitean
anns an Ògmhios
anns an Iuchar
anns an Lùnastal
anns an t-Sultain
anns an Dàmhair
anns an t-Samhain
anns an Dùbhlachd

an t-earrach
as t-earrach
*anns an earrach

am foghar
as t-fhoghar
*anns an fhoghar

an samhradh
as t-samhradh
*anns an t-samhradh

an geamhradh
sa gheamhradh
*anns a' gheamhradh

an-ath-mhios

miosachan

ceann-latha

A' coimhead air a' mhiosachan.

Tha mi a' dol air làithean-saora as t-samhradh.

Cuin?

anns an Ògmhios
anns an Iuchar

Faclan

Cha leigear a leas a h-uile facal anns na liostaichean seo a chleachdadh. 'S dòcha gum biodh e feumail nam biodh sibh a' dèanamh a' chinn-là aig toiseach gach leasain no airson co-là-breith buill den teaghlach/den chlas.

*1	a' chiad latha
2	an dàrna latha
3	an treas latha
4	an ceathramh latha
5	an còigeamh latha
6	an siathamh latha
7	an seachdamh latha
8	an ochdamh latha
9	an naoidheamh latha
10	an deichead latha
11	an aonamh latha deug
12	an dàrna latha deug
13	an treas latha deug
14	an ceathramh latha deug
15	an còigeamh latha deug
16	an siathamh latha deug
17	an seachdamh latha deug
18	an ochdamh latha deug
19	an naoidheamh latha deug
20	an fhicheadamh latha
21	an aonamh latha thar fhichead
22	an dàrna latha thar fhichead
23	an treas latha thar fhichead
24	an ceathramh latha thar fhichead
25	an còigeamh latha thar fhichead
26	an siathamh latha thar fhichead
27	an seachdamh latha thar fhichead
28	an ochdamh latha thar fhichead
29	an naoidheamh latha thar fhichead
30	an deichead latha thar fhichead
31	an aonamh latha deug thar fhichead

*

den Fhaoilleach

den Ghearran

den Mhàrt

den Ghiblean

den Chèitean

den Ògmhios

den Iuchar

den Lùnastal

den t-Sultain

den Dàmhair

den t-Samhain

den Dùbhlachd

Faclan

Bidh sinn a' dèanamh bodach-sneachda sa gheamhradh.

Bidh na duilleagan a' falbh bho na craobhan as t-fhoghar.

Bidh na h-uain a' tighinn as t-earrach.

Tha mo cho-là-breith ann anns a' Ghearran.

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 4

An aimsir/An t-side

blàth	tioram	tuil	dealanaich
brèagha	frasach	sneachd	clachan-meallain
grianach	ceòthach	flion	turadh
teth	fiadhaich	reothadh	bogha-frois
fuair	fras	gèile	sgòth
fliuch	uisge	tàirneanaich	sgòthan

Dè an seòrsa latha a tha ann?
Tha latha math/fuair/fliuch ann.

Dè an seòrsa sìde a tha ann?
Sìde mhath/droch shìde.
Tha i fuair/blàth/grianach/fiadhaich/fliuch.

Cuir ort do bhòtannan.
Tha thu bog fliuch.
Tha turadh/tuil/fras ann an-dràsta.
Bha tàirneanaich agus dealanaich ann.
Bha gèile ann a-raoir.

Tha sinn a' dol a-mach a chluich anns an t-sneachda.
Tha sinn a' dèanamh bodach-sneachda.
Nì sinn bodach-sneachda.
Tha mo làmhnan reòthte.

Cuir ort ad grèine.
Feuch nach loisg a' ghrian thu.
Seall am bogha-frois.
Dè na dathan a tha anns a' bhogha-fhrois?

Faclan

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 5 An teaghlach

bràthair	bràithrean	
piuthar	peathraichean	
athair	dadaidh	
màthair	mamaidh	
seanair		
seanmhair	granaidh	
pàrant	pàrantan	
uncail	bràthair m' athar	bràthair mo mhàthar
antaidh	piuthar m' athar	piuthar mo mhàthar
mac		
nighean		
ogha		
mo bhean		
an duine agam		

A bheil bràthair agad?
Tha aon bhràthair agam.

A bheil piuthar agad?
Tha aon phiuthar agam.

A bheil bràithrean agad?
Tha dithis bhràithrean agam.
Tha dà bhràthair agam.

A bheil peathraichean agad?
Tha trì pheathraichean agam.
Tha trì peathraichean agam.

Faclan

Seo mo bhràthair, Calum.

Seo mo phiuthar/*mo mhàthair/*m' athair/*mo phàrantan/*mo sheanair/*mo sheanmhair/*m' uncail/*m' antaidh/*mo bhean/*mo mhac/*mo nighean/*an duine agam.

Cia mheud a tha san teaghlach agad?

Tha còignear anns an teaghlach agam, m' athair, mo mhàthair, mo bhràthair, mo phiuthar agus mi fhèin.

Cia mheud bràthair a tha agad?

Dè na h-ainmean a tha orra?

Dè an aois a tha iad?

Cia mheud piuthar a tha agad?

Tha trì peathraichean agam.

Cò iad?

Tha mise sia.

Tha Màiri ochd.

Cò as òige/as sine?

'S e Calum as òige agus 's e Màiri as sine.

Tha Calum nas òige na mise.

Mo bhràthair mòr/beag.

Tha mise anns a' mheadhan.

Tha Màiri nas sine na mise.

Mo phiuthar mhòr/bheag.

Càit a bheil sibh a' fuireach?

Tha sinn a' fuireach ann an Inbhir Nis.

Tha sinn a' fuireach air Sràid ... /*Rathad ...

Faclan

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 6 Coltas

Cò ris a tha thu coltach?

beag	caol
mòr	reamhar
àrd	

Tha m' fhalt donn/bàn/ruadh/liath/dubh.
Tha m' fhalt fada/goirid/dualach.
Tha m' fhalt fada donn.
Tha mo sheanair maol.
Tha feusag air m' athair.
Tha stais air m' uncail.
Tha mo shùilean donn/*gorm/*uaine/*liath-ghlas.
Tha iad ag ràdh gu bheil mi coltach ri mo sheanmhair/
m' athair/*mo bhràthair.

còir	leisg
crosta	dòigheil
gasta	gòrach
grànda	diùid
snog	bhrèagha
ciallach	glè
glic	gu math

'S e duine còir a th' ann.
'S e nighean bhrèagha a th' innte.
'S e duine/*boireannach glic a th' annam.
*S e nighean shnog a th' innte.

Tha i glè bhrèagha/*ghasta/*chòir.
Tha e gu math diùid/*dòigheil/*crosta.

Faclan

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 7 Peataichean

A bheil peata agad?
Dè an seòrsa peata a th' agad?
A bheil thu ag iarraidh peata?
Dè an t-ainm a th' air?

cù (coin)	gearra-mhuc (gearra-mhucan)
cat (cait)	spòg/spògan
buidsidh (buidsidhean)	earball
òr-iasg *(òr-èisg)	itean
coineanach (coineanaich)	bian
rabaid (rabaidean)	tanca
hamstair (hamstairean)	cèidse
luch (luchan)	basgaid
pitheid *(pitheidean)	cuilean
sligeanach (sligearnaich)	piaseag

ceithir casan/spògan	a' comhartaich
inean biorach	a' mèilich/a' crònan
cluasan mòra	a' seinn/a' bruidhinn
a' crathadh earbaill	a' bìogail
a' toirt dhomh a spòig	

Tha an cù a' cadal ann am basgaid.
Tha coilear air le ainm.
Tha e dubh agus geal.
Bidh mi a' sliobadh a chòta.
'S e cù-chaorach/coilidh a th' ann.
Bidh e a' comhartaich.
'S e Dileas an t-ainm a th' air.

Faclan

Tha cat agam.
Bidh e a' cadal fad an latha.
Tha a bhian bog.
Tha e dubh agus tha a spògan geal.
Bidh e a' laighe air beulaibh an teine.
Bidh e a' cadal anns an t-sèithear/air an t-sòfa.
Bidh e a' mèilich nuair a tha e ag iarraidh a-mach.
Bidh e a' crònan nuair a bhios mi ga shliobadh.

Tha òr-iasg agam.
Tha e a' fuireach ann an tanca làn uisge.
Tha e a' snàmh mun cuairt.

Tha buidsidh agam.
Tha e a' fuireach ann an cèidse.
Tha itean uaine agus buidhe.

Thoir biadh don chù/*don iasg/*don chat/*don choineanach/
*don bhuidsidh.
Is caomh leam cait/*coin/*buidsidhean/* coineanaich.
Is toigh leam cait/*coin/*buidsidhean/*coineanaich.
Cha toigh leam luchan.
Cha chaomh leam luchan.

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 8

Beathaichean

bò	crodh	laogh
each	eich	searrach
caora	caoraich	uan
muc	mucan	uircean
cearc	cearcan	isean
coileach	coilich	isean tunnaig
tunnag	tunnagan	isean geòidh
gèadh	geòidh	
gobhar	gobhair	
gràineag	gràineagan	
feòrag	feòragan	
fiadh	fèidh	
sionnach	sionnaich	
cailleach-oidhche	cailleachan-oidhche	
faoileag	faoileagan	
calman	calmain	
tuathanas	stàball	a’ cur buntàta
tuathanach	bothag-chearc	a’ togail a’ bhuntàta
achadh	tractar	croit
feansa	a’ buain an fheòir	croitear
bàthach/sabhal	a’ treabhadh	

Tha an tuathanach a’ cumail crodh agus caoraich.
Tha trì mucan agus each aige.
Tha cearcan, tunnagan agus geòidh aige cuideachd.
Tha e a’ faighinn uighean bho na cearcan agus na tunnagan.
Tha na cearcan a’ fuireach ann am bothag-chearc.
Tha an t-each a’ fuireach ann an stàball.

Faclan

Tha tractar aig an tuathanach.
Bidh e a' treabhadh leis an tractar.
Bidh e a' cur a' bhuntàta as t-earrach.
Bidh e a' togail a' bhuntàta as t-fhoghar.

Tha achadh aige le feur.
*Tha feansa timcheall air.
Bidh e a' buain an fheòir airson biadh do na beathaichean.

Uaireannan chì thu beathaichean eile air an dùthaich.
Chì thu fèidh anns na beanntan agus feòragan anns na craobhan.

leòmhann	mathan geal
ailbhean	muncaidh
tìgear	sioraf
mathan	

Bha mi aig an sutha.
Chunnaic mi ailbhean.
Bha e mòr agus glas.
Chunnaic mi leòmhann agus tìgear cuideachd.
Chunnaic mi mathan geal.
Chunnaic mi tòrr mhuncaidhean.
Chòrd na muncaidhean rium.
Bha iad èibhinn.

Faclan Eile:

Leasan 9***Ciamar a tha thu?***

Ciamar a tha thu?

Ciamar a tha thu a' faireachdainn?

Tha mi gu math/bochd/tinn.

Chan eil mi a' faireachdainn gu math.

Tha mi a' faireachdainn tinn/bochd.

Tha mi a' cur a-mach.

Tha mi a' faireachdainn nas fheàrr/nas miosa.

Chan urrainn dhomh a dhol don sgoil.

Dè tha ceàrr ort?

A bheil do cheann/do mhionach/d' amhach goirt?

Tha mo cheann/*mo mhionach/*m' amhach goirt.

Chan eil càil ceàrr orm.

Ghoirtich mi mo làmh.

Tha gearradh air mo ghlùn.

Tha fuil air mo bhriogais.

Tha mo shròn a' sìleadh.

Dè thachair dhut?

Thuit mi.

Gheàrr mi mo ghlùn.

Bhris mi mo ghàirdean.

A bheil an cnatan/an dèideadh/*casadaich/*an tùchadh ort?

Tha an cnatan orm.

Chan eil an dèideadh orm.

Càit a bheil an goirteas/am pian?

Thèid sinn chun an dotair/an fhiaclair.

Theirig air ais don leabaidh.

Faclan

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 10

Anns an taigh

an cidsin
an rùm-suidhe
an rùm-cadail
na rumannan-cadail
an rùm-bìdh
an rùm-nighe
an taigh-beag
an staidhre
am preas
a' gharaidh
an t-seada
an gàrradh

anns a' chidsin
anns an rùm-suidhe
anns an rùm-cadail

*anns an rùm-bìdh
anns an rùm-nighe
anns an taigh-bheag

anns a' gharaidh
anns an t-seada
anns a' ghàrradh

a' glanadh an rùm-cadail
a' nighe nan soithichean
a' tiormachadh nan soithichean
a' sguabadh an làir
a' dustaigeadh

a' nigheadaireachd
ag iarnaigeadh
a' càradh mo leabaidh
shuas an staidhre
shìos an staidhre

Tha mi a' dol suas an staidhre.
Tha mi a' dol sìos an staidhre.

Sgioblaich do rùm.
Cuir na leabhraichean don phreas-leabhraichean.
Cuir do sheacaid don phreas-aodaich.
Cuir do dhèideagan don bhogsa dhèideagan.

Càit a bheil thu a' dol?
Tha mi a' dol a-mach don ghàrradh.
Tha mi a' dol a-steach don taigh.

Faclan

Càit a bheil Dòmhnall?

Tha e a-muigh anns a' ghàrradh.

Tha e a-staigh anns an taigh.

'S e taigh mòr/*beag/*ùr/*snog a tha ann.

'S e seann taigh a tha ann.

Is toigh leam an taigh seo oir ...

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 11 ***Làithean sònraichte***

Co-là-breith

Nollaig

Craobh Nollaig
Solais air a' chraoibh
Latha na Nollaig
Tha Bodach na Nollaig a' tighinn
Cairtean Nollaig
Laoidhean Nollaig
Nollaig Chridheil agus Bliadhna Mhath Ùr
Dè thug Bodach na Nollaig dhut?
Thug Bodach na Nollaig baidhsagal dhomh
Fhuair mi baidhsagal bho Bhodach na Nollaig
Saor-làithean/*làithean-saora na Nollaig
Chroch mi mo stocainn

A' Chàisg

Saor-làithean/*làithean-saora na Càisge
Ugh na Càisge

Faclan

Oidhche Shamhna

Aghaidh choimheach/aodach coimheach
A' dol a-mach timcheall nan taighean
Bana-bhuidseach
Ad bhiorach
Taibhsean/bòcain
Bidh sinn a' faighinn mheasan agus chnothan

Oidhche Guy Fawkes

Dh'fhaodadh iad do losgadh
Spreadhadairean/cleasan teine
Teine

An Nollaig – tuilleadh còmhraidh

Tha Latha na Nollaig ann air a' chòigeamh latha thar fhichead den Dùbhlachd.
Tha an Nollaig a' tighinn.
Sgeadaich sinn craobh na Nollaig an-dè.
Chuir sinn solais dhathach oirre cuideachd.
Sgrìobh mi litir gu Bodach na Nollaig.
Tha mi ag iarraidh baidhsagal airson na Nollaig.
Chuir mi cairtean gu mo charaidean.
Bha “Nollaig Chrìdheil agus Bliadhna Mhath Ùr” sgrìobhte nam broinn.

Faclan

Is toigh leam an Nollaig.

Bidh partaidh againn anns an sgoil aig àm na Nollaig.

Bidh Bodach na Nollaig a' tighinn le preusantan.

An oidhche ron Nollaig bidh mi a' crochadh mo stocainn agus a' dol don leabaidh tràth.

Bidh sinn a' cuimhneachadh air breith Ìosa agus a' seinn laoidhean Nollaig.

Oidhche Shamhna – tuilleadh còmhraidh

Tha Oidhche Shamhna ann air an aonamh latha deug thar fhichead den Dàmhair.

Bidh mi a' cur orm aodach coimheach agus aghaidh choimheach Oidhche Shamhna.

Bidh aodach agus aghaidh choimheach bana-bhuidsich orm agus ad bhiorach.

Bidh sinn a' dol timcheall nan taighean.

Bidh sinn a' faighinn mheasan agus chnothan.

Bidh na bana-bhuidseichean a-muigh Oidhche Shamhna.

Am faca tu bana-bhuidseach Oidhche Shamhna?

Oidhche Guy Fawkes – tuilleadh còmhraidh

Tha Oidhche Guy Fawkes ann air a' chòigeamh latha den t-Samhain.

Bidh teine agus spreadhadairean againn Oidhche Guy Fawkes.

Bidh na spreadhadairean a' dèanamh brag agus solais dhathach anns an adhar.

Tha na spreadhadairean cunnartach.

Na teirig faisg air na spreadhadairean no air an teine.

Dh'fhaodadh iad do losgadh.

Faclan

Faclan Eile:

Leasan 12***Partaidh***

Dè an aois a tha thu?
Cuin a bhios tu sia/*seachd/*ochd?
Co-là-breith sona dhut.

A bheil cèic agad?
A bheil coinnean air a' chèic?
Cia mheud?

An d' fhuair thu tòrr chairtean/phreusantan?
Fhuair/Cha d' fhuair.

A bheil partaidh gu bhith agad?
Cò tha a' tighinn chun a' phartaidh?

Bha mi seachd Disathairne.
Fhuair mi tòrr phreusantan.
Fhuair mi leabhar bho m' antaidh agus aodach bho mo Mhamaidh
agus mo Dhadaidh.
Tha a' chairt seo bho Mhàiri, mo charaid.
Bha partaidh agam.
Bha ochdnar de mo charaidean aig a' phartaidh.
Bha sinn a' cluich agus a' dannsa.
Bha bailiùnaichean ann.

Fhuair mi cèic le seachd coinnean agus bha "Seachd" sgrìobhte
oirre.
Shèid mi às na coinnean.
Bha sùgh orainseir agus ceapairean agus rudan milis againn. Chòrd
am pàrtaidh rium.

Faclan

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 13 ***Anns an sgoil***

*

peansail
peann
creidhean

rubair
pàipear
bàrdachd

sgeulachd/stòraidh
leabhar-sgrìobhaidh

Dè bha sibh a' dèanamh anns an sgoil?
Bha ceòl/*spòrs/*matamataig/*sgrìobhadh/*leughadh/
*litreachadh/*Fraingis/*còcaireachd/*ealain againn.

Dè bha sibh a' dèanamh aig spòrs?
Bha sinn a' cluich ball-coise/*ball-basgaid.

Bha an tidsear a' leughadh sgeulachd.
Bha sinn ag èisteachd ri sgeulachd.
Cò mu dheidhinn a bha an sgeulachd?
An robh i math?
An do chòrd i riut?
Chòrd/cha do chòrd.

A bheil thu a' tuigsinn?
Tha mi a' tuigsinn/chan eil mi a' tuigsinn.

An do dh'ionnsaich thu do litreachadh?
Dh'ionnsaich/cha do dh'ionnsaich.

Dè bha sibh a' dèanamh aig ealain?
Bha sinn a' dèanamh dealbh le creidheanan/*pinn dathach.
Bha sinn a' peantadh/a' dèanamh mhodailean aig ealain.

Bha sinn a' seinn/a' cluich reacòrdair aig ceòl.

Faclan

Bha sinn a' cur-ris/a' toirt-air-falbh/ag iomadachadh/ a' roinn/a' tomhais/a' dèanamh chumaidhean ann am Matamataig.

Dèan dealbh.

Cuir dath air an dealbh.

Ceangail na dotagan.

Cuir-ris.

Thoir-air-falbh.

An urrainn dhut snàmh?

An urrainn dhut sin a leughadh?

'S urrainn dhomh sin a leughadh.

Chan urrainn dhomh sin a leughadh.

Bha sinn a' sgiobadh anns an raon-chluiche.

Bha sinn a' cluich ball-coise.

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 14

Anns a' bhùth

Dè nì mi dhuibh?

Tha mi ag iarraidh ...

Tha mi ag iarraidh crogan silidh.

a' ceannach	bogsa (gràn-bracaist)	cilo (siùcair)
a' dol a cheannach	crogan (silidh)	leth-chilo (ime)
a' pàigheadh airson	pacaid (bhriosgaidean)	liotair (bainne)
a' dol a phàigheadh	punnd (mions)	leth-liotair (bainne)
a tha a' cosg	leth-phunnd (hama)	dusan ugh
canastair (pheasraichean)	pinnt (bainne)	leth-dusan ugh

Dè na tha an cofaidh?

Dè a' phrìs a tha sin?

Dè na tha liotair bainne a' cosg?

Dè na chosg thu anns a' bhùth?

Chosg mi faisg air dà nota.

sgillinn	(pàipear) còig notaichean
dà sgillinn	(pàipear) deich notaichean
trì sgillinn	(pàipear) fichead not
aon sgillinn deug	bonn deich sgillinn
dà sgillinn dheug	bonn fichead sgillinn
trithead sgillinn 's a h-ochd	bonn nota
not/nota	bonn dà nota
dà not/dà nota	uile gu lèir
trì notaichean	iomlaid
aon nota deug	an urra
dà nota dheug	daor
trì notaichean deug	saor
fichead not	bargan
trithead not	ro dhaor/glè dhaor
not ach sgillinn	ro shaor/glè shaor
còig notaichean ach sgillinn	

Faclan

... agus tha mi ag iarraidh briosaidean.

Dè na tha na briosaidean sin?

Not agus ochdad sgillinn.

Tha iad ro dhaor.

Dè na tha an fheadhainn ud?

Seasgad sgillinn.

Tha sin nas fheàrr.

An e sin a h-uile sìon/rud?

'S e.

Bidh sin còig nota deug, ochdad sgillinn 's a sia, uile gu lèir.

Seo pàipear fichead not.

Tapadh leibh.

Seo iomlaid ceithir notaichean agus ceithir sgillinn deug.

Tha Dòmhnall a' ceannach trì ùbhlann a tha a' cosg còig sgillinn deug an urra agus orainsear a tha a' cosg fichead sgillinn.

Dè na tha e a' cosg uile gu lèir?

Dè an iomlaid a gheibh e à nota?

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 15

Anns a' bhaile

An tèid sinn don bhaile an-diugh?
Thèid/Cha tèid.

An deach thu don bhaile an-dè?
Chaidh/Cha deach.

Dè chunnaic thu anns a' bhaile?
Chunnaic mi ...

bùithtean (na bùithtean)	an t-Ionad-spòrs
Bùth a' Bhèiceir	an t-Ospadal
Bùth a' Bhùidseir	an Eaglais
Bùth an Aodaich (Bùth Aodaich)	gabh/gabhaibh mo leisgeul
Bùth nam Pàipearan	ri taobh
Bùth a' Cheimigeir	air do làimh chlì
Bùth nan Dèideagan	air do làimh dheis
Bùth nan Leabhraichean	air taobh eile an rathaid
Oifis a' Phuist	air taobh thall na sràide
an Taigh-òsta	theirig
an Taigh-bìdh	coisich
an Cafaidh	cùm a' dol
am Banca	seachad air
an Leabharlann	

Càit an tèid sinn an toiseach?
Thèid sinn gu Bùth an Aodaich.
An uair sin thèid sinn gu Bùth nan Dèideagan.

Bha mi anns a' bhaile an-dè.
Chaidh sinn gu Bùth a' Bhùidseir agus gu Bùth nan
Leabhraichean.

Faclan

Gabhaibh mo leisgeul.
Càit a bheil ...?

Càit a bheil an cafaidh/*taigh-bidh/*am banca/*an leabharlann?
Cùm a' dol sìos an rathad seo.
Theirig seachad air a' bhanca.
Tha an cafaidh shìos an sin ri taobh Oifis a' Phuist air taobh eile an rathaid.

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 16

Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

nurs tidsear

dotair poileas

fiaclair

'S e nurs/*tidsear/*dotair/*poileas/*fiaclair a th' annam.

'S e tidsear/*nurs/*dotair/*poileas/*fiaclair a th' annad.

'S e poileas/*fiaclair/*nurs/*tidsear/*dotair a th' ann.

'S e dotair/*tidsear/*fiaclair/*nurs/*poileas a th' innte.

Bidh nurs agus dotair gar cuideachadh nuair a tha sinn tinn.

Bidh fiaclair gar cuideachadh nuair a bhios an dèideadh oirnn.

Bidh tidsear gar cuideachadh ag ionnsachadh.

Bidh poileas gar cuideachadh a' raighdeadh baidhsagal gu sàbhailte.

Dè an obair a tha agad?

'S e saor a th' annam.

Dè an obair a th' aige?

'S e poileas a th' ann.

Dè an obair a th' aice?

'S e nurs a th' innte.

Dè tha thu ag iarraidh a dhèanamh nuair a dh'fhàsas tu mòr?

Faclan

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 17

Dòighean-siubhail

càr	bus
trèana	tagsaidh
plèana	bàta (bàt'-aiseig)
baidhsagal	bhan
làraidh	stèisean nan trèanaichean
am port-adhair	stèisean nam busaichean
*astar fada	

Ciamar a bhios tu a' dol don sgoil/*don amar-snàimh?

An robh cur na mara ort?

Bha, bha cur na mara orm.

Cha robh, cha robh cur na mara orm.

Chaidh sinn astar fada air an trèana.

Bidh mi a' dol don sgoil air bus.

Bidh mi a' dol gu taigh mo charaid air mo bhaidhsagal.

Bidh mi a' dol dhan amar-snàimh còmhla ri Mamaidh anns a' chàr.

Bidh Mamaidh a' dràibheadh a' chàir.

Bidh mi a' dol gu taigh Granaidh air a' bhàt'-aiseig.

Bidh mi a' dol gu taigh Antaidh Màiri air an trèana.

Tha Antaidh Màiri a' fuireach ann an Glaschu.

Tha Glaschu mu cheud agus seasgad mìle à Inbhir Nis.

Bidh sinn a' faighinn tagsaidh bhon stèisean gu taigh Antaidh Màiri.

Chaidh sinn air plèana an-uiridh nuair a chaidh sinn air saor-làithean.

Faclan

Bidh am post a' tighinn le parsaillean anns a' bhan.
*Tha làraidh mhòr a' tighinn le biadh dhan bhùth.

Chaidh mi chun a' phort-adhair còmhla ri mo Dhadaidh.
Chunnaic mi trì plèanaichean a' falbh.
Abair fuaim!

Bha mi aig stèisean nam busaichean an-dè.
Bha Uncail Dòmhnall a' falbh air a' bhus.
Bha tòrr bhusaichean a' falbh agus a' tighinn.
Bha tòrr dhaoine ann le багаichean agus màileidean.

Bha mi aig stèisean nan trèanaichean Diluain.
Bha Antaidh Màiri a' tighinn air an trèana.
Bha tòrr fuaim ann nuair a thàinig an trèana a-steach.

Bha mi air a' bhàt'-aiseig as t-samhradh.
Bha sin math.
Cha robh cur na mara orm idir.

Faclan Eile:

Faclan

Leasan 18 Saor-làithean

Ainmean Àitean

Na h-Eileanan	a' dol do na h-Eileanan
Leòdhas	a' dol a Leòdhas
Na Hearadh	a' dol do na Hearadh
Beàrnaraigh	a' dol a Bheàrnaraigh
Uibhist a Tuath	a' dol a dh'Uibhist a Tuath
Uibhist a Deas	a' dol a dh'Uibhist a Deas
Beinn a' Bhaoghla	a' dol a Bheinn a' Bhaoghla
Èirisgeigh	a' dol a dh'Èirisgeigh
Barraigh	a' dol a Bharraigh
Bhatarsaigh	a' dol a Bhatarsaigh
An t-Eilean Sgitheanach	a' dol don Eilean Sgitheanach
Ratharsair	a' dol a Ratharsair
Muile	a' dol a Mhuile
Ìle	a' dol a dh'Ìle
Tiriodh	a' dol a Thiriodh
Steòrnabhagh	a' dol a Steòrnabhagh
Inbhir Nis	a' dol a dh'Inbhir Nis
Glaschu	a' dol a Ghlaschu
Dùn Èideann	a' dol a Dhùn Èideann
Peairt	a' dol a Pheairt
Obar Dheathain	a' dol a dh'Obar Dheathain
Dùn Dè	a' dol a Dhùn Dè
Lunnainn	a' dol a Lunnainn
Alba	a' dol a dh'Alba
Sasainn	a' dol a Shasainn
Èirinn	a' dol a dh'Èirinn
A' Chuimrigh	a' dol don Chuimrigh

Faclan

Ainmean Àitean

a-null thairis

a' dol a-null thairis

An Fhraing

a' dol don Fhraing

An Spàinn

a' dol don Spàinn

An Eadailt

a' dol don Eadailt

A' Ghrèig

a' dol don Ghrèig

A' Ghearmailt

a' dol don Ghearmailt

Ameireaga

a' dol a dh'Ameireaga

Astràilia

a' dol a dh'Astràilia

Canada

a' dol a Chanada

Càit a bheil thu a' dol air do làithean-saora?

Tha mi a' dol a Leòdhas/a Bharraigh/*a dh'Uibhist a Tuath/*don Eilean Sgitheanach.

Ciamar a tha thu a' dol ann?

Tha mi a' dol ann air a' bhàta/air a' phlèan/*air a' bhus/*air an tràna.

Càit an robh thu air do làithean-saora?

Bha mi ann an Uibhist a Tuath/*ann an Leòdhas/*ann am Barraigh/anns an Eilean Sgitheanach.

Ciamar a chaidh thu ann?

Chaidh mi ann air a' bhàta/*air a' phlèan/*air a' bhus/*air an tràna.

Càit an deach sibh?

Chaidh sinn a-null thairis.

Chaidh sinn don Spàinn.

Faclan

An robh sin math/*teth?

An robh thu a-riamh anns an Fhraing/*ann an Èirinn/*anns an Spàinn/*anns na Hearadh?

Càit a bheil thu airson a dhol air làithean-saora am-bliadhna?Tha mi airson a dhol don Fhraing.
Bu toigh leam a dhol a Chanada.

Cuin a thèid sinn ann?
As t-samhradh/anns an Lùnastal

Dè cho fada agus a bhios sibh air falbh?
Bidh sinn air falbh airson seachdain/cola-deug/*deich latha/*mìos.

Dè cho fada agus a bha sibh air falbh?
Bha sinn air falbh airson seachdain/*cola-deug/*deich latha/*mìos.

Càit an robh sibh a' fuireach?
Bha sinn a' fuireach ann an taigh-òsta.

Dè rinn thu aig na saor-làithean/*làithean-saora?
Chaidh mi gu taigh mo ghranaidh ann an Leòdhas.

An robh sìde mhath agaibh?
Bha sìde mhath againn.
Bha sinn air an tràigh.

Faclan

Dè rinn sibh air an tràigh?
Bha sinn a' snàmh anns a' mhuir.
Bha sinn a' cluich anns a' ghainmhich.
Bha bucaid agus spaid agam.
Thog sinn caisteal.
Chruinnich mise sligean air an tràigh.
Bha sinn a' cluich le bàlla cuideachd.

A bheil dealbhan agad de na làithean-saora?
Tha.
Thog mi dealbhan le mo chamara.

Faclan Eile:

Faclan

Cànan Sgoile

Tha ùidh gu h-àraidh aig pàrantan anns a' chànan a tha a' chlann aca ag ionnsachadh anns an sgoil no anns a' chròileagan Ghàidhlig.

Bu chòir don chlas phàrant a' Ghàidhlig seo a theagasg: tha seo a' gabhail a-steach cuid de na h-òrain, na geamannan, na stòraidhean agus na leabhraichean a tha a' chlann a' dèanamh aig an àm.

Chan urrainnear seo a chur sìos ro-làimh oir bidh e ag atharrachadh o sgoil gu sgoil is o àm gu àm.

Bu chòir tidsear a' chlas phàrant faighinn a-mach dè a tha a' chlann a' dèanamh tro dhol a bhruidhinn ris an tidsear, no a dhol don sgoil, no leis an tidsear sgoile a thighinn don chlas bho àm gu àm agus an cànan seo a theagasg anns an dòigh àbhaisteach.

Faodar an cànan seo a dhèanamh aig àm sam bith tron chùrsa.

5 PART DIVIDERS

Ref: 4801

TOLLIT & HARVEY LTD.
KING'S LYNN
BRITISH MADE

5 016196 048011 >

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 2

Cuin

Ellen: Fàilte gu *Gàidhlig Dachaigh Sreath a dhà*. On this tape you will find most of the new vocabulary introduced in the second series of *Gàidhlig Dachaigh*, the course devised for parents of children being taught through the medium of Gaelic.

I'm Ellen and with my co-presenter, Ailig. I'll be giving you the key words and phrases, saying them first in Gaelic, then giving you their English meaning and finally repeating them in Gaelic. You'll also be given a few longer pieces of speech, which are not translated or repeated on the tape. However, you'll find all of them in the Faclan vocabulary list in your course pack.

Since Lesson 1 is a revision lesson, we begin with Lesson 2.

Ailig	Leasan a dhà	Cuin?	When?	Cuin?
Ellen	Diluain	Monday	Diluain	
Ailig	Oidhche Luain	Monday night	Oidhche Luain	
Ellen	Dimàirt	Tuesday	Dimàirt	
Ailig	Oidhche Mhàirt	Tuesday night	Oidhche Mhàirt	
Ellen	Diciadain	Wednesday	Diciadain	
Ailig	Oidhche Chiadain	Wednesday night	Oidhche Chiadain	
Ellen	Diardaoin	Thursday	Diardaoin	

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	Oidhch' Ardaoin	Thursday night	Oidhch' Ardaoin
Ellen	Dihaoine	Friday	Dihaoine
Ailig	Oidhche Haoine	Friday night	Oidhche Haoine
Ellen	Disathairne	Saturday	Disathairne
Ailig	Oidhche Shathairne	Saturday night	Oidhche Shathairne
Ellen	Didòmhnaich or Là na Sàbaid	Sunday	Didòmhnaich or Là na Sàbaid
Ailig	Oidhche Dhòmhnaich or Oidhche na Sàbaid	Sunday night	Oidhche Dhòmhnaich or Oidhche na Sàbaid

* * * * *

Ellen	anns a' mhadainn in the morning anns a' mhadainn
Ailig	feasgar in the afternoon or evening feasgar
Ellen	an-dè yesterday an-dè
Ailig	an-diugh today an-diugh

Sgrìobht nan Teipichean

Ellen a-màireach
 tomorrow
 a-màireach

Ailig a-raoir
 last night
 a-raoir

Ellen a-nochd
 tonight
 a-nochd

Ailig an-ath-oidhch'
 tomorrow night
 an-ath-oidhch'

Ellen an-dràsta
 just now
 an-dràsta

Ailig a dh'aithghearr
 shortly
 a dh'aithghearr

Ellen an t-seachdain-sa chaidh
 last week
 an t-seachdain-sa chaidh

Ailig an t-seachdain seo
 this week
 an t-seachdain seo

Ellen an-ath-sheachdain
 next week
 an-ath-sheachdain

Sgrìobh nan Teipichean

* * * * *

- Ailig Cuin a tha thu a' dol don sgoil?
When are you going to school?
Cuin a tha thu a' dol don sgoil?
- Ellen Tha mi a' dol don sgoil aig naoi uairean.
I'm going to school at nine o' clock.
Tha mi a' dol don sgoil aig naoi uairean.
- Ailig Cuin a tha spòrs agaibh?
When do you have games?
Cuin a tha spòrs agaibh?
- Ellen Tha spòrs againn anns a' mhadainn.
We have games in the morning.
Tha spòrs againn anns a' mhadainn.
- Ailig Cuin a bhios ceòl agaibh?
When do you have music? or When will you have music?
Cuin a bhios ceòl agaibh?
- Ellen Bidh ceòl againn feasgar Diluain.
We have music on Monday afternoon or
We'll have music on Monday afternoon.
Bidh ceòl againn feasgar Diluain.
- Ailig Cuin a bha Sradagan ann?
When was Sradagan on?
Cuin a bha Sradagan ann?
- Ellen Bha Sradagan ann oidhche Chiadain.
Sradagan was on Wednesday night.
Bha Sradagan ann oidhche Chiadain.

Sgrìobt nan Teipichean

- Ailig Cuin a tha thu a' dol don bhùth?
When are you going to the shop?
Cuin a tha thu a' dol don bhùth?
- Ellen Tha mi a' dol don bhùth an-diugh.
I am going to the shop today.
Tha mi a' dol don bhùth an-diugh.
- Ailig Tha mi a' dol don bhùth a-màireach.
I am going to the shop tomorrow.
Tha mi a' dol don bhùth a-màireach.
- Ellen Tha mi a' dol don bhùth Diardaoin.
I am going to the shop on Thursday.
Tha mi a' dol don bhùth Diardaoin.
- Ailig Tha mi a' dol don bhùth an-dràsta.
I am going to the shop just now.
Tha mi a' dol don bhùth an-dràsta.
- Ellen Tha mi a' dol don bhùth a dh'aithghearr.
I am going to the shop shortly.
Tha mi a' dol don bhùth a dh'aithghearr.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 3

Mìosan/Ràithean

Ellen Leasan a trì – Mìosan agus Ràithean
Months and Seasons
Mìosan agus Ràithean

Ailig	Am Faoilleach	January	Am Faoilleach
Ellen	anns an Fhaoilleach	in January	anns an Fhaoilleach
Ailig	An Gearran	February	An Gearran
Ellen	anns a' Ghearran	in February	anns a' Ghearran
Ailig	Am Màrt	March	Am Màrt
Ellen	anns a' Mhàrt	in March	anns a' Mhàrt
Ailig	An Giblean	April	An Giblean
Ellen	anns a' Ghiblean	in April	anns a' Ghiblean
Ailig	An Cèitean	May	An Cèitean
Ellen	anns a' Chèitean	in May	anns a' Chèitean
Ailig	An t-Ògmhios	June	An t-Ògmhios
Ellen	anns an Ògmhios	in June	anns an Ògmhios
Ailig	An t-Iuchar	July	An t-Iuchar
Ellen	anns an Iuchar	in July	anns an Iuchar
Ailig	An Lùnastal	August	An Lùnastal
Ellen	anns an Lùnastal	in August	anns an Lùnastal

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig	An t-Sultain	September	An t-Sultain
Ellen	anns an t-Sultain	in September	anns an t-Sultain
Ailig	An Dàmhair	October	An Dàmhair
Ellen	anns an Dàmhair	in October	anns an Dàmhair
Ailig	An t-Samhain	November	An t-Samhain
Ellen	anns an t-Samhain	in November	anns an t-Samhain
Ailig	An Dùbhlachd	December	An Dùbhlachd
Ellen	anns an Dùbhlachd	in December	anns an Dùbhlachd

* * * * *

Ailig	an t-earrach	Spring	an t-earrach
Ellen	as t-earrach	in Spring	as t-earrach
Ailig	an samhradh	Summer	an samhradh
Ellen	as t-samhradh	in Summer	as t-samhradh
Ailig	am foghar	Autumn	am foghar
Ellen	as t-fhoghar	in Autumn	as t-fhoghar
Ailig	an geamhradh	Winter	an geamhradh
Ellen	sa gheamhradh	in Winter	sa gheamhradh

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig an-ath-mhìos
 next month
 an-ath-mhìos

Ellen mìosachan
 a calendar
 mìosachan

Ailig ceann-latha
 date
 ceann-latha

Ellen a' coimhead air a' mhìosachan
 looking at the calendar
 a' coimhead air a' mhìosachan

* * * * *

Ailig Tha mi a' dol air làithean-saora as t-samhradh.
 I am going on holiday in Summer.
 Tha mi a' dol air làithean-saora as t-samhradh.

Ellen Cuin?
 When?
 Cuin?

Ailig Anns an Ògmhios no anns an Iuchar.
 In June or in July.
 Anns an Ògmhios no anns an Iuchar.

Sgrìobt nan Teipichean

- Ellen Bidh sinn a' dèanamh bodach-sneachda sa gheamhradh.
We make a snowman in Winter.
Bidh sinn a' dèanamh bodach-sneachda sa gheamhradh.
- Ailig Bidh na duilleagan a' falbh bho na craobhan as t-fhoghar.
The leaves fall from the trees in Autumn.
Bidh na duilleagan a' falbh bho na craobhan as t-fhoghar.
- Ellen Bidh na h-uain a' tighinn as t-earrach.
The lambs arrive in Spring.
Bidh na h-uain a' tighinn as t-earrach.
- Ailig Tha mo cho-là-breith ann anns a' Ghearran.
My birthday is in February.
Tha mo cho-là-breith ann anns a' Ghearran.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 4

An aimsir/An t-side

Ailig Leasan a ceithir – An aimsir or An t-side
The weather
An aimsir or An t-side

Ellen	blàth	warm	blàth
Ailig	brèagha	beautiful	brèagha
Ellen	grianach	sunny	grianach
Ailig	teth	hot	teth
Ellen	fuair	cold	fuair
Ailig	fliuch	wet	fliuch
Ellen	tioram	dry	tioram
Ailig	frasach	showery	frasach
Ellen	ceòthach	foggy	ceòthach
Ailig	fiadhaich	stormy	fiadhaich
Ellen	fras	a shower	fras
Ailig	uisge	rain	uisge
Ellen	tuil	a downpour	tuil
Ailig	sneachd	snow	sneachd
Ellen	flion	sleet	flion
Ailig	reothadh	frost	reothadh

Sgriobt nan Teipichean

Ellen	gèile	a gale	gèile
Ailig	tàirneanaich	thunder	tàirneanaich
Ellen	dealanaich	lightning	dealanaich
Ailig	clachan-meallain	hailstones	clachan-meallain
Ellen	turadh	a dry spell	turadh
Ailig	bogha-frois	a rainbow	bogha-frois
Ellen	sgòth	a cloud	sgòth
Ailig	sgòthan	clouds	sgòthan

* * * * *

Ellen Dè an seòrsa latha a tha ann?
What kind of day is it?
Dè an seòrsa latha a tha ann?

Ailig Tha latha math ann.
It is a good day.
Tha latha math ann.

Ellen Tha latha fuar ann.
It is a cold day.
Tha latha fuar ann.

Ailig Tha latha fliuch ann.
It is a wet day.
Tha latha fliuch ann.

Sgrìobh nan Teipichean

Ellen Dè an seòrsa sìde a tha ann?
What kind of weather is it?
Dè an seòrsa sìde a tha ann?

Ailig sìde mhath good weather sìde mhath or
droch shìde bad weather droch shìde.

Ellen Tha i fuar. It's cold. Tha i fuar.

Ailig Tha i blàth. It's warm. Tha i blàth.

Ellen Tha i grianach. It's sunny. Tha i grianach.

Ailig Tha i fiadhaich. It's stormy. Tha i fiadhaich.

Ellen Tha i fliuch. It's wet. Tha i fliuch.

Leasan 4 (2)

* * * * *

Ailig Cuir ort do bhòtannan.
Put on your Wellington boots.
Cuir ort do bhòtannan.

Ellen Tha thu bog fliuch.
You are soaking wet.
Tha thu bog fliuch.

Sgriobt nan Teipichean

- Ailig Tha turadh ann an-dràsta.
 There is a dry spell just now.
 Tha turadh ann an-dràsta.
- Ellen Tha tuil ann an-dràsta.
 There is a downpour just now.
 Tha tuil ann an-dràsta.
- Ailig Tha fras ann an-dràsta.
 There is a shower just now.
 Tha fras ann an-dràsta.
- Ellen Bha tàirneanaich agus dealanaich ann.
 There was thunder and lightning.
 Bha tàirneanaich agus dealanaich ann.
- Ailig Bha gèile ann a-raoir.
 There was a gale last night.
 Bha gèile ann a-raoir.
- Ellen Tha sinn a' dol a-mach a chluich anns an t-sneachda.
 We're going out to play in the snow.
 Tha sinn a' dol a-mach a chluich anns an t-sneachda.
- Ailig Tha sinn a' dèanamh bodach-sneachda.
 We're making a snowman.
 Tha sinn a' dèanamh bodach-sneachda.
- Ellen Nì sinn bodach-sneachda.
 We'll make a snowman.
 Nì sinn bodach-sneachda.
- Ailig Tha mo làmhan reòthte.
 My hands are frozen.
 Tha mo làmhan reòthte.

Sgrìobt nan Teipichean

Ellen Cuir ort ad grèine.
Put on a sun hat.
Cuir ort ad grèine.

Ailig Feuch nach loisg a' ghrian thu.
Be careful that you don't get sunburnt.
Feuch nach loisg a' ghrian thu.

Ellen Seall am bogha-frois.
Look at the rainbow.
Seall am bogha-frois.

Ailig Dè na dathan a tha anns a' bhogha-fhrois?
What colours are there in the rainbow?
Dè na dathan a tha anns a' bhogha-fhrois?

* * * * *

Sgrìobt nan Teipichean

Leasan 5 ***An teaghlach***

Ellen Leasan a còig - An teaghlach
The family
An teaghlach

Ailig	bràthair	brother	bràthair
Ellen	piuthar	sister	piuthar
Ailig	athair	father	athair
Ellen	màthair	mother	màthair
Ailig	seanair	grandfather	seanair
Ellen	seanmhair	grandmother	seanmhair
Ailig	pàrant	parent	pàrant
Ellen	uncail	uncle	uncail
Ailig	antaidh	aunt	antaidh
Ellen	mac	son	mac
Ailig	nighean	daughter	nighean
Ellen	ogha	grandchild	ogha
Ailig	bràithrean	brothers	bràithrean
Ellen	peathraichean	sisters	peathraichean
Ailig	dadaidh	daddy	dadaidh
Ellen	mamaidh	mummy	mamaidh

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	granaidh	granny	granaidh
Ellen	pàrantan	parents	pàrantan
Ailig	bràthair m' athar or bràthair mo mhàthar	uncle	bràthair m' athar or bràthair mo mhàthar
Ellen	piuthar m' athar or piuthar mo mhàthar	aunt	piuthar m' athar or piuthar mo mhàthar
Ailig	mo bhean	my wife	mo bhean
Ellen	an duine agam	my husband	an duine agam

* * * * *

Ailig A bheil bràthair agad?
Do you have a brother?
A bheil bràthair agad?

Ellen Tha aon bhràthair agam.
I have one brother.
Tha aon bhràthair agam.

Ailig A bheil piuthar agad?
Do you have a sister?
A bheil piuthar agad?

Ellen Tha aon phiuthar agam.
I have one sister.
Tha aon phiuthar agam.

Sgriobt nan Teipichean

- Ailig A bheil bràithrean agad?
Do you have any brothers?
A bheil bràithrean agad?
- Ellen Tha dithis bhràithrean agam. or Tha dà bhràthair agam.
I have two brothers.
Tha dithis bhràithrean agam. or Tha dà bhràthair agam.
- Ailig A bheil peathraichean agad?
Do you have any sisters?
A bheil peathraichean agad?
- Ellen Tha trì pheathraichean agam. or
Tha trì peathraichean agam.
I have three sisters.
Tha trì pheathraichean agam. or
Tha trì peathraichean agam.
- Ailig Seo mo bhràthair, Calum.
This is my brother, Calum.
Seo mo bhràthair, Calum.
- Ellen Seo mo phiuthar.
This is my sister.
Seo mo phiuthar.
- Ailig Cia mheud a tha san teaghlach agad?
How many are in your family?
Cia mheud a tha san teaghlach agad?
- Ellen Tha còignear anns an teaghlach agam: m' athair, mo
mhàthair, mo bhràthair, mo phiuthar agus mi fhèin.
There are five in my family, my father, my mother, my
brother, my sister and myself.
Tha còignear anns an teaghlach agam, m' athair, mo
mhàthair, mo bhràthair, mo phiuthar agus mi fhèin.

Sgriobt nan Teipichean

Ailig Cia mheud bràthair a tha agad?
How many brothers do you have?
Cia mheud bràthair a tha agad?

Ellen Dè na h-ainmean a tha orra?
What are their names?
Dè na h-ainmean a tha orra?

Ailig Dè an aois a tha iad?
How old are they?
Dè an aois a tha iad?

Ellen Cia mheud piuthar a tha agad?
How many sisters do you have?
Cia mheud piuthar a tha agad?

Ailig Cò iad?
Who are they?
Cò iad?

* * * * *

Ellen Tha mise sia.
I am six.
Tha mise sia.

Ailig Tha Màiri ochd.
Mairi is eight.
Tha Màiri ochd

Ellen Cò as òige?
Who is the younger? or Who is the youngest?
Cò as òige?

Sgrìobt nan Teipichean

- Ailig Cò as sine?
Who is the older? or Who is the oldest?
Cò as sine?
- Ellen 'S e Calum as òige agus 's e Màiri as sine.
Calum is the youngest and Mairi is the oldest.
'S e Calum as òige agus 's e Màiri as sine.
- Ailig Tha Calum nas òige na mise.
Calum is younger than me.
Tha Calum nas òige na mise.
- Ellen Mo bhràthair mòr agus mo bhràthair beag.
My big brother and my little brother.
Mo bhràthair mòr agus mo bhràthair beag.
- Ailig Tha mise anns a' mheadhan.
I am in the middle.
Tha mise anns a' mheadhan.
- Ellen Tha Màiri nas sine na mise.
Mairi is older than me.
Tha Màiri nas sine na mise.
- Ailig Mo phiuthar mhòr agus mo phiuthar bheag.
My big sister and my little sister.
Mo phiuthar mhòr agus mo phiuthar bheag.
- Ellen Càit a bheil sibh a' fuireach?
Where do you live?
Càit a bheil sibh a' fuireach?

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig Tha sinn a' fuireach ann an Inbhir Nis.
 We live in Inverness.
 Tha sinn a' fuireach ann an Inbhir Nis.

Ellen Tha sinn a' fuireach air Sràid a' Chaisteil.
 We live on Castle Street.
 Tha sinn a' fuireach air Sràid a' Chaisteil.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 6
Coltas

Ellen Leasan a sia – Coltas
 Appearance
 Coltas

Ailig Cò ris a tha thu coltach?
 What do you look like? or Who do you look like?
 Cò ris a tha thu coltach?

Ellen	beag	small	beag
Ailig	mòr	big	mòr
Ellen	àrd	tall	àrd
Ailig	caol	thin	caol
Ellen	reamhar	fat	reamhar

* * * * *

Ailig Tha m’ fhalt donn.
 My hair is brown.
 Tha m’ fhalt donn.

Ellen Tha m’ fhalt bàn.
 My hair is fair (or I’m fair haired).
 Tha m’ fhalt bàn.

Ailig Tha m’ fhalt ruadh.
 My hair is red or ginger (or I’m red haired).
 Tha m’ fhalt ruadh.

Ellen Tha m’ fhalt liath.
 My hair is grey (or I’m grey haired).
 Tha m’ fhalt liath.

Sgrìobt nan Teipichean

- Ailig Tha m' fhalt dubh.
 My hair is black.
 Tha m' fhalt dubh.
- Ellen Tha m' fhalt fada.
 My hair is long.
 Tha m' fhalt fada.
- Ailig Tha m' fhalt goirid.
 My hair is short.
 Tha m' fhalt goirid.
- Ellen Tha m' fhalt dualach.
 My hair is curly.
 Tha m' fhalt dualach.
- Ailig Tha m' fhalt fada donn.
 My hair is long and brown.
 Tha m' fhalt fada donn.
- Ellen Tha mo sheanair maol.
 My grandfather is bald.
 Tha mo sheanair maol.
- Ailig Tha feusag air m' athair.
 My father has a beard.
 Tha feusag air m' athair.
- Ellen Tha stais air m' uncail.
 My uncle has a moustache.
 Tha stais air m' uncail.
- Ailig Tha mo shùilean donn.
 My eyes are brown
 Tha mo shùilean donn.

Sgriobt nan Teipichean

Ellen

Tha iad ag ràdh gu bheil mi coltach ri mo sheanmhair.
They say that I am like my grandmother.
Tha iad ag ràdh gu bheil mi coltach ri mo sheanmhair

Ailig

Tha iad ag ràdh gu bheil mi coltach ri m’ athair.
They say that I am like my father.
Tha iad ag ràdh gu bheil mi coltach ri m’ athair.

* * * * *

Ellen	còir	kind	còir
Ailig	crosta	bad tempered	crosta
Ellen	gasta	generous, decent	gasta
Ailig	grànda	ugly or nasty	grànda
Ellen	snog	nice or good-looking	snog
Ailig	ciallach	sensible	ciallach
Ellen	glic	wise	glic
Ailig	leisg	lazy	leisg
Ellen	dòigheil	good or even tempered	dòigheil
Ailig	gòrach	foolish	gòrach
Ellen	diùid	shy	diùid

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	brèagha	beautiful	brèagha
Ellen	glè	very	glè
Ailig	gu math	well (or in this context) really	gu math

* * * * *

Ellen	'S e duine còir a th' ann. He is a kind man. 'S e duine còir a th' ann.
Ailig	'S e nighean bhrèagha a th' innte. She is a beautiful girl. 'S e nighean bhrèagha a th' innte.
Ellen	Tha i glè bhrèagha. She is very beautiful. Tha i glè bhrèagha.
Ailig	Tha e gu math diùid. He is really shy. Tha e gu math diùid.
Ellen	'S e duine glic a th' annam. I am a wise man. 'S e duine glic a th' annam.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 7
Peataichean

Ailig Leasan a seachd – Peataichean
 Pets
 Peataichean

Ellen A bheil peata agad?
 Do you have a pet?
 A bheil peata agad?

Ailig Dè an seòrsa peata a th' agad?
 What kind of pet do you have?
 Dè an seòrsa peata a th' agad?

Ellen A bheil thu ag iarraidh peata?
 Do you want a pet?
 A bheil thu ag iarraidh peata?

Ailig Dè an t-ainm a th' air?
 What is his name?
 Dè an t-ainm a th' air?

* * * * *

Ellen	cù	a dog	cù
Ailig	coin	dogs	coin
Ellen	cat	a cat	cat
Ailig	cait	cats	cait
Ellen	buidsidh	a budgie	buidsidh

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig	buidsidhean	budgies	buidsidhean
Ellen	òr-iasg	a goldfish	òr-iasg
Ailig	coineanach or rabaìd	a rabbit	coineanach or rabaìd
Ellen	coineanaich or rabaidean	rabbits	coineanaich or rabaidean
Ailig	hamstair	a hamster	hamstair
Ellen	hamstairean	hamsters	hamstairean
Ailig	luch	a mouse	luch
Ellen	luchan	mice	luchan
Ailig	pitheid	a parrot	pitheid
Ellen	sligeanach	a toirtoise	sligeanach
Ailig	sligearnaich	toirtoises	sligearnaich
Ellen	gearra-mhuc	a guinea-pig	gearra-mhuc
Ailig	gearra-mhucan	guinea-pigs	gearra-mhucan
Ellen	spòg	a paw	spòg
Ailig	spògan	paws	spògan
Ellen	earball	a tail	earball
Ailig	itean	feathers	itean

Sgriobt nan Teipichean

Ellen	bian	coat of an animal	bian
Ailig	tanca	a tank	tanca
Ellen	cèidse	a cage	cèidse
Ailig	basgaid	a basket	basgaid
Ellen	cuilean	a puppy	cuilean
Ailig	pileag	a kitten	pileag
* * * * *			
Ellen	ceithir casan	four legs	ceithir casan
Ailig	ceithir spògan	four paws	ceithir spògan
Ellen	inean biorach	sharp claws	inean biorach
Ailig	cluasan mòra	big ears	cluasan mòra
Ellen	a' crathadh earbail	wagging its tail	a' crathadh earbail
Ailig	a' toirt dhomh a spòig	giving me its paw	a' toirt dhomh a spòig
Ellen	a' comhartaich	barking	a' comhartaich
Ailig	a' mèilich	miaowing	a' mèilich
Ellen	a' crònan	purring	a' crònan
Ailig	a' seinn	singing	a' seinn
Ellen	a' bruidhinn	talking	a' bruidhinn
Ailig	a' biogail	chirping	a' biogail

Sgrìobht nan Teipichean

* * * * *

Ellen Tha an cù a' cadal ann am basgaid.
Tha coilear air le ainm. Tha e dubh agus geal.
Bidh mi a' slìobadh a chòta.
'S e cù-chaorach no coilidh a th' ann.
Bidh e a' còmhartaich. 'S e Dileas an t-ainm a th' air.

Ailig Tha cat agam. Bidh e a' cadal fad an latha.
Tha a bhian bog. Tha e dubh agus tha a spògan geal.
Bidh e a' laighe air beulaibh an teine.
Bidh e a' cadal anns an t-sèithear no air an t-sòfa.
Bidh e a' mèilich nuair a tha e ag iarraidh a-mach.
Bidh e a' crònan nuair a bhios mi ga shliobadh.

Ellen Tha òr-iasg agam.
Tha e a' fuireach ann an tanca làn uisge.
Tha e a' snàmh mun cuairt.

Ailig Tha buidsidh agam. Tha e a' fuireach ann an cèidse.
Tha itean uaine agus buidhe.

* * * * *

Ellen Thoir biadh don chù.
Feed the dog.
Thoir biadh don chù.

Sgriobt nan Teipichean

- Ailig

Is caomh leam cait. or Is toigh leam cait.
I like cats.
Is caomh leam cait or Is toigh leam cait.
- Ellen

Cha chaomh leam luchan. or Cha toigh leam luchan.
I don't like mice.
Cha chaomh leam luchan. or Cha toigh leam luchan.

* * * * *

Sgrìobt nan Teipichean

Leasan 8 Beathaichean

Ellen Leasan a h-ochd – Beathaichean
Animals
Beathaichean

Ailig	bò	a cow	bò
Ellen	crodh	cows	crodh
Ailig	each	a horse	each
Ellen	eich	horses	eich
Ailig	caora	a sheep	caora
Ellen	caoraich	sheep	caoraich
Ailig	muc	a pig	muc
Ellen	mucan	pigs	mucan
Ailig	cearc	a hen	cearc
Ellen	cearcan	hens	cearcan
Ailig	coileach	a cockerel	coileach
Ellen	coilich	cockerels	coilich
Ailig	tunnag	a duck	tunnag
Ellen	tunnagan	ducks	tunnagan
Ailig	gèadh	a goose	gèadh
Ellen	geòidh	geese	geòidh

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	gobhar	a goat	gobhar
Ellen	gobhair	goats	gobhair
Ailig	gràineag	a hedgehog	gràineag
Ellen	gràineagan	hedgehogs	gràineagan
Ailig	feòrag	a squirrel	feòrag
Ellen	feòragan	squirrels	feòragan
Ailig	fiadh	a deer	fiadh
Ellen	fèidh	deer (plural)	fèidh
Ailig	sionnach	a fox	sionnach
Ellen	sionnaich	foxes	sionnaich
* * * * *			
Ailig	cailleach-oidhche	an owl	cailleach-oidhche
Ellen	cailleachan-oidhche	owls	cailleachan-oidhche
Ailig	faoileag	a seagull	faoileag
Ellen	faoileagan	seagulls	faoileagan
Ailig	calman	a dove	calman
Ellen	calmain	doves	calmain
Ailig	tuathanas	a farm	tuathanas
Ellen	tuathanach	a farmer	tuathanach

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig	achadh	a field	achadh
Ellen	feansa	a fence	feansa
Ailig	bàthach	a byre	bàthach
Ellen	sabhal	a barn	sabhal
Ailig	stàball	a stable	stàball
Ellen	bothag-chearc	a hen-house	bothag-chearc
Ailig	tractar	a tractor	tractar
Ellen	a' buain an fheòir	cutting the grass	a' buain an fheòir
Ailig	a' treabhadh	ploughing	a' treabhadh
Ellen	a' cur buntàta	planting potatoes	a' cur buntàta
Ailig	a' togail a' bhuntàta	lifting the potatoes	a' togail a' bhuntàta
Ellen	laogh	a calf	laogh
Ailig	searrach	a foal	searrach
Ellen	uan	a lamb	uan
Ailig	uircean	a piglet	uircean
Ellen	isean	a chicken	isean
Ailig	isean tunnaig	a duckling	isean tunnaig
Ellen	isean geòidh	a gosling	isean geòidh

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig	croit	a croft	croit
Ellen	croitear	a crofter	croitear

* * * * *

Ellen Tha an tuathanach a' cumail crodh agus caoraich.
Tha trì mucan agus each aige.
Tha cearcan, tunnagan agus geòidh aige cuideachd.
Tha e a' faighinn uighean bho na cearcan agus na tunnagan.
Tha na cearcan a' fuireach ann am bothag-chearc.
Tha an t-each a' fuireach ann an stàball.

Ailig Tha tractar aig an tuathanach. Bidh e a' treabhadh leis an tractar.

Ellen Bidh e a' cur a' bhuntàta as t-earrach.
Bidh e a' togail a' bhuntàta as t-fhoghar.

Ailig Tha achadh aige le feur. Tha feansa timcheall oirre.
Bidh e a' buain an fheòir airson biadh do na beathaichean.

Ellen Uaireannan chì thu beathaichean eile air an dùthaich.
Chì thu fèidh anns na beanntan agus feòragan anns na craobhan.

Sgrìobt nan Teipichean

* * * * *

Ailig	leòmhann	a lion	leòmhann
Ellen	ailbhean	an elephant	ailbhean
Ailig	tìgear	a tiger	tìgear
Ellen	mathan	a bear	mathan
Ailig	mathan geal	a polar bear	mathan geal
Ellen	muncaidh	a monkey	muncaidh
Ailig	sioraf	a giraffe	sioraf

Ellen Bha mi aig an sutha. Chunnaic mi ailbhean.
Bha e mòr agus glas.
Chunnaic mi leòmhann agus tìgear cuideachd.
Chunnaic mi mathan geal.
Chunnaic mi tòrr mhuncaidhean.
Chòrd na muncaidhean rium. Bha iad èibhinn.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 9

Ciamar a tha thu?

Ellen Leasan a naoi – Ciamar a tha thu?
How are you?
Ciamar a tha thu?

Ailig Ciamar a tha thu a' faireachdainn?
How are you feeling?
Ciamar a tha thu a' faireachdainn?

Ellen Tha mi gu math.
I am well.
Tha mi gu math.

Ailig Tha mi bochd.
I'm poorly.
Tha mi bochd.

Ellen Tha mi tinn.
I'm sick.
Tha mi tinn.

Ailig Chan eil mi a' faireachdainn gu math.
I'm not feeling well.
Chan eil mi a' faireachdainn gu math.

Ellen Tha mi a' faireachdainn tinn. or
Tha mi a' faireachdainn bochd.
I am feeling sick or poorly.
Tha mi a' faireachdainn tinn. or
Tha mi a' faireachdainn bochd.

Ailig Tha mi a' cur a-mach.
I am vomiting.
Tha mi a' cur a-mach.

Sgrìobt nan Teipichean

Ellen Tha mi a' faireachdainn nas fheàrr.
I am feeling better.
Tha mi a' faireachdainn nas fheàrr.

Ailig Tha mi a' faireachdainn nas miosa.
I'm feeling worse.
Tha mi a' faireachdainn nas miosa.

* * * * *

Ellen Chan urrainn dhomh a dhol don sgoil.
I can't go to school.
Chan urrainn dhomh a dhol don sgoil.

Ailig Dè tha ceàrr ort?
What's wrong with you?
Dè tha ceàrr ort?

Ellen A bheil do cheann goirt?
Is your head sore?
A bheil do cheann goirt?

Ailig A bheil do mhionach goirt?
Is your stomach sore?
A bheil do mhionach goirt?

Ellen A bheil d' amhach goirt?
Is your throat sore?
A bheil d' amhach goirt?

Ailig Tha mo cheann goirt.
My head is sore.
Tha mo cheann goirt.

Ellen Chan eil càil ceàrr orm.
There's nothing wrong with me.
Chan eil càil ceàrr orm..

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig Ghoirtich mi mo làmh.
 I hurt my hand.
 Ghoirtich mi mo làmh.

Ellen Tha gearradh air mo ghlùin. Tha fuil air mo bhriogais.
 There's a cut on my knee. There's blood on my trousers.
 Tha gearradh air mo ghlùin. Tha fuil air mo bhriogais.

Ailig Tha mo shròn a' sìleadh.
 My nose is bleeding.
 Tha mo shròn a' sìleadh.

Ellen Dè thachair dhut?
 What happened to you?
 Dè thachair dhut?

Ailig Thuit mi. Gheàrr mi mo ghlùin. Bhris mi mo ghàirdean.
 I fell. I cut my knee. I broke my arm.
 Thuit mi. Gheàrr mi mo ghlùin. Bhris mi mo ghàirdean.

* * * * *

Ellen A bheil an cnatan ort?
 Do you have a cold?
 A bheil an cnatan ort?

Ailig A bheil an dèideadh ort?
 Do you have toothache?
 A bheil an dèideadh ort?

Ellen Tha an cnatan orm.
 I have a cold.
 Tha an cnatan orm.

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig Chan eil an dèideadh orm.
I do not have toothache.
Chan eil an dèideadh orm.

Ellen Càit a bheil an goirteas? or Càit a bheil am pian?
Where is the pain?
Càit a bheil an goirteas? or Càit a bheil am pian?

Ailig Thèid sinn chun an dotair.
We will go to the doctor.
Thèid sinn chun an dotair.

Ellen Thèid sinn chun an fhiaclair.
We will go to the dentist.
Thèid sinn chun an fhiaclair.

Ailig Theirig air ais don leabaidh.
Go back to bed.
Theirig air ais don leabaidh.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 10

Anns an taigh

Ellen Leasan a deich – Anns an taigh
In the house
Anns an taigh

Ailig	an cidsin	the kitchen	an cidsin
Ellen	an rùm-suidhe	the sitting room	an rùm-suidhe
Ailig	an rùm-cadail	the bedroom	an rùm-cadail
Ellen	na rumannan-cadail	the bedrooms	na rumannan-cadail
Ailig	an rùm-bìdh	the dining room	an rùm-bìdh
Ellen	an rùm-nighe	the bathroom	an rùm-nighe
Ailig	an taigh-beag	the toilet	an taigh-beag
Ellen	an staidhre	the stair	an staidhre
Ailig	am preas	the cupboard	am preas
Ellen	a' gharaid	the garage	a' gharaid
Ailig	an t-seada	the shed	an t-seada
Ellen	an gàrradh	the garden	an gàrradh
Ailig	anns a' chidsin	in the kitchen	anns a' chidsin
Ellen	anns an rùm-suidhe	in the sitting room	anns an rùm-suidhe
Ailig	anns an rùm-cadail	in the bedroom	anns an rùm-cadail
Ellen	anns an rùm-nighe	in the bathroom	anns an rùm-nighe

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	anns an taigh-bheag	in the toilet	anns an taigh-bheag
Ellen	anns a' gharaidh	in the garage	anns a' gharaidh
Ailig	anns an t-seada	in the shed	anns an t-seada
Ellen	anns a' ghàrradh	in the garden	anns a' ghàrradh

* * * * *

Ailig	a' glanadh an rùim-cadail cleaning the bedroom a' glanadh an rùim-cadail
Ellen	a' nighe nan soithichean washing the dishes a' nighe nan soithichean
Ailig	a' tiormachadh nan soithichean drying the dishes a' tiormachadh nan soithichean
Ellen	a' sguabadh an làir sweeping the floor a' sguabadh an làir
Ailig	a' dustaigeadh dusting a' dustaigeadh
Ellen	a' nigheadaireachd washing clothes a' nigheadaireachd

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig ag iarnaigeadh
ironing
ag iarnaigeadh

Ellen a' càradh mo leabaidh
making my bed
a' càradh mo leabaidh

Ailig shuas an staidhre
upstairs
shuas an staidhre

Ellen shìos an staidhre
downstairs
shìos an staidhre

Ailig Tha mi a' dol suas an staidhre.
I am going upstairs.
Tha mi a' dol suas an staidhre.

Ellen Tha mi a' dol sìos an staidhre.
I am going downstairs.
Tha mi a' dol sìos an staidhre.

Ailig Sgioblaich do rùm.
Tidy your room.
Sgioblaich do rùm.

Ellen Cuir na leabhraichean don phreas-leabhraichean.
Put the books in the book-cupboard.
Cuir na leabhraichean don phreas-leabhraichean.

Ailig Cuir do sheacaid don phreas-aodaich.
Put your jacket in the wardrobe.
Cuir do sheacaid don phreas-aodaich.

Sgrìobht nan Teipichean

Ellen Cuir do dhèideagan don bhogsa dhèideagan.
Put your toys in the toybox.
Cuir do dhèideagan don bhogsa dhèideagan.

Ailig Càit a bheil thu a' dol?
Where are you going?
Càit a bheil thu a' dol?

Ellen Tha mi a' dol a-mach don ghàrradh.
I am going out to the garden.
Tha mi a' dol a-mach don ghàrradh.

Ailig Tha mi a' dol a-steach don taigh.
I am going into the house.
Tha mi a' dol a-steach don taigh.

Ellen Càit a bheil Dòmhnall?
Where is Donald?
Càit a bheil Dòmhnall?

Ailig Tha e a-muigh anns a' ghàrradh.
He is out in the garden.
Tha e a-muigh anns a' ghàrradh.

Ellen Tha e a-staigh anns an taigh.
He is inside in the house.
Tha e a-staigh anns an taigh.

Ailig 'S e taigh mòr a th' ann.
It is a big house.
'S e taigh mòr a th' ann.

Ellen 'S e seann taigh a tha ann.
It is an old house.
'S e seann taigh a tha ann.

Sgrìobh nan Teipichean

Ailig

Is toigh leam an taigh seo oir ...
I like this house because ...
Is toigh leam an taigh seo oir ...

* * * * *

Sgrìobh nan Teipichean

Sgrìobt nan Teipichean

Leasan 11

Làithean sònraichte

Ellen	Leasan a h-aon-deug – Làithean sònraichte Special days Làithean sònraichte
Ailig	co-là-breith birthday co-là-breith
Ellen	Nollaig Christmas Nollaig
Ailig	craobh Nollaig Christmas tree craobh Nollaig
Ellen	solais air a' chraoibh lights on the tree solais air a' chraoibh
Ailig	Latha na Nollaig Christmas Day Latha na Nollaig
Ellen	Tha Bodach na Nollaig a' tighinn. Santa Claus is coming. Tha Bodach na Nollaig a' tighinn.
Ailig	cairtean Nollaig Christmas cards cairtean Nollaig
Ellen	Laoidhean Nollaig Christmas carols Laoidhean Nollaig

Sgriobt nan Teipichean

- Ailig Nollaig Chridheil agus Bliadhna Mhath Ùr.
Merry Christmas and a Happy New Year.
Nollaig Chridheil agus Bliadhna Mhath Ùr.
- Ellen Dè thug Bodach na Nollaig dhut?
What did Santa Claus give you?
Dè thug Bodach na Nollaig dhut?
- Ailig Thug Bodach na Nollaig baidhsagal dhomh.
Santa Claus gave me a bicycle.
Thug Bodach na Nollaig baidhsagal dhomh.
- Ellen Fhuair mi baidhsagal bho Bhodach na Nollaig.
I got a bicycle from Santa Claus.
Fhuair mi baidhsagal bho Bhodach na Nollaig.
- Ailig saor-làithean na Nollaig
the Christmas holidays
saor-làithean na Nollaig
- Ellen Chroch mi mo stocainn.
I hung up my stocking.
Chroch mi mo stocainn.
- Ailig A' Chàisg
Easter
A' Chàisg
- Ellen saor-làithean na Càisge
the Easter holidays
saor-làithean na Càisge
- Ailig ugh na Càisge
the Easter egg
ugh na Càisge

Sgriobt nan Teipichean

* * * * *

Ellen	Oidhche Shamhna Hallowe'en Oidhche Shamhna
Ailig	aghaidh choimheach a false face aghaidh choimheach
Ellen	aodach coimheach fancy dress aodach coimheach
Ailig	a' dol a-mach timcheall nan taighean going out round the houses a' dol a-mach timcheall nan taighean
Ellen	bana-bhuidseach a witch bana-bhuidseach
Ailig	ad bhiorach a pointed hat ad bhiorach
Ellen	taibhsean or bòcain ghosts taibhsean or bòcain
Ailig	Bidh sinn a' faighinn measan agus cnothan. We get fruit and nuts. Bidh sinn a' faighinn measan agus cnothan.

Sgrìobt nan Teipichean

Ellen teine
 a fire or bonfire
 teine

Ailig spreadhadairean or cleasan teine
 fireworks
 spreadhadairean or cleasan teine

Ellen Dh'fhaodadh iad do losgadh.
 They could burn you.
 Dh'fhaodadh iad do losgadh.

* * * * *

Ailig Tha Latha na Nollaig ann air a' chòigeamh latha thar
 fhichead den Dùbhlachd. Tha an Nollaig a' tighinn.
 Sgeadaich sinn craobh na Nollaig an-dè.
 Chuir sinn solais dhathach oirre cuideachd.
 Sgrìobh mi litir gu Bodach na Nollaig.
 Tha mi ag iarraidh baidhsagal airson na Nollaig.
 Chuir mi cairtean gu mo charaidean.
 Bha "Nollaig Chridheil agus Bliadhna Mhath Ùr" sgrìobhte
 nam broinn.

Ellen Is toigh leam an Nollaig.
 Bidh partaidh againn anns an sgoil aig àm na Nollaig.
 Bidh Bodach na Nollaig a' tighinn le preusantan.
 An oidhche ron Nollaig bidh mi a' crochadh mo stocainn
 agus a' dol don leabaidh tràth.
 Bidh sinn a' cuimhneachadh air breith Ìosa agus a' seinn
 laoidhean Nollaig.

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig Tha Oidhche Shamhna ann air an aonamh latha deug
thar fhichead den Dàmhair.
Bidh mi a' cur orm aodach coimheach agus aghaidh
choimheach Oidhche Shamhna.
Bidh aodach agus aghaidh choimheach bana-bhuidseach
orm agus ad bhiorach.
Bidh sinn a' dol timcheall nan taighean.
Bidh sinn a' faighinn measan agus cnothan.
Bidh na bana-bhuidsichean a-muigh Oidhche Shamhna.
Am faca tu bana-bhuidseach Oidhche Shamhna?

Ellen Tha Oidhche Guy Fawkes ann air a' chòigeamh latha
den t-Samhain.
Bidh teine agus spreadhadairean againn Oidhche Guy
Fawkes.
Bidh na spreadhadairean a' dèanamh brag agus solais
dhathach anns an adhar.
Tha na spreadhadairean cunnartach.
Na teirig faisg air na spreadhadairean agus an teine.
Dh'fhaodadh iad do losgadh.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 12

Partaidh

- Ellen Leasan a dhà dheug – Partaidh
 A party
 Partaidh
- Ailig Dè an aois a tha thu?
 How old are you?
 Dè an aois a tha thu?
- Ellen Cuin a bhios tu sia?
 When will you be six?
 Cuin a bhios tu sia?
- Ailig Co-là-breith sona dhut.
 Happy Birthday.
 Co-là-breith sona dhut.
- Ellen A bheil cèic agad?
 Do you have a cake?
 A bheil cèic agad?
- Ailig A bheil coinnean air a' chèic? Cia mheud?
 Are there candles on the cake? How many?
 A bheil coinnean air a' chèic? Cia mheud?
- Ellen An d' fhuair thu tòrr chairtean agus tòrr phreusantan?
 Did you get a lot of cards and lots of presents?
 An d' fhuair thu tòrr chairtean agus tòrr phreusantan?
- Ailig Fhuair.
 Yes, I did.
 Fhuair.
- Ellen Cha d' fhuair.
 No, I did not.
 Cha d' fhuair.

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig A bheil partaidh gu bhith agad?
Are you going to have a party?
A bheil partaidh gu bhith agad?

Ellen Cò tha a' tighinn chun a' phartaidh?
Who's coming to the party?
Cò tha a' tighinn chun a' phartaidh?

Ailig Bha mi seachd Disathairne. Fhuair mi tòrr phreusantan.
Fhuair mi leabhar bho m' antaidh agus aodach bho mo
Mhamaidh agus mo Dhadaidh. Tha a' chairt seo bho
Mhàiri, mo charaid.

Ellen Bha partaidh agam. Bha ochdnar de mo charaidean aig a'
phartaidh. Bha sinn a' cluich agus a' dannsa. Bha
bailiùnaichean ann. Fhuair mi cèic le seachd coinnean
agus bha "Seachd" sgrìobht air. Shèid mi às na coinnean.
Bha sùgh orainseir agus ceapairean agus rudan milis
againn. Chòrd am partaidh rium.

* * * * *

Sgrìobht nan Teipichean

Leasan 13

Anns an sgoil

- Ellen Leasan a trì-deug – Anns an sgoil
In school
Anns an sgoil
- Ailig Dè bha sibh a' dèanamh anns an sgoil?
What were you doing in school?
Dè bha sibh a' dèanamh anns an sgoil?
- Ellen Bha ceòl againn.
We had music.
Bha ceòl againn.
- Ailig Dè bha sibh a' dèanamh aig spòrs?
What were you doing at games?
Dè bha sibh a' dèanamh aig spòrs?
- Ellen Bha sinn a' cluich ball-coise
We were playing football.
Bha sinn a' cluich ball-coise.
- Ailig Bha an tidsear a' leughadh sgeulachd.
The teacher was reading a story.
Bha an tidsear a' leughadh sgeulachd.
- Ellen Bha sinn ag èisteachd ri sgeulachd.
We were listening to a story.
Bha sinn ag èisteachd ri sgeulachd.
- Ailig Cò mu dheidhinn a bha an sgeulachd? An robh i math?
What was the story about? Was it good?
Cò mu dheidhinn a bha an sgeulachd? An robh i math?
- Ellen An do chòrd i riut?
Did you enjoy it?
An do chòrd i riut?

Sgrìobt nan Teipichean

- Ailig Chòrd.
 Yes, I enjoyed it.
 Chòrd.
- Ellen Cha do chòrd.
 No, I did not enjoy it.
 Cha do chòrd.
- Ailig A bheil thu a' tuigsinn?
 Do you understand?
 A bheil thu a' tuigsinn?
- Ellen Tha mi a' tuigsinn.
 I understand.
 Tha mi a' tuigsinn.
- Ailig Chan eil mi a' tuigsinn.
 I do not understand.
 Chan eil mi a' tuigsinn.
- Ellen An do dh'ionnsaich thu do litreachadh?
 Did you learn your spelling?
 An do dh'ionnsaich thu do litreachadh?
- Ailig Dh'ionnsaich.
 Yes, I learnt it.
 Dh'ionnsaich.
- Ellen Cha do dh'ionnsaich.
 No, I did not learn it.
 Cha do dh'ionnsaich.

* * * * *

Sgrìobht nan Teipichean

- Ailig Dè bha sibh a' dèanamh aig ealain?
What were you doing at art?
Dè bha sibh a' dèanamh aig ealain?
- Ellen Bha sinn a' dèanamh dealbh le creidheanan.
We were making a drawing with crayons.
Bha sinn a' dèanamh dealbh le creidheanan.
- Ailig Bha sinn a' peantadh agus a' dèanamh mhodailean aig ealain.
We were painting and making models at art.
Bha sinn a' peantadh agus a' dèanamh mhodailean aig ealain.
- Ellen Bha sinn a' seinn agus a' cluich a' reacòrdair aig ceòl.
We were singing and playing the recorder at music.
Bha sinn a' seinn agus a' cluich a' reacòrdair aig ceòl.
- Ailig Bha sinn a' cur-ris agus a' toirt-air-falbh ann am Matamataig.
We were adding and subtracting in Mathematics.
Bha sinn a' cur-ris agus a' toirt-air-falbh ann am Matamataig.
- Ellen Bha sinn ag iomadachadh agus a' roinn ann am Matamataig.
We were multiplying and dividing in Mathematics.
Bha sinn ag iomadachadh agus a' roinn ann am Matamataig.
- Ailig Bha sinn a' tomhais agus a' dèanamh chumaidhean ann am Matamataig.
We were measuring and making shapes in Mathematics.
Bha sinn a' tomhais agus a' dèanamh chumaidhean ann am Matamataig.

Sgriobt nan Teipichean

Ellen Dèan dealbh.
 Draw a picture.
 Dèan dealbh.

Ailig Cuir dath air an dealbh.
 Colour the picture.
 Cuir dath air an dealbh.

Ellen Ceangail na dotagan.
 Join the dots.
 Ceangail na dotagan.

Ailig cuir-ris add cuir-ris

Ellen thoir-air-falbh subtract thoir-air-falbh

* * * * *

Ailig An urrainn dhut snàmh?
 Can you swim?
 An urrainn dhut snàmh?

Ellen An urrainn dhut sin a leughadh?
 Can you read that?
 An urrainn dhut sin a leughadh?

Ailig 'S urrainn dhomh sin a leughadh.
 I can read that.
 'S urrainn dhomh sin a leughadh.

Ellen Chan urrainn dhomh sin a leughadh.
 I can't read that.
 Chan urrainn dhomh sin a leughadh.

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig

Bha sinn a’ sgiobadh anns an raon-chluiche.
We were skipping in the playground.
Bha sinn a’ sgiobadh anns an raon-chluiche.

Ellen

Bha sinn a’ cluich ball-coise.
We were playing football.
Bha sinn a’ cluich ball-coise.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 14

Anns a' bhùth

Ellen Leasan a ceithir-deug – Anns a' bhùth
In the shop
Anns a' bhùth

Ailig Dè nì mi dhuibh?
What can I do for you?
Dè nì mi dhuibh?

Ellen Tha mi ag iarraidh ...
I would like ...
Tha mi ag iarraidh...

Ailig Tha mi ag iarraidh crogan silidh.
I would like a jar of jam.
Tha mi ag iarraidh crogan silidh.

Ellen a' ceannach
buying
a' ceannach

Ailig a' dol a cheannach
going to buy
a' dol a cheannach

Ellen a' pàigheadh airson
paying for
a' pàigheadh airson

Ailig a' dol a phàigheadh
going to pay
a' dol a phàigheadh

Sgriobt nan Teipichean

Ellen	a tha a' cosg costing a tha a' cosg
Ailig	canastair pheasraichean a can of peas canastair pheasraichean
Ellen	bogsa gràn-bracaist a box of breakfast cereal bogsa gràn-bracaist
Ailig	crogan silidh a jar of jam crogan silidh
Ellen	pacaid bhriosgaidean a packet of biscuits pacaid bhriosgaidean
Ailig	punnd mions a pound of mince punnd mions
Ellen	leth-phunnd hama half a pound of bacon leth-phunnd hama
Ailig	pinnt bainne a pint of milk pinnt bainne
Ellen	cilo siùcair a kilogram of sugar cilo siùcair

Sgriobt nan Teipichean

Ailig leth-chilo ime
 half a kilogram of butter
 leth-chilo ime

Ellen liotair bainne
 a litre of milk
 liotair bainne

Ailig leth-liotair bainne
 half a litre of milk
 leth-liotair bainne

Ellen dusan ugh
 a dozen eggs
 dusan ugh

Ailig leth-dusan ugh
 half a dozen eggs
 leth-dusan ugh

* * * * *

Ellen Dè na tha an cofaidh?
 How much is the coffee?
 Dè na tha an cofaidh?

Ailig Dè a' phrìs a tha sin?
 What price is that?
 Dè a' phrìs a tha sin?

Ellen Dè na tha liotair bainne a' cosg?
 How much does a litre of milk cost?
 Dè na tha liotair bainne a' cosg?

Sgriobt nan Teipichean

Ailig Dè na chosg thu anns a' bhùth?
How much did you spend in the shop?
Dè na chosg thu anns a' bhùth?

Ellen Chosg mi faisg air dà nota.
I spent almost two pounds.
Chosg mi faisg air dà nota.

* * * * *

Ailig sgillinn
one pence
sgillinn

Ellen dà sgillinn
two pence
dà sgillinn

Ailig trì sgillinn
three pence
trì sgillinn

Ellen aon sgillinn deug
eleven pence
aon sgillinn deug

Ailig dà sgillinn dheug
twelve pence
dà sgillinn dheug

Ellen trithead sgillinn 's a h-ochd
thirty eight pence
trithead sgillinn 's a h-ochd

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	not a pound not
Ellen	dà not two pounds dà not
Ailig	trì notaichean three pounds trì notaichean
Ellen	aon nota deug eleven pounds aon nota deug
Ailig	dà nota dheug twelve pounds dà nota dheug
Ellen	trì notaichean deug thirteen pounds trì notaichean deug
Ailig	fichead not twenty pounds fichead not
Ellen	trithead not thirty pounds trithead not
Ailig	not ach sgillinn ninety nine pence not ach sgillinn

Sgriobt nan Teipichean

Ellen còig notaichean ach sgillinn
four pounds and ninety nine pence
còig notaichean ach sgillinn

Ailig pàipear còig notaichean
five pound note
pàipear còig notaichean

Ellen pàipear deich notaichean
ten pound note
pàipear deich notaichean

Ailig pàipear fichead not
twenty pound note
pàipear fichead not

Ellen bonn deich sgillinn
ten pence coin
bonn deich sgillinn

Ailig bonn fichead sgillinn
twenty pence coin
bonn fichead sgillinn

Ellen bonn nota
pound coin
bonn nota

Ailig bonn dà nota
two pound coin
bonn dà nota

Ellen uile gu lèir
altogether
uile gu lèir

Sgriobt nan Teipichean

Ailig

iomlaid
change
iomlaid

Ellen

an urra
each
an urra

* * * * *

Ailig

daor
expensive
daor

Ellen

saor
cheap
saor

Ailig

bargan
a bargain
bargan

Ellen

ro dhaor
too dear
ro dhaor

Ailig

glè dhaor
very expensive
glè dhaor

Ellen

ro shaor
too cheap
ro shaor

Sgrìobt nan Teipichean

- Ailig glè shaor
 very cheap
 glè shaor
- Ellen Agus tha mi ag iarraidh briosaidean.
 Dè na tha na briosaidean sin?
 And I would like biscuits. How much are those biscuits?
 Agus tha mi ag iarraidh briosaidean.
 Dè na tha na briosaidean sin?
- Ailig Not agus ochdad sgillinn.
 One pound and eighty pence.
 Not agus ochdad sgillinn.
- Ellen Tha iad ro dhaor. Dè na tha an fheadhainn ud?
 They are too expensive. How much are those ones?
 Tha iad ro dhaor. Dè na tha an fheadhainn ud?
- Ailig Seasgad sgillinn.
 Seventy pence.
 Seasgad sgillinn.
- Ellen Tha sin nas fheàrr.
 That's better.
 Tha sin nas fheàrr.
- Ailig An e sin a h-uile sìon? or An e sin a h-uile rud?
 Is that everything?
 An e sin a h-uile sìon? or An e sin a h-uile rud?
- Ellen 'S e.
 It is.
 'S e.

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig Bidh sin còig nota deug, ochdad sgillinn 's a sia, uile gu lèir.

That will be fifteen pounds and eighty six pence,
altogether.

Bidh sin còig nota deug, ochdad sgillinn 's a sia, uile gu lèir.

Ellen Seo pàipear fichead not.
Here is a twenty pound note.
Seo pàipear fichead not.

Ailig Tapadh leibh. Seo iomlaid ceithir notaichean agus ceithir sgillinn deug.

Thank you. Here is the change of four pounds and
fourteen pence.

Tapadh leibh. Seo iomlaid ceithir notaichean agus ceithir sgillinn deug.

* * * * *

Ellen Tha Dòmhnall a' ceannach trì ùbhlán a tha a' cosg còig sgillinn deug an urra agus orainsear a tha a' cosg fichead sgillinn.

Ailig Dè na tha e a' cosg uile gu lèir? Agus dè an iomlaid a gheibh e à nota?

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 15

Anns a' bhaile

Ellen Leasan a còig-deug – Anns a' bhaile
 In town
 Anns a' bhaile

Ailig An tèid sinn don bhaile an-diugh?
 Will we go to town today?
 An tèid sinn don bhaile an-diugh?

Ellen Thèid. or Cha tèid.
 We will go. or We will not go.
 Thèid. or Cha tèid

Ailig An deach thu don bhaile an-dè?
 Did you go to town yesterday?
 An deach thu don bhaile an-dè?

Ellen Chaidh. or Cha deach.
 I did go or I did not go.
 Chaidh. or Cha deach.

Ailig Dè chunnaic thu anns a' bhaile?
 What did you see in town?
 Dè chunnaic thu anns a' bhaile?

Ellen Chunnaic mi ...
 I saw ...
 Chunnaic mi ...

Ailig	bùithtean	shops	bùithtean or
	na bùithtean	the shops	na bùithtean

Sgriobt nan Teipichean

Ellen Bùth a' Bhèiceir
The Baker's Shop
Bùth a' Bhèiceir

Ailig Bùth a' Bhùidseir
The Butcher's Shop
Bùth a' Bhùidseir

Ellen Bùth an Aodaich The Clothes Shop Bùth an Aodaich or
bùth aodaich a clothes shop bùth aodaich

Ailig Bùth nam Pàipearan
The Paper Shop
Bùth nam Pàipearan

Ellen Bùth a' Cheimigeir
The Chemist's Shop
Bùth a' Cheimigeir

Ailig Bùth nan Dèideagan
The Toy Shop
Bùth nan Dèideagan

Ellen Bùth nan Leabhraichean
The Bookshop
Bùth nan Leabhraichean

* * * * *

Ailig Oifis a' Phuist
The Post Office
Oifis a' Phuist

Sgriobt nan Teipichean

Ellen	An Taigh-òsta The Hotel An Taigh-òsta
Ailig	An Taigh-bìdh The Restaurant An Taigh-bìdh
Ellen	An Cafaidh The Café An Cafaidh
Ailig	Am Banca The Bank Am Banca
Ellen	An Leabharlann The Library An Leabharlann
Ailig	An t-Ionad-spòrs The Sports Centre An t-Ionad-spòrs
Ellen	An t-Ospadal The Hospital An t-Ospadal
Ailig	An Eaglais The Church An Eaglais

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Ellen Gabh. or Gabhaibh mo leisgeul.
Excuse me.
Gabh. or Gabhaibh mo leisgeul.

Ailig ri taobh
beside
ri taobh

Ellen air do làimh chli
on your left hand
air do làimh chli

Ailig air do làimh dheis
on your right hand
air do làimh dheis

Ellen air taobh eile an rathaid
on the other side of the road
air taobh eile an rathaid

Ailig air taobh thall na sràide
on the far side of the street
air taobh thall na sràide

Ellen Theirig.
Come.
Theirig.

Ailig Coisich.
Walk.
Coisich.

Ellen Cùm a' dol.
Keep going.
Cùm a' dol.

Sgrìobht nan Teipichean

Ailig seachad air ...
 past ...
 seachad air ...

* * * * *

Ellen Càit an tèid sinn an toiseach?
 Where will we go first?
 Càit an tèid sinn an toiseach?

Ailig Thèid sinn gu bùth an aodaich.
 An uair sin thèid sinn gu bùth nan dèideagan.

Ellen Bha mi anns a' bhaile an-dè. Chaidh sinn gu bùth a'
 bhùidseir agus gu bùth nan leabhraichean.

Ailig Gabhaibh mo leisgeul. Càit a bheil an cafaidh?

Ellen Cùm a' dol sìos an rathad seo. Theirig seachad air a'
 bhanca. Tha an cafaidh shìos an sin ri taobh Oifis a'
 Phuist air taobh eile an rathaid.

* * * * *

Sgrìobht nan Teipichean

Leasan 16

Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

Ellen Leasan a sia-deug – Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh
Work and People who help us
Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

Ailig	nurs	a nurse	nurs
Ellen	tidsear	a teacher	tidsear
Ailig	dotair	a doctor	dotair
Ellen	poileas	a police officer	poileas
Ailig	fiaclair	a dentist	fiaclair
Ellen	'S e nurs a th' annam. I'm a nurse. 'S e nurs a th' annam.		
Ailig	'S e tidsear a th' annad. You are a teacher. 'S e tidsear a th' annad.		
Ellen	'S e poileas a th' ann. He is a policeman. 'S e poileas a th' ann.		
Ailig	'S e dotair a th' innte. She is a doctor. 'S e dotair a th' innte.		

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

- Ellen Bidh nurs agus dotair gar cuideachadh nuair a tha sinn tinn. Bidh fiaclair gar cuideachadh nuair a bhios an dèideadh oirnn.
- Ailig Bidh tidsear gar cuideachadh ag ionnsachadh. Bidh poileas gar cuideachadh a' raighdeadh baidhsagal gu sàbhailte.
- Ellen Dè an obair a tha agad?
What is your occupation? or What do you do?
Dè an obair a tha agad?
- Ailig 'S e saor a th' annam.
I am a joiner.
'S e saor a th' annam.
- Ellen Dè an obair a th' aige?
What is his occupation? or What does he do?
Dè an obair a th' aige?
- Ailig 'S e poileas a th' ann.
He is a policeman.
'S e poileas a th' ann.
- Ellen Dè an obair a th' aice?
What is her occupation? or What does she do?
Dè an obair a th' aice?
- Ailig 'S e nurs a th' innte.
She is a nurse.
'S e nurs a th' innte.
- Ellen Dè tha thu ag iarraidh a dhèanamh nuair a dh'fhàsas tu mòr?
What do you want to do when you grow up?
Dè tha thu ag iarraidh a dhèanamh nuair a dh'fhàsas tu mòr?

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 17
Dòighean-siubhail

Ellen	Leasan a seachd-deug – Dòighean-siubhail Methods of transport Dòighean-siubhail		
Ailig	càr	a car	càr
Ellen	bus	a bus	bus
Ailig	trèana	a train	trèana
Ellen	tagsaidh	a taxi	tagsaidh
Ailig	plèana	a plane	plèana
Ellen	bàta	a boat	bàta
Ailig	bàt'-aiseig	a ferry	bàt'-aiseig
Ellen	baidhsagal	a bicycle	baidhsagal
Ailig	bhan	a van	bhan
Ellen	làraidh	a lorry	làraidh
Ailig	astar fada	a long way	astar fada
Ellen	stèisean nan trèanaichean	the railway station	stèisean nan trèanaichean
Ailig	stèisean nam busaichean	the bus station	stèisean nam busaichean
Ellen	am port-adhair	the airport	am port-adhair

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig Ciamar a bhios tu a' dol don sgoil?
How do you go to school?
Ciamar a bhios tu a' dol don sgoil?

* * * * *

Ellen An robh cur na mara ort?
Were you seasick?
An robh cur na mara ort?

Ailig Bha, bha cur na mara orm.
Yes, I was seasick.
Bha, bha cur na mara orm.

Ellen Cha robh, cha robh cur na mara orm.
No, I was not seasick.
Cha robh, cha robh cur na mara orm.

Ailig Chaidh sinn astar fada air an trèana.
We went a long way on the train.
Chaidh sinn astar fada air an trèana.

Ellen Bidh mi a' dol don sgoil air bus.
Bidh mi a' dol gu taigh mo charaid air mo bhaidhsagal.
Bidh mi a' dol gun amar-snàimh còmhla ri Mamaidh anns
a' chàr. Bidh Mamaidh a' dràibheadh a' chàir.
Bidh mi a' dol gu taigh Granaidh air a' bhàt'-aiseig.

Ailig Bidh mi a' dol gu taigh Antaidh Màiri air an trèana.
Tha Antaidh Màiri a' fuireach ann an Glaschu.
Tha Glaschu mu cheud agus seasgad mìle à Inbhir Nis.
Bidh sinn a' faighinn tagsaidh bhon stèisean gu taigh
Antaidh Màiri. Chaidh sinn air plèana an-uiridh nuair a
chaidh sinn air saor-làithean.

Sgrìobt nan Teipichean

- Ellen Bidh am post a' tighinn le parsailean anns a' bhan.
Tha làraidh mhòr a' tighinn le biadh.
- Ailig Chaidh mi chun phort-adhair còmhla ri mo Dhadaidh.
Chunnaic mi trì plèanaichean a' falbh. Abair fuaim!
- Ellen Bha mi aig stèisean nam busaichean an-dè.
Bha Uncail Dòmhnall a' falbh air a' bhus.
Bha tòrr bhusaichean a' falbh agus a' tighinn.
Bha tòrr dhaoine ann le bagaichean agus màileidean.
- Ailig Bha mi aig stèisean nan trànaichean Diluain.
Bha Antaidh Màiri a' tighinn air an tràna.
Bha tòrr fuaim ann nuair a thàinig an tràna a-steach.
- Ellen Bha mi air a' bhàt'-aiseig as t-samhradh.
Bha sin math. Cha robh cur na mara orm idir.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Leasan 18 **Saor-làithean**

Ellen Leasan a h-ochd-deug – Saor-làithean
Holidays
Saor-làithean

Ailig	Na h-Eileanan	The Islands	Na h-Eileanan
-------	---------------	-------------	---------------

Ellen	a' dol do na h-Eileanan	going to the Islands	a' dol do na h-Eileanan
-------	-------------------------	----------------------	-------------------------

Ailig	Leòdhas	Lewis	Leòdhas
-------	---------	-------	---------

Ellen	a' dol a Leòdhas	going to Lewis	a' dol a Leòdhas
-------	------------------	----------------	------------------

Ailig	Na Hearadh	Harris	Na Hearadh
-------	------------	--------	------------

Ellen	a' dol do na Hearadh	going to Harris	a' dol do na Hearadh
-------	----------------------	-----------------	----------------------

Ailig	Beàrnaraigh	Berneray	Beàrnaraigh
-------	-------------	----------	-------------

Ellen	a' dol a Bheàrnaraigh	going to Berneray	a' dol a Bheàrnaraigh
-------	-----------------------	-------------------	-----------------------

Ailig	Uibhist a Tuath	North Uist	Uibhist a Tuath
-------	-----------------	------------	-----------------

Ellen	a' dol a dh'Uibhist a Tuath	going to North Uist	a' dol a dh'Uibhist a Tuath
-------	-----------------------------	---------------------	-----------------------------

Ailig	Beinn a' Bhaoghla	Benbecula	Beinn a' Bhaoghla
-------	-------------------	-----------	-------------------

Ellen	a' dol a Bheinn a' Bhaoghla	going to Benbecula	a' dol a Bheinn a' Bhaoghla
-------	-----------------------------	--------------------	-----------------------------

Ailig	Uibhist a Deas	South Uist	Uibhist a Deas
-------	----------------	------------	----------------

Sgrìobt nan Teipichean

Ellen	a' dol a dh'Uibhist a Deas	going to South Uist	a' dol a dh'Uibhist a Deas
Ailig	Èirisgeigh	Eriskay	Èirisgeigh
Ellen	a' dol a dh'Èirisgeigh	going to Eriskay	a' dol a dh'Èirisgeigh
Ailig	Barraigh	Barra	Barraigh
Ellen	a' dol a Bharraigh	going to Barra	a' dol a Bharraigh
Ailig	Bhatarsaigh	Vatersay	Bhatarsaigh
Ellen	a' dol a Bhatarsaigh	going to Vatersay	a' dol a Bhatarsaigh
Ailig	An t-Eilean Sgitheanach	The Isle of Skye	An t-Eilean Sgitheanach
Ellen	a' dol don Eilean Sgitheanach	going to the Isle of Skye	a' dol don Eilean Sgitheanach
Ailig	Ratharsair	Raasay	Ratharsair
Ellen	a' dol a Ratharsair	going to Raasay	a' dol a Ratharsair
Ailig	Muile	Mull	Muile
Ellen	a' dol a Mhuile	going to Mull	a' dol a Mhuile
Ailig	Ìle	Islay	Ìle
Ellen	a' dol a dh'Ìle	going to Islay	a' dol a dh'Ìle

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	Dùn Dè	Dundee	Dùn Dè
Ellen	a’ dol a Dhùn Dè	going to Dundee	a’ dol a Dhùn Dè
Ailig	Lunnainn	London	Lunnainn
Ellen	a’ dol a Lunnainn	going to London	a’ dol a Lunnainn
Ailig	Alba	Scotland	Alba
Ellen	a’ dol a dh’Alba	going to Scotland	a’ dol a dh’Alba
Ailig	Sasainn	England	Sasainn
Ellen	a’ dol a Shasainn	going to England	a’ dol a Shasainn
Ailig	Èirinn	Ireland	Èirinn
Ellen	a’ dol a dh’Èirinn	going to Ireland	a’ dol a dh’Èirinn
Ailig	A’ Chuimrigh	Wales	A’ Chuimrigh
Ellen	a’ dol don Chuimrigh	going to Wales	a’ dol don Chuimrigh
* * * * *			
Ailig	a-null thairis	abroad	a-null thairis
Ellen	a’ dol a-null thairis	going abroad	a’ dol a-null thairis

Sgriobt nan Teipichean

Ailig	An Fhraing	France	An Fhraing
Ellen	a’ dol don Fhraing	going to France	a’ dol don Fhraing
Ailig	An Spàinn	Spain	An Spàinn
Ellen	a’ dol don Spàinn	going to Spain	a’ dol don Spàinn
Ailig	An Eadailt	Italy	An Eadailt
Ellen	a’ dol don Eadailt	going to Italy	a’ dol don Eadailt
Ailig	A’ Ghrèig	Greece	A’ Ghrèig
Ellen	a’ dol don Ghrèig	going to Greece	a’ dol don Ghrèig
Ailig	A’ Ghearmailt	Germany	A’ Ghearmailt
Ellen	a’ dol don Ghearmailt	going to Germany	a’ dol don Ghearmailt
Ailig	Ameireaga	America	Ameireaga
Ellen	a’ dol a dh’Ameireaga	going to America	a’ dol a dh’Ameireaga
Ailig	Astràilia	Australia	Astràilia
Ellen	a’ dol a dh’Astràilia	going to Australia	a’ dol a dh’Astràilia

Sgrìobt nan Teipichean

Ailig Canada Canada Canada
Ellen a' dol a Chanada going to Canada a' dol a Chanada

* * * * *

Ailig Càit a bheil thu a' dol air do làithean-saora?
Where are you going for your holidays?
Càit a bheil thu a' dol air do làithean-saora?

Ellen Tha mi a' dol a Leòdhas.
I am going to Lewis.
Tha mi a' dol a Leòdhas.

Ailig Tha mi a' dol a Bharraigh.
I am going to Barra.
Tha mi a' dol a Bharraigh.

Ellen Ciamar a tha thu a' dol ann?
How are you going there?
Ciamar a tha thu a' dol ann?

Ailig Tha mi a' dol ann air a' bhàta.
I am going by boat.
Tha mi a' dol ann air a' bhàta.

Ellen Tha mi a' dol ann air a' phlèan.
I am going by plane.
Tha mi a' dol ann air a' phlèan.

* * * * *

Ailig Càit an robh thu air do làithean-saora?
Where were you on your holidays?
Càit an robh thu air do làithean-saora?

Sgriobt nan Teipichean

Ellen Bha mi ann an Uibhist a Tuath.
I was in North Uist.
Bha mi ann an Uibhist a Tuath.

Ailig Bha mi anns an Eilean Sgitheanach.
I was in the Isle of Skye.
Bha mi anns an Eilean Sgitheanach.

Ellen Ciamar a chaidh thu ann?
How did you get there?
Ciamar a chaidh thu ann?

Ailig Chaidh mi ann air a' bhàta.
I went there by boat.
Chaidh mi ann air a' bhàta.

Ellen Càit an deach sibh?
Where did you go?
Càit an deach sibh?

Ailig Chaidh sinn a-null thairis. Chaidh sinn don Spàinn.
We went abroad. We went to Spain.
Chaidh sinn a-null thairis. Chaidh sinn don Spàinn.

Ellen An robh sin math?
Was that good?
An robh sin math?

Ailig An robh thu a-riamh anns an Fhraing?
Were you ever in France?
An robh thu a-riamh anns an Fhraing?

* * * * *

Sgrìobt nan Teipichean

Ellen Càit a bheil thu airson a dhol air làithean-saora am-bliadhna?
Where do you want to go on holiday this year?
Càit a bheil thu airson a dhol air làithean-saora am-bliadhna?

Ailig Tha mi airson a dhol don Fhraing.
I want to go to France.
Tha mi airson a dhol don Fhraing.

Ellen Bu toigh leam a dhol a Chanada.
I would like to go to Canada.
Bu toigh leam a dhol a Chanada.

Ailig Cuin a thèid sinn ann?
When will we go? or When will we go there?
Cuin a thèid sinn ann?

Ellen As t-samhradh – anns an Lùnastal.
In summer – in August.
As t-samhradh – anns an Lùnastal.

Ailig Dè cho fada agus a bhios sibh air falbh?
How long will you be away for?
Dè cho fada agus a bhios sibh air falbh?

Ellen Bidh sinn air falbh airson seachdain.
We will be away for a week.
Bidh sinn air falbh airson seachdain.

Ailig Bidh sinn air falbh airson cola-deug.
We will be away for a fortnight.
Bidh sinn air falbh airson cola-deug.

* * * * *

Sgriobt nan Teipichean

Ellen Dè cho fada agus a bha sibh air falbh?
How long were you away for?
Dè cho fada agus a bha sibh air falbh?

Ailig Bha sinn air falbh airson seachdain.
We were away for a week.
Bha sinn air falbh airson seachdain.

Ellen Càit an robh sibh a' fuireach?
Where were you staying?
Càit an robh sibh a' fuireach?

Ailig Bha sinn a' fuireach ann an taigh-òsta.
We were staying in a hotel.
Bha sinn a' fuireach ann an taigh-òsta.

* * * * *

Ellen Dè rinn thu aig na saor-làithean?
What did you do in the holidays?
Dè rinn thu aig na saor-làithean?

Ailig Chaidh mi gu taigh mo ghranaidh ann an Leòdhas.
I went to my grandmother's house in Lewis.
Chaidh mi gu taigh mo ghranaidh ann an Leòdhas.

Ellen An robh sìde mhath agaibh?
Did you have a good weather?
An robh sìde mhath agaibh?

Ailig Bha sìde mhath againn. Bha sinn air an tràigh.
We did have good weather. We were on the shore.
Bha sìde mhath againn. Bha sinn air an tràigh.

Sgrìobt nan Teipichean

- Ellen Dè rinn sibh air an tràigh?
What did you do on the shore?
Dè rinn sibh air an tràigh?
- Ailig Bha sinn a' snàmh anns a' mhuir.
We were swimming in the sea.
Bha sinn a' snàmh anns a' mhuir.
- Ellen Bha sinn a' cluich anns a' ghainmhich.
We were playing in the sand.
Bha sinn a' cluich anns a' ghainmhich.
- Ailig Bha bucaid agus spaid agam.
I had a bucket and spade.
Bha bucaid agus spaid agam.
- Ellen Thog sinn caisteal.
We built a castle.
Thog sinn caisteal.
- Ailig Chruinnich mise sligean air an tràigh.
I collected shells on the shore.
Chruinnich mise sligean air an tràigh.
- Ellen Bha sinn a' cluich le bàlla cuideachd.
We were playing with a ball too.
Bha sinn a' cluich le bàlla cuideachd.
- Ailig A bheil dealbhan agad de na làithean-saora?
Do you have photographs of your holiday?
A bheil dealbhan agad de na làithean-saora?

Sgrìobt nan Teipichean

Ellen Tha. Thog mi dealbhan le mo chamara.
Yes. I took photographs with my camera.
Tha. Thog mi dealbhan le mo chamara.

* * * * *

A' Chùrsa

Anns an earrainn seo, gheibhear beagan stiùiridh air cleasan agus gnìomhan a ghabhas cleachdadh sa chlas airson cànan ùr a theagasg no a dhaingneachadh.

Tha eisimpleirean, duilleagan-obrach, postairean is eile aig deireadh a' phasgain, ach bithear an dùil cuideachd gum bi tidsearan a' lorg stuthan a bharrachd a ghabhadh cleachdadh sa chlas. Gheibhear na postairean còmhla aig an deireadh, oir gabhaidh iad cleachdadh ann an diofar leasan. Chan eil duilleagan-obrach ann airson a h-uile leasain.

A' Chùrsa

Leasan 1

Dè rinn thu?

Anns an aonad seo tha faclan agus abairtean Gàidhlig a dh'fhaodas pàrantan a chleachdadh leis a' chloinn nuair a bhios iad a' faighneachd dhaibh dè tha iad air a bhith a' dèanamh.

Tha an t-aonad seo a' dèanamh ath-obair air cuid de na chaidh a dhèanamh anns a' chiad phàirt den chùrsa agus a' cur ri gnìomhairean riaghailteach (regular verbs) agus neo-riaghailteach (irregular). Bu chòir, cuideachd, cumail a' ruith thairis air a' chànan a rinn iad ro seo. Bidh postairean Chlì gu math feumail sa leasan seo.

An toiseach, tha an clas ag èisteachd ri na faclan, earrann mu seach, bhon tidsear agus air an teip agus an tidsear a' mìneachadh am brìgh tro ghnìomh no tro dhealbhan de dhaoine a' dèanamh diofar rudan.

An uair sin, faodaidh an tidsear an cànan a chleachdadh leis a' chlas, agus iarraidh orrasan a chleachdadh ri càch a chèile.

Mu dheireadh, nuair a tha an tidsear a' smaoineachadh gu bheil iad a' tuigsinn a' chànan, faodaidh iad sealltainn ri na faclan sgrìobhte agus an tidsear beagan mìneachaidh a dhèanamh air na pàtrain cainnte.

A' Chùrsa

1 Atharraais (Role-play).

Bu chòir dhan tidsear mìneachadh don chlas mar a fhreagradh iad an dà cheist “Dè bha thu a’ dèanamh an-diugh?” agus “Dè rinn thu an-diugh?”. Dh’fhaodadh an tidsear dealbh an urra a thoirt do gach neach sa chlas, agus iarraidh orra a’ ghnìomh anns an dealbh a dhèanamh agus an uair sin faighneachd don chlas, “Dè bha e/i a’ dèanamh?” agus “Dè rinn e/i?” Bu chòir don chlas feuchainn ris am freagairt iomchaidh a thoirt seachad, (coltach ri charades). Faic na dealbhan aig deireadh a’ phasgain.

2 Ceistean.

- a) a’ cleachdadh an tràth caithte (past tense) agus a’ toirt freagairt, a’ cleachdadh an tràth caithte àicheil (negative past tense), me,
“An do choisich thu don sgoil?”
“Cha do choisich mi don sgoil.”
- b) a’ cleachdadh cheistean le Cò?, Dè?, Cuin a?, le gnìomhairean riaghailteach anns an tràth caithte.
“Cò bha anns a’ bhùth?”
“Dè chuir mi air a’ bhòrd?”
“Cuin a sgrìobh thu litir?” ’s msaa.
- c) a’ cleachdadh gnìomhairean neo-riaghailteach (irregular verbs) anns an tràth caithte.
“An deach thu dhan bhaile an-diugh?”
“Chaidh/ cha deach.”
“Am faca tu Iain an-diugh?”
“Chunnaic/ chan fhaca.”
“An cuala tu an naidheachd mu Chalum?”
“Chuala/ Cha chuala.” ’s msaa.

A' Chùrsa

d) a' cleachdadh cheistean le Cò?, Dè?, Cuin a?, le gnìomhairean neo-riaghailteach anns an tràth caithte.

“Cò chaidh dhan bhùth an-diugh?”

“Dè chuala tu anns a' bhaile?”

“Cuin a chunnaic thu Dòmhnall?” 's msaa.

3 Naidheachdan.

“Dè bha thu a' dèanamh an-diugh?”

“Bha mi anns an sgoil.” 's msaa.

“Dè rinn thu an-diugh?”

“Rinn mi dealbh.”

“Choisich mi dhan sgoil.”

“Chaidh mi dhan bhaile.” 's msaa.

Dh'fhaodadh an tidsear faighneachd do gach neach anns a' chlas “Dè rinn thu an-diugh?” no “Dè bha thu a' dèanamh an-diugh?” Dh'fhaodadh iad an uair sin obrachadh ann am buidhnean ag innse an naidheachdan dha chèile.

4 Geamannan.

“I spy”

Dè chunnaic an cat dubh?

Chunnaic an cat dubh rudeigin a' tòiseachadh le ...

Cò aig a tha? (Bingo).

Faodaidh an tidsear cairtean a dhèanamh às na dealbhan ann an Speaking Our Language. (SOL 21.3)

Faodar an gèam seo a chluich le bhith a' faighneachd na ceist,

“Dè bha Iain a' dèanamh?” “Bha Iain a' coiseachd.”

no, “Dè rinn Iain an-diugh?” “Choisich Iain dhan bhùth.”

A' Chùrsa

Stad! (Snap)

Faodar an gèam seo a chluich le na càirtean a chaidh a dhèanamh airson “Cò aig a tha?” (dhà no trì de gach seòrsa). Tha na cairtean gan roinn a-mach. Tha gach duine a’ cur cairt a-mach air a’ bhòrd leis an dealbh an-àird agus ag ràdh, “Dè tha an neach anns an dealbh a’ dèanamh?” me, “Tha e a’ peantadh.” Nuair a chithear dà dhealbh dhen aon seòrsa air uachdar a chèile, feumar èigheach, “Stad! Sin ...” Gheibh a’ chiad duine a chanas seo na cairtean.

A' Chùrsa

Leasan 2 Cuin?

Anns an aonad seo tha cànan a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu cuin a thachair rud no cuin a bhios rudeigin a' tachairt, a' cleachdadh abairtean co-cheangailte ri tìm.

1 Cloc.

Faodaidh an tidsear a dhol thairis air an uair, a' cleachdadh cloc agus a' faighneachd, “Dè an uair a tha e?”

2 Obair càraid.

Faodar an duilleag-obrach leis an uair a chleachdadh airson geamannan agus obair càraid. (SOL 8.3)

3 Clàr-ama.

Dh'fhaodaist clàr-ama sgoile a dhèanamh an-àirde agus leth-bhreac a thoirt do gach neach anns a' chlas. (Faic na h-eisimpleirean aig deireadh a' phasgain seo). Ag obair ann am buidhnean, dh'fhaodadh aon neach anns a' bhuidhinn ceistean fhaighneachd mu dheidhinn don neach ri thaobh, a' dol timcheall na buidhne, me,

“Cuin a bhios ceòl agad?” “Madainn Diluain.”

“Cuin a bhios spòrs agad?” “Feasgar Dimàirt” 's msaa.

4 Prògraman telebhisean na seachdain.

Dh'fhaodaist iarraidh air a' clas leth-bhric de leabhran fiosrachaidh phrògraman telebhisean na seachdain a thoirt a-steach. A-rithist, ag obair ann am buidhnean, dh'fhaodadh iad ceistean fhaighneachd agus freagairtean a thoirt seachad:

“Cuin a tha Eastenders air?” “Feasgar Diardaoin.”

“Dè bhios air BBC 2 aig seachd uairean an-ath-oidhch?”

“Dè bha air ITV aig naoi uairean a-raoir?” 's msaa.

A' Chùrsa

5 SOL Postair 1.

Faodar SOL postair 1 a chleachdadh airson fiosrachadh.

6 Gèam.

Faodar an gèam air SOL 26.4, a chleachdadh, le dèisinn. Feumaidh a h-uile cluicheadair sia airson tòiseachadh. A h-uile turas a stadas cluicheadair air ceàrnag faighnichidh na cluicheadairean eile ceist mar “Dè bhios tu a’ dèanamh aig leth-uair an dèidh ochd?” Freagraidh an cluicheadair eile, mar eisimpleir, le “Bidh mi a’ gabhail bracaist,” agus mar sin air adhart.

A' Chùrsa

Leasan 3 ***Mìosan/Ràithean***

Anns an aonad seo tha cànan a dh'fhaodar a chleachdadh nuair thathas a' bruidhinn air mìosan, ràithean is eile.

1 Ag obair ann am buidhnean.

Dh'fhaodadh aon neach anns a' bhuidhinn ceistean fhaighneachd don neach ri thaobh, a' dol timcheall na buidhne, me,

“Cuin a bhios tu a' dol air làithean-saora?”

“As t-samhradh/san Ògmhios” 's msaa.

2 A' cleachdadh mìosachan.

Faodar faighneachd dhan chlas (no ann am buidhnean a-rithist)

“Dè an latha a bhios ann air an treas latha den Ghearran?” 's msaa.

3 SOL Postair 1.

Faodar SOL postair 1 a chleachdadh airson fiosrachadh.

4 Co-là-breith: Postair.

Faodar ainm agus co-là-breith gach neach sa chlas a chur air a' phostair.

5 Cairtean le daoine a' dèanamh diofar rudan.

(Faic Leasan 1)

Tha gach neach sa chlas a' faighinn grunnan chairtean agus feumaidh iad innse do chàch dè tha iad a' dol a dhèanamh aig diofar amannan.

A' Chùrsa

A' Chùrsa

Leasan 4

An aimsir/An t-side

Anns an aonad seo tha faclan agus abairtean a bhiodh feumail nuair a thathas a' bruidhinn ri cloinn no inbhich mun t-side.

1 A' cleachdadh ghnìomhan agus dhealbhan.

Dh'fhaodadh an tidsear na h-abairtean a mhìneachadh tro ghnìomh no dhealbhan, me,
Tha i fuar/Tha e fuar (air chrith leis an fhuachd).
Gabhaidh cairtean a dhèanamh às na dealbhan bho SOL 1.4.

2 Dealbhan de sheallaidhean.

Dh'fhaodaist dealbhan de dhiofar sheallaidhean ann an diofar seòrsachan sìde (mìosachan) a chleachdadh airson na ceist, "Dè an seòrsa latha a th' ann?"

3 Map de dh'Alba.

Bruidhnidh an tidsear mun aimsir ann an diofar àiteachan de dh'Alba. ('S dòcha gum feum an clas ainmean prìomh bhailtean agus sgìrean Alba ionnsachadh an seo). An uair sin faodaidh na h-oileanaich samhlaidhean a chur air map mar as iomchaidh.

4 Gèam.

Stad!

Faodar an gèam seo a chluich le cairtean na sìde. Tha na cairtean gan roinn a-mach. Tha gach duine a' cur cairt a-mach air a' bhòrd leis an dealbh an-àird agus ag ràdh, "Dè an seòrsa sìde a tha anns an dealbh", "Tha i fuar, Tha an t-uisge ann," 's msaa. Nuair a chithear dà dhealbh dhen aon seòrsa air uachdar a chèile, feumar èigheach, "Stad! Sin .." Gheibh a' chiad duine a chanas seo na cairtean.

A' Chùrsa

Leasan 5

An teaghlach

Anns an aonad seo thathas a' toirt a-steach cànan a ghabhas cleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mun teaghlach.

1 Dealbhan den teaghlach aca fhèin.

Faodaidh luchd-ionnsachaidh dealbhan den teaghlach fhèin a thoirt a-steach. Faodaidh iad obrachadh ann am buidhnean ag innse cò a tha anns an dealbh aca. me, “Seo/Sin Calum, mo mhac.” An uair sin faodaidh cuideigin eile anns a' bhuidhinn innse do chàch cò a tha san dealbh.

me, “Sin Calum, mac Iain/Màiri.”

An uair sin faodaidh feadhainn eile anns a' bhuidhinn ceistean fhaighneachd mun teaghlach, me,

“Cò as òige?”

“Dè an aois a tha Calum?”

“A bheil bràthair agad?”

“Dè an t-ainm a tha air do bhràthair?” 's msaa.

2 Craobh-teaghlaich.

Faodaidh iad an Craobh-teaghlaich fhèin a dhèanamh. (seanair, pàrantan, iad fhèin, an clann).

3 SOL 7.3 - Dealbhan teaghlaich.

Faodar cairtean a dhèanamh à SOL 7.3.

Tha gach neach sa chlas a' faighinn dealbh de theaghlach.

Faodaidh iad sgeulachd a dhèanamh an-àirde mun teaghlach anns an dealbh aca.

Faodaidh gach neach beagan innse mun teaghlach. me, àireamh dhaoine san teaghlach.

ainm gach neach.

càit a bheil iad a' fuireach?/seòladh, 's msaa.

A' Chùrsa

A' Chùrsa

Leasan 6 **Coltas**

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas ag innse dè an coltas a tha air duine.

1 Dealbhan aodainn.

Dèan cairtean de na dealbhan aig deireadh a' phasgain.
Seall na dealbhan le aodainn don chlas agus faighnich ceistean mun deidhinn. me,
“A bheil feusag air?” 's msaa.

2 Dealbhan à irisean agus catalogan.

Faodaidh an tidsear dealbhan a ghearradh à irisean no catalogan agus faighneachd dhan chlas cò ris a tha e/ i coltach, no mas e cuideigin ainmeil a tha ann dh'fhaodar faighneachd, me,
“Cò ris a tha am Prionnsa Teàrlach coltach?”
“Dè a bhios i/e a' dèanamh?”
“Dè an obair a th' aice/aige?”

3 Atharraais.

Tha an clas air a roinn na sgiobaidhean. Tha gach neach sa chlas a' faighinn ainm chuideigin ainmeil. Bu chòir dhaibh innse cò ris a tha iad coltach, agus an nàdar, agus bu chòir do na sgiobaidhean eile feuchainn ri tomhais cò a th' ann.

4 SOL 19.3. agus 19.4.

Faodar SOL 19.3 agus 19.4 a chleachdadh airson tuilleadh còmhraidh mu choltas dhaoine.

A' Chùrsa

A' Chùrsa

Leasan 7 ***Peataichean***

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu pheataichean.

1 Còmhradh mu pheataichean.

Faodaidh an tidsear dealbhan de pheataichean a thoirt a-steach, airson bruidhinn mun deidhinn.

Faodar faighneachd do neach mu seach sa bhuidhinn “A bheil cù agad?”

“A bheil cat agad?”

“An toigh leat cait?” 's msaa.

2 Obair buidhne.

Faodaidh gach neach sa bhuidhinn bruidhinn mun pheata a tha aca.

Faodaidh feadhainn eile sa bhuidhinn ceistean fhaighneachd mu dheidhinn.

A' Chùrsa

Leasan 8 ***Beathaichean***

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu bheathaichean.

1 Còmhradh mu bheathaichean.

'S dòcha gum faodar modailean de bheathaichean a chleachdadh. Ghabhadh ceistean a chur, me,
"Cia mheud?"
"Inns mun each". 's msaa.

2 A bheil croit aig duine?

Mura h-eil, dè bhios a' fàs anns a' ghàrradh aca?

3 Sgeulachd.

Leugh an sgeulachd "An Croitear" no "Uan Eilidh".

4 SOL Postair 2.

Faodar SOL Postair 2 a chleachdadh airson fiosrachadh.

A' Chùrsa

Leasan 9

Ciamar a tha thu?

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu fhaireachdainnean.

1 Atharrais.

Neach a' tighinn chun an dotair 's gun e a' faireachdainn gu math/ann am pian 's msaa.

2 Cairtean: (bingo).

Cò a tha ...?

le amhaich goirt, le mionach goirt, le ceann goirt, le làmh goirt, le cas goirt, tinn, leis an dèideadh, sgìth, a' casadaich, toilichte, le sròn a' sìleadh, gu math, leis a' chnatan, a' gal, brònach.

(Faic na dealbhan aig deireadh a' phasgain).

3 SOL 23.3 agus 29.3.

Faodar SOL 23.3 agus 29.3 a chleachdadh.

4 Dealbhan.

Leugh a-mach liosta de dh'fhaireachdainnean is iarr air na h-oileanaich dealbh a dhèanamh a sheallas na faireachdainnean sin gu soilleir. Cleachd na cairtean bàn aig deireadh a' phasgain airson seo a dhèanamh.

A' Chùrsa

Leasan 10

Anns an taigh

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu àiteachan/rumannan anns an taigh.

1 Leabhar SOL, prògram 16.

Faodar am plana de thaigh ann an leabhar SOL, Prògram 16, air taobh duilleig 32, a chleachdadh. (Faic Stòrasan airson fiosrachadh air an leabhar).

2 SOL 16.4.

Faodar duilleag-obrach SOL 16.4 a chleachdadh airson fiosrachadh air taighean.

3 Leabhraichean, *An Taigh agus Dealbh is Facal*.

Faodar coimhead ri na leabhraichean, An Taigh, agus Dealbh is Facal td 4-9.

A' Chùrsa

Leasan 11
Làithean sònraichte

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu làithean sònraichte sa bhliadhna.

1 Cairtean Nollaig.

Faodaidh an clas cairtean Nollaig/co-là-breith a dhèanamh nuair a tha iad eòlach air a' chainnt.

2 Cuireadh gu partaidh.

Faodaidh iad cuireadh a dheilbh airson partaidh.

A' Chùrsa

Leasan 12

Partaidh

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu, no a' dèanamh partaidh.

1 Partaidh.

Faodaidh an clas partaidh a chumail is iad fhèin biadh 's msaa a thoirt a-steach.

2 Geamannan partaidh.

Cuir an t-earball air an asal.

A' bruidhinn mu gheamannan partaidh is ag innse (cho fad 's a ghabhas sin dèanamh) dè bhios a' tachairt, me,

“Ciamar a bhios tu a' cluich ...?”, “Cuir an t-earball air an each.”

“Dè na geamannan eile a bhios tu a' cluich aig partaidh?”

“Dè na geamannan partaidh as toigh leat?/as toigh leis a' chloinn agad?”

Leasan 13

Anns an sgoil

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu na rudan a bhios a' chlann ag ionnsachadh anns an sgoil. Tha liosta co-cheangailte ri matamataig anns an earrainn 'Pàtrain'.

1 Matamataig.

Faodar duilleag-obrach no eisimpleirean de chuisteanan matamataig a gheibh a' chlann a chleachdadh. (Faic deireadh a' phasgain).

2 Atharrais: buidhnean.

Faodaidh aon neach àite an tidseir a ghabhail, a' teagasg an leasain agus an fheadhainn eile àite nan sgoilearan a ghabhail.

A' Chùrsa

Leasan 14

Anns a' bhùth

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas ann am bùth agus a' ceannach stuth.

1 Atharrais – Ann am bùth bìdh.

Faodar airgead plastaig (no fìor) a chleachdadh agus faodaidh an clas pacaidean no cnogain bìdh a thoirt a-steach.

Faodaidh diofar bhuidhnean bùthan eile a dhèanamh cuideachd, me,
bùth aodaich,
bùth nam pàipearan 's msaa.

2 SOL 5.4.

Ghabhadh seo a chleachdadh ann an diofar dhòighean – Bingo, Snap no còmhraidh sa chlas, no dh'fhaodadh a chleachdadh dìreach mar dhuilleag-obrach mar a tha i.

A' Chùrsa

Leasan 15

Anns a' bhaile

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas anns a' bhaile agus ag innse mar a gheibh thu bho àite gu àite eile.

1 Mapa de bhaile air duilleig mhòir.

Faigh mat-cluiche chloinne le rathaidean agus àiteachan ann am baile.

Faodaidh neach mu seach stiùiridhean a leantainn le càr air an rathad gus an ruig iad an t-àite ceart, me,

“Theirig sìos an rathad.”

“Gabh an dara rathad gu do làimh chli.”

“Càit a bheil thu?”

2 Ceistean eile.

A' cleachdadh an aon mhat-cluiche, faodar faighneachd ciamar a gheibhear bho, me,

stèisean a' pheatrail chun a' bhanca.

Feumaidh an neach an uair sin innse dè an taobh a tha e a' dol leis a' chàr, me,

Tha mi a' dol sìos an t-sràid 's msaa.

3 SOL 31.3 agus 31.4.

Duilleag-obrach airson cleachdadh sa chlas.

A' Chùrsa

Leasan 16

Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu dhaoine a bhios gar cuideachadh.

1 Dealbhan.

SOL 9.4. agus 14.3.

2 A' bruidhinn mu obair.

Dh'fhaodaist cuideigin a thoirt a-steach dhan chlas a bhruidhinn mu obair.

Leasan 17

Dòighean-siubhail

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' siubhal a dh'àiteigin.

1 Atharrais. Obair càraid.

Gheibh gach càraid dealbh de dhòigh-siubhail (faic na dealbhan aig deireadh a' phasgain). Feumaidh aon neach fiosrachadh fhaighinn mu uairean, ùine a' siubhal 's msaa mus ceannaich iad tiogaid.

“Cuin a tha trèanaichean a' dol a Ghlaschu anns a' mhadainn?”

“Dè na tha e a' cosg?”

“Dè cho fada 's a bhios an turas?” 's msaa.

2 Clàr-ama. Obair càraid.

Thoir a-steach clàran-ama is dèan lethbhric dhiubh mus cuir thu ann an dà sheat iad. Glan cuid den fhiosrachadh bhon chiad sheat, gus am bi beàrnan air fhàgail ann an cuid dhiubh, is thoir iad sin do leth a' chlas. Bidh clàran-ama le làn-fhiosrachadh aig na h-oileanaich eile. Ag obair ann an càraidean, feumaidh gach oileanach fiosrachadh fhaighinn bhon neach a tha còmhla ris, gus na beàrnan a tha sa chlàr-ama aige a lionadh.

Leasan 18 **Saor-làithean**

Tha cànan anns an aonad seo a dh'fhaodar a chleachdadh nuair a thathas a' bruidhinn mu, no a' dol air làithean-saora.

Aig toiseach an leasain seo bu chòir innse gu bheil dà dhòigh air bruidhinn mu na làithean seo – làithean-saora is saor-làithean.

1 Saor-làithean a' chlas.

Faodaidh an clas innse mu làithean-saora air an robh iad. (math no dona). Faodaidh iad dealbhan a thog iad a thoirt a-steach agus bruidhinn mun deidhinn.

2 Cairtean-puist.

Faodar cairtean-puist a chleachdadh à diofar àiteachan.

3 SOL Postair 2 – Aig a' chladach.

4 Leabhrair làithean-saora.

Faodar leabhrair làithean-saora (brochures) a thoirt a-steach agus 's dòcha bruidhinn mu àiteachan dham bu toigh leotha a dhol.

5 SOL 32.3.

Faodar cairtean a dhèanamh an-àird a' cleachdadh nam facal.

Pàtrain

Tha an cànan sa chùrsa seo gu bhith air ionnsachadh mar ràdhan coileanta a chleachdas an neach-ionnsachaidh san àite cheart 's aig an àm cheart gun a dhol a-steach ro dhomhainn dhan ghràmar.

Ach airson beagan soilleireachadh a dhèanamh, tha mìneachadh ga thoirt air cuid de na prìomh phàtrain anns an earrainn seo. Tha i sgrìobhte sa Bheurla gus a dèanamh nas fhasa do luchd-ionnsachaidh.

Cha chòir dha na tha san earrainn seo a dhèanamh gus am bi sibh air na leasain a dhèanamh sa chlas agus air an cànan a th' anna ionnsachadh.

Pàtrain

Leasan 1 ***Dè rinn thu?***

Aspiration

Adding h after the first letter. (dh' before vowels, dh' + aspiration before f)

Words beginning with **B, C, D, G, M, P, S** (except Sg, Sm, Sp, St,) **T** can be aspirated.

Words beginning with **L, N, R, Sg, Sm, Sp, St** cannot be aspirated.

Regular verbs

To form the past tense of regular verbs:

1. Take the command form of the verb.
2. Aspirate where possible. (dh' before vowels and f followed by a vowel), e.g.

coisich	choisich
ith	dh'ith
fàg	dh'fhag
ruith	ruith

(Note, the pronunciation of ruith is different although the spelling remains unchanged.)

Negative past tense

The negative is formed by putting **cha do** before the past tense of the verb, e.g.

cha do choisich
cha do dh'ith
cha do dh'fhàg
cha do ruith

Pàtrain

Question

To ask a question put **An do** before the past tense of the verb, e.g.

An do choisich?
An do dh'ith?
An do dh'fhàg?
An do ruith?

After càit

you use **an do** (question form), e.g.

Càit an do chuir thu ...?
Càit an do ruith e?

Where did you put ...?
Where did he run?

After cò? (who) dè? (what) cuin a?

(when) you use the past tense form, e.g.

Cò choisich?
Dè sgrìobh thu?
Cuin a chluich e?

Who walked?
What did you write?
When did he play?

Pàtrain

Regular verbs

Below and overleaf is a list of regular verbs and their past tense forms.

Verbal noun	Command	Past tense
a' breabadh	breab	bhreab
a' bruidhinn	bruidhinn	bhruidhinn
a' bualadh	buail	bhuail
a' cadal	caidil	chaidil
a' cluich	cluich	chluich
a' coimhead	coimhead	choimhead
a' coiseachd	coisich	choisich
a' cuideachadh	cuidich	chuidich
a' cunntadh	cunnt	chunnt
a' cur	cuir	chuir
a' dùnadh	dùin	dhùin
a' dùsgadh	dùisg	dhùisg
ag èigheach	èigh	dh'èigh
ag èirigh	èirich	dh'èirich
ag èisteachd	èist	dh'èist
a' gabhail	gabh	ghabh
a' glanadh	glan	ghlan
ag iarraidh	iarr	dh'iarr
ag ionnsachadh	ionnsaich	dh'ionnsaich
ag ithe	ith	dh'ith
a' leughadh	leugh	leugh
a' leum	leum	leum
ag òl	òl	dh'òl
a' peantadh	peant	pheant
a' ruith	ruith	ruith
a' seasamh	seas	sheas

Pàtrain

Verbal noun

Command

Past tense

a' seinn	seinn	sheinn
a' sgioblachadh	sgioblaich	sgioblaich
a' sgrìobhadh	sgrìobh	sgrìobh
a' sguir	sguir	sguir
a' snàmh	snàmh	shnàmh
a' suidhe	suidh	shuidh
a' tilgeil	tilg	thilg
a' togail	tog	thog
a' tòiseachadh	tòisich	thòisich

Irregular verbs

There are 10 Irregular Verbs in Gaelic. They do not follow the rules we have looked at for forming the past tense. The main forms for the past tense of irregular verbs are given in the table below.

Verbal noun

Command

Past tense

Question

Neg past

a' breith	beir	rug	an do rug?	cha do rug
a' cluinntinn	cluinn	chuala	an cuala?	cha chuala
a' dèanamh	dèan	rinn	an do rinn?	cha do rinn
a' dol	theirig	chaidh	an deach?	cha deach
a' faicinn	faic	chunnaic	am faca?	chan fhaca
a' faighinn	faigh	fhuair	an d' fhuair?	cha d' fhuair
ag ràdh	abair	thuirt	an tuirt?	cha tuirt
a' ruighinn	ruig	ràinig	an do ràinig?	cha do ràinig
a' tighinn	thig	thàinig	an tàinig?	cha tàinig
a' toirt	thoir	thug	an tug?	cha tug

Pàtrain

Questions and answers

Here are some common questions and answers using irregular verbs.

An do rug thu air a' bhàlla?

Rug/Cha do rug.

An cuala tu an naidheachd?

Chuala/Cha chuala.

An do rinn thu d' obair-dachaigh?

Rinn/Cha do rinn.

An deach thu dhan sgoil an-diugh?

Chaidh/Cha deach.

Am faca tu Màiri anns a' bhaile?

Chunnaic/Chan fhaca.

An d' fhuair thu leabhar ùr?

Fhuair/Cha d' fhuair.

An tuirt an tidsear riut an leabhar sin a leughadh?

Thuirt/Cha tuirt.

An do ràinig thu an taigh aig ceithir uairean?

Ràinig/Cha do ràinig.

An tàinig Iain dhachaigh air a' bhus?

Thàinig/Cha tàinig.

An tug thu an litir dhan tidsear?

Thug/Cha tug.

N.B: Clì's verb posters provide good information on both regular and irregular verbs.

Pàtrain

Leasan 2

Cuin?

Madainn/feasgar/oidhche

To say Monday morning you say **Madainn Diluain**.

To say Monday afternoon or evening you say **Feasgar Diluain**.

(**Feasgar** is used for both afternoon and evening).

But when using **Oidhche**, night, we usually drop the **Di** or **Là** from the name of the day and add an h after the first letter (except after l, h and a).

e.g. **Oidhche Luain, Oidhche Mhàirt** etc.

There are some dialects that use **Oidhche Diluain**, etc.

To say on Monday, Tuesday etc you just use the name of the day, e.g.

Tha mi a' dol don bhùth Diardaoin.

I am going to the shop on Thursday.

Diluain	on Monday
Oidhche Mhàirt	on Tuesday night
Feasgar Diciadain	on Wednesday afternoon/evening
Madainn Diardaoin	on Thursday morning

Am bi?, bithidh, cha bhi, bidh

When asking about the future, 'will be', you use the Question form **Am bi?**

If asked, **Am bi thu anns an sgoil a-màireach?** (Will you be in school tomorrow?), you would answer **Bithidh** (yes) or **Cha bhi** (no).

Pàtrain

The form **bidh** is not used in the “yes” answer, only in a statement or sentence:

Am bi thu aig an taigh a-nochd?

Will you be at home tonight?

Bithidh.

but note, **Bidh mi aig an taigh a-nochd.**

I'll be at home tonight.

Cuin a bhios? dè a bhios? cò a bhios?

After words like **cuin?** (when?), **dè?** (what?) and **cò?** (who?) we use another form of the verb – **a bhios**. e.g.

Cuin a bhios ceòl agaibh?

(When do you have or when will you have music?)

Bidh ceòl againn Diluain.

(We have or will have music on Monday).

Note that ‘**Cuin a bhios ...**’ and ‘**Bidh ...**’ can refer to things that happen habitually (every Monday) as well as to specific events in the future.

Aspiration

Remember, words beginning with **B, C, D, G, M, P, S** (except Sg, Sm, Sp, St,) **T** can be aspirated. (i.e. you can add ‘h’ after the first letter).

Words beginning with **L, N, R, Sg, Sm, Sp, St** cannot be aspirated.

Pàtrain

Leasan 3 ***Miosan/Ràithean***

Sa, san, as t-

sa, san and as t-, are shortened forms of **anns an** (in the).

anns an Fhaoilleach	could also be	san Fhaoilleach
anns an Ògmhios	could also be	san Ògmhios
anns a' Mhàrt	could also be	sa Mhàrt

Words like **air** (on), **aig** (at) and **anns** (in) change the noun that comes after them especially if the word for 'the' is there too. e.g.

am bòrd	table	becomes aig <u>a'</u> bhòrd
an Gearran	February	becomes anns <u>a'</u> Ghearran
an t-Ògmhios	June	becomes anns <u>an</u> Ògmhios

When writing the date we usually just write the number and the name of the month. e.g

Am Faoilleach	or just	18 Faoilleach
An Cèitean	or just	26 Cèitean

Pàtrain

Leasan 4

An aimsir/An t-side

Tha i fuar/tha e fuar

There is no one word for 'it' in Gaelic. You use **e** or **i** for 'it'. This depends on whether the noun you are calling 'it' is masculine or feminine. In this case **side** is both masculine and feminine, depending on dialect, so you will hear both **e** and **i** for 'it' when referring to the weather.

Side mhath/droch shìde

Usually the adjective comes after the noun in Gaelic as in **side mhath** (good weather).

You will notice that the adjective comes before the noun in **droch shìde** (bad weather).

This is because the three adjectives

droch	bad
deagh	good
seann	old

come before the noun.

Sometimes the word 'holidays' is translated **saor-làithean**, as well as **làithean-saora**. They are both correct.

You could also hear the phrases

deagh latha	a good day
deagh shìde	good weather

An cuala tu an tàirneanaich?

Thu and Tu

After **An cuala/chuala/cha chuala**, Did you hear/yes/no you use **tu** instead of **thu**.

Pàtrain

In the Future tense you usually use **tu** after the verb. e.g.

Bidh tu	You will be
Cuin a bhios tu?	When will you?
Feumaidh tu	You must
Faodaidh tu	You may

A' dol a ...

This is the form of the verb that is used to state an intention.
You usually have **a' dol**, (going) before the verb.

Tha mi a' dol a chluich. I am going to play.

Tha mi a' dol a dh'ithe mo bhracaist.

I am going to eat my breakfast.

... a chluich

In this context verbs beginning with **B, C, D, G, M, P, S**, (except **Sg, Sm, Sp, & St**) and **T** aspirate (add h after the first letter).

a' dèanamh (doing)	a dhèanamh (to do)
a' suidhe (sitting)	a shuidhe (to sit)

For verbs beginning with **F**, followed by a vowel: put **dh'** before the verb and aspirate.

a' falbh (going)	a dh'fhalbh (to go)
a' fuireach	a dh'fhuireach (to stay)

For verbs beginning with **A, E, I, O, U**: put **dh'** before the verb.

ag òl (drinking)	a dh'òl (to drink)
ag ithe (eating)	a dh'ithe (to eat)

Pàtrain

Verbs beginning with **L, N, R, Sg, Sm, Sp, St**, do not change.

a' leughadh (reading)	a leughadh (to read)
a' sgrìobhadh (writing)	a sgrìobhadh (to write)

In all above cases you replace **ag** or **a'** with **a**.

Pàtrain

Leasan 5

An teaghlach

M' uncail/m' antaidh

These forms are accepted now although you may still hear the other older forms

bràthair m' athar
piuthar m' athar

my father's brother
my father's sister

Granaidh is also accepted.

Cia mheud?

Cia mheud? How many?

You usually use the singular after **cia mheud?**

Cia mheud bràthair?
Cia mheud piuthar?

How many brothers?
How many sisters?

You will also hear **Co mheud?**

Aon bhràthair/dà bhràthair

In Gaelic the noun after 'two' takes the singular. We also use **dà** instead of **dhà** and aspirate the following word where possible, e.g. **dà bhràthair/dà phiuthar/dà uncail**.

Mo and m'

Mo, (my) comes before the noun and causes the noun to be aspirated (add h after the first letter except when the word begins with l, n, r, sg, am, sp, st).

M' is the form you use before vowels.

Pàtrain

A (his) and a (her)

The main difference is that **a** (his) aspirates the following word where possible, **a** (her) does not.

a bhràthair
a bràthair

his brother
her brother

Before words beginning with a vowel we drop **a**, when we mean 'his', and use **a h-** for 'her'

athair
a h-athair

his father
her father

When referring to numbers of people you use the following terms.

aon	one
dithis	two (people)
triùir	three (people)
ceathrar	four (people)
còignear	five (people)
sianar	six (people)
seachdnar	seven (people)
ochdnar	eight (people)
naoinear	nine (people)
deichnear	ten (people)

e.g. **Tha sianar anns an teaghlach agam.** There are six in my family.

As òige/nas òige

Is e Calum as òige. Calum is the youngest (or younger).

Tha Calum nas òige na mise. Calum is younger than I am.

Pàtrain

Below is a list of common adjectives used when making comparisons. To say someone is the youngest, oldest etc you use **as** before the appropriate version of the adjective.

Note that **'S e Calum as òige** can mean 'Calum is the younger' (of two) as well as 'Calum is the youngest'.

When making a comparison e.g.

Tha Calum nas òige na mise. (Calum is younger than I am), you use **na** for "than".

as òige (youngest)	nas òige (younger)
as sine (oldest)	nas sine (older)
as motha (biggest)	nas motha (bigger)
as lugha (smallest)	nas lugha (smaller)
as fheàrr (best)	nas fheàrr (better)
as miosa (worst)	nas miosa (worse)
as àirde (tallest)	nas àirde (taller)
as blàithe (warmest)	nas blàithe (warmer)
as fhuaire (coldest)	nas fhuaire (colder)

Pàtrain

Leasan 6

Coltas

Tha m' fhalt fada donn.

My hair is long and brown.

When using more than one adjective to describe something, the colour usually comes last.

Cò ris a tha thu coltach?

Who do you look like? Or What are you like?

To say that you are like someone you say **Tha mi coltach ri ...**

Glè/gu math

Glè (very), aspirates the following word where possible, e.g.
glè bhrèagha

Gu math (quite) does not, e.g.
gu math brèagha

A th' annam/a th' ann/a th' innte

'S e duine còir a th' annam.

'S e duine glic a th' annad.

'S e duine còir a th' ann.

'S e duine gasta a th' ann.

'S e nighean bhrèagha a th' innte.

I am a kind man.

You are a wise man.

He is a kind man.

He is a pleasant man.

She is a pretty girl.

Pàtrain

In Gaelic prepositions like **aig** and **ann** combine with pronouns like **mi**, **thu** etc. We came across this in the first part of the course with **agad** and **ort**.

Here

ann + mi	→	annam
ann + thu	→	annad
ann + e	→	ann
ann + i	→	innte

Pàtrain

Leasan 7 Peataichean

Ga sliobadh

To say 'I was stroking' (something), you would say,
bha mi a' sliobadh ...

But to say 'I was stroking her' you would say,
bha mi ga sliobadh. NOT,
bha mi a' sliobadh ise.

To say 'my father was helping me', you would say,
bha m' athair gam chuideachadh. NOT,
bha m' athair a' cuideachadh mise.

Me	→	gam	(+ aspiration)
You	→	gad	(+ aspiration)
Him	→	ga	(+ aspiration)
Her	→	ga	(no aspiration but ga h- before vowels)

Pàtrain

Leasan 8 Beathaichean

A' cur a' bhuntàta, a' buain an fheòir

When a singular noun follows a verbal noun (ending in -ing in English e.g. cutting, planting, lifting), the singular noun changes in spelling and sound if the definite article (the) is included.

It does not change if there is no definite article, e.g.

A' buain an fheòir but a' buain feur.

The following examples are of masculine nouns and how they and their definite articles change following verbal nouns.

[This is known as putting the noun into the possessive or genitive case].

am buntàta

a' cur a' bhuntàta

am feur

a' buain an fheòir

The easiest way to remember the changes is to learn them as you come across them.

An do chòrd?/chòrd/cha do chòrd

When asking someone if they enjoyed something we ask the question

An do chòrd? e.g.

An do chòrd an sgoil riut?

Did you enjoy school?

Chòrd an sgoil rium.

I enjoyed school.

Cha do chòrd an sgoil rium.

I did not enjoy school.

Pàtrain

We saw in Lesson 5 how prepositions like **air** and **ann** combine with pronouns like **mi**, **thu** etc.

Here we come across another preposition, **ri** (to), combining with the pronoun.

ri + mi	→	rium
ri + thu	→	riut
ri + e	→	ris
ri + i	→	rithe

An do chòrd an sgoil riut? literally means, “Was school to your liking?”

Pàtrain

Leasan 9

Ciamar a tha thu?

A bheil an cnatan ort?

We already came across **ort** in the phrase, **Cuir ort** (put on), when referring to putting on clothes.

We also use this for when asking if someone has a cold/toothache.

A bheil an cnatan ort? means literally 'Is there a cold on you?' i.e. Do you have a cold?

Chan urrainn dhomh

To ask if someone can or is able to do something you ask the question

An urrainn	dhut?	can you?
	dha?	can he?
	dhi?	can she?

You would answer

'S urrainn/Chan urrainn	dhomh	I can/can't
	dhut	you can/can't
	dha	he can/can't
	dhi	she can/can't

This is different from **Am faod?/Faodaidh/Chan fhaod** – may I?/you may/ you may not.

When you use **An urrainn** ..., you are not seeking permission or asking if someone has permission.

Pàtrain

Leasan 10

Anns an taigh

Shuas an staidhre/shìos an staidhre

When we are in the process of moving up or down stairs we use **sìos** and **suas**.

Tha mi a' dol suas an staidhre	I am going upstairs
Tha mi a' dol sìos an staidhre	I am going downstairs

But when you are already upstairs or downstairs you use

Tha mi shuas an staidhre	I am upstairs
Tha mi shìos an staidhre	I am downstairs

A-mach/a-steach/a-muigh/a-staigh

A-mach and **a-steach** are used when you are in the process of going out or coming in.

Thig a-steach	Come in
Trobhad a-mach	Come on out

A-muigh and **a-staigh** are used when you are actually outside or inside.

Tha e a-muigh anns a' ghàrradh	He is outside in the garden.
Tha i a-staigh anns an taigh	She is inside in the house.

Note, however, that some dialects use **a-staigh** for both coming inside and being inside.

Pàtrain

A' sguabadh an làir/a' glanadh an taighe

Remember (see lesson 8) that when a singular noun follows a verbal noun (ending in -ing in English e.g. cleaning, sweeping) the singular noun changes in spelling and sound.

an làr	a' sguabadh an làir
an taigh	a' glanadh an taighe

The easiest way to remember the changes is to learn them as you come across them.

Pàtrain

Leasan 11

Làithean sònraichte

Thugam/thugad

This is the form we use to say ‘to me’ and ‘to you’ rather than **gu mi** or **gu thu**.

gu + mi	→	thugam
gu + thu	→	thugad
gu + e	→	thuige
gu + i	→	thuice

e.g.	Thoir thugam an leabhar sin.	Bring (to) me that book.
	Chuir mi cairt thugad.	I sent (to) you a card.
	Chuir mi cairt thuige.	I sent (to) him a card.
	Chuir mi cairt thuice.	I sent (to) her a card.

Nam broinn

Ann combines with the possessive pronouns **mo**, **do** etc to give, **nam**, **nad**. This is the form used when you wish to say “inside them”.

ann + mo (my)	→	nam (+ aspiration)
ann + do (your)	→	nad (+ aspiration)
ann + a (his)	→	na (+ aspiration)
ann + a (her)	→	na (na h- before vowels)
ann + ar (our)	→	nar (nar n- before vowels)
ann + ur (your)	→	nur (nur n- before vowels)
ann + an/am (their)	→	nan (nam before b, f, m, p)

nam bhroinn	inside me
nad bhroinn	inside you
na bhroinn	inside him
na broinn	inside her
nar broinn	inside us
nur broinn	inside you
nam broinn	inside them

Pàtrain

An Nollaig/Latha na Nollaig

The Genitive Case is used to show possession i.e that something is part of something or that something belongs to something. To show possession, the second noun is in the Genitive Case and the sound and spelling usually change as does the definite article (the word for 'the'). Because Nollaig is a feminine noun, the definite article changes from **an** to **na**. e.g.

Latha na Nollaig

Christmas Day
(The day of Christmas)

Làithean-saora na Nollaig

Christmas Holidays
(The holidays of Christmas)

The easiest way to remember the changes is to learn them as you come across them.

Na teirig/na rach

na teirig/na rach

means 'do not go'

na teirig faisg/na rach faisg

means 'do not go near'

Na (do not) can be used to give other commands, e.g.

na ruith

na bi a' ruith.

na coisich air an rathad

na bi a' coiseachd air an rathad.

na cluich faisg air an abhainn

na bi a' cluich faisg air an abhainn.

Dh'fhaodadh

Dh'fhaodhadh (could) is the past tense of **faodaidh** (may).

Dh'fhaodadh iad do losgadh, means

'They could burn you'.

Dh'fhaodadh e do ghoirteachadh, means

'It could hurt you'.

<i>Pàtrain</i>

Leasan 12
Partaidh

Tòrr phreusantan

Tòrr – a lot of, aspirates the following word where possible. e.g.
tòrr dhaoine
tòrr chairtean

Pàtrain

Leasan 13 ***Anns an sgoil***

An do chòrd an sgeulachd riut?

Did you enjoy the story?

(See Pàtrain Leasan 7)

An do chòrd?	an sgeulachd	rium (to me) riut (to you) ris (to him) rithe (to her)
Chòrd		
Cha do chòrd		

Matamataig

The following are lists of expressions used in Maths lessons.

àireamh (àireamhan)	number (numbers)
an àireamh ro/an dèidh	the number before/after
loidhne-àireamhan	number line
(loidhnichean-àireamhan)	(number lines)
àireamhan cothrom	even numbers
àireamhan corra	odd numbers
seat(aichean)	set(s)
seataichean de thrì	sets of 3
a' maidseadh	matching
pàtran (pàtrain)	pattern (patterns)
aonad(an)	unit(s)
gun aonad as fhaisge	to the nearest unit
deich(ean)	ten(s)
ceud(an)	hundred(s)
cur-ris	addition
cuir-ris	add (command)

Pàtrain

tha 2 cuir-ris 2 a' dèanamh 4
tha 2 cuir-ris 2 co-ionann ri 4
a' cur-ris (suas gu deich)

2 + 2 makes 4
 $2 + 2 = 4$
adding (up to 10)

toirt-air-falbh
thoir-air-falbh
cia mheud a tha air fhàgail?
tha 3 thoir-air-falbh 2 a' fàgail 1
tha 3 thoir-air-falbh 2 co-ionann ri 1
a' toirt air falbh bho 8

Subtraction
subtract (command)
how many are left?
3 take away 2 leaves 1
 $3 \text{ take away } 2 = 1$
subtracting from 8

iomadachadh
uiread
tha trì uiread dhà a' dèanamh sia
tha trì uiread dhà co-ionann ri sia
iomadaich trì le còig
clàr nan uireadan

multiplication
times
 3×2 makes 6
 $3 \times 2 = 6$
multiply 3 by 5.
times table

roinn
roinn sia le dhà
tha sia air a roinn le dhà a' dèanamh trì
tha sia air a roinn le dhà co-ionann ri trì

divide/division
divide 6 by 2
6 divided by 2 makes 3
 $6 \text{ divided by } 2 = 3$

bloigh(ean)
leth
cairteal

fraction(s)
half
quarter

ceàrn
ceàrn ceart
loidhne
dìreach
loidhne dhìreach
còmhnard
loidhne chòmhnard
ceudameatair
sia ceudameatairean
meatair

angle
right angle
line
vertical
vertical line
horizontal
horizontal line
centimetre
6 centimetres
metre

<i>Pàtrain</i>

còig meatairean	5 metres
cilemeatair	kilometre
dà chilemeatair	2 kilometres
deich cilemeatairean	10 kilometres
cumaidhean	
cearcall	circle
triantan	triangle
ceàrnag	square
ceart-cheàrnach	rectangle

Pàtrain

Leasan 14

Anns a' bhùth

Dè na tha an cofaidh?

Dè na is used when asking how much?

Dè na tha an cofaidh ?	How much is the coffee?
Dè na bha an cofaidh?	How much was the coffee?
Dè na bhios an cofaidh?	How much will the coffee be?

You can also use **Dè na** with other verbs.

Dè na rinn thu?	How much did you do?
Dè na dh'ith thu?	How much did you eat?
Dè na cheannaich thu?	How much did you buy?
Dè na chosg thu?	How much did you spend?
Dè na chosg sin?	How much did that cost?

You do not use **na** when asking, "How much change?"

You would say **Dè an iomlaid a gheibh/fhuair thu?**

Dè an iomlaid a gheibh e à nota?

How much change will he get from a pound?

à	means from a
às	means from the

Pàtrain

Leasan 15 ***Anns a' bhaile***

Na bùithtean

Na is the form of the definite article (the word for the) that is used with plurals.

Ri taobh

The Genitive Case is also used after compound prepositions such as **ri taobh, air beulaibh, air cùlaibh, air taobh eile, air taobh thall**. e.g.

ri taobh na h-eaglaise	beside the church
air beulaibh an taighe	in front of the house
air cùlaibh na sgoile	behind the school
air taobh eile an rathaid	on the other side of the road
air taobh thall na sràide	on the other side of the street

Bùth nam pàipearan/bùth nan leabhraichean

The plural article is always **nan** or **nam** (before b, f, m, p) in the Genitive Plural.

Bùth an Aodaich, (the clothes shop) does not take the plural article because **aodach** is singular in Gaelic.

Pàtrain

Leasan 16

Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

Th' annam/annad/ann/innte

This is the form you use when you say what job you do/what you are.
Ann combines with **mi** to form **annam**.

ann + mi	→	annam
ann + thu	→	annad
ann + e	→	ann
ann + i	→	innte

'S e tidsear a tha annam.
'S e saor a tha annad.
'S e ministear a tha ann.
'S e nurs a tha innte.

I am a teacher.
You are a joiner.
He is a minister.
She is a nurse.

These can also be abbreviated to:

'S e tidsear a th' annam,
'S e saor a th' ann etc.

Nam/nad/na/na

An combines with **mo/do/e/i** to give the above forms.
These are used to say what a person does.

ann + mo	→	nam (+ aspiration)
ann + do	→	nad (+ aspiration)
ann + a (his)	→	na (+ aspiration)
ann + a (her)	→	na (na h- before vowels)

'S e còcaire a tha nam mhàthair.
'S e dotair a tha nad athair.
'S e dràibhear a tha na athair.
'S e manaidsear a tha na h-athair.
'S e rùnaire a tha na màthair.

My mother is a cook.
Your father is a doctor.
His father is a driver.
Her father is a manager.
Her mother is a secretary.

Pàtrain

Leasan 17

Dòighean-siubhail

Chun na bùtha

Nouns also take the Genitive Case after **chun.** e.g.

chun an taighe	to the house
chun a' bhàta	to the boat

Astar

Astar has the following meanings:

astar fada	a long distance
astar dà latha	two days journey
aig astar	at speed

Bha an càr a' falbh aig astar

The car was travelling at speed/fast.

Cur na mara

Bha cur na mara orm

I was sea sick.

Pàtrain

Leasan 18 Saor-làithean

Tha mi a' dol a ...

To say you are going to a place, you would say,
Tha mi a' dol a ...

a meaning “to”

changes the sound of the following placename by aspirating (adding **h** after the first letter of the word if it begins with **b, c, d, f, g, m, p, s** (except **sp, sg, st, sm**)). e.g.

Tha mi a' dol a Ghlaschu.

I am going to Glasgow.

Tha mi a' dol a Pheairt.

I am going to Perth.

If a placename begins with **l, n, r, sp, sg, st, sm**, there is no change.
e.g.

Tha mi a' dol a Steòrnabhagh.

I am going to Stornoway.

Tha mi a' dol a Leòdhas.

I am going to Lewis.

If a placename begins with a vowel, we put **dh'** in front of the name of the place. e.g.

Tha mi a' dol a dh'Inbhir Nis.

I am going to Inverness.

Tha mi a' dol a dh'Èirinn.

I am going to Ireland.

Tha mi a' dol don ...

If a placename has **an, am, an t-** or **a'** you use **don** and drop **an, am, an t-** or **a'**. e.g.

An Fhraing

Tha mi a' dol don Fhraing.

An t-Òban

Tha mi a' dol don Òban.

An exception would be **Na Hearadh**. You would say, **Tha mi a' dol do Na Hearadh**.

Pàtrain

Tha mi à

Usually to say you are from somewhere you say:

Tha mi à ... e.g.

Tha mi à Dùn Èideann. I am from Edinburgh.

Tha mi às ...

However, you use **às** if **an**, **an t-** or **a'** are part of the placename. e.g.

To say you were from Skye you would say,

Tha mi às an Eilean Sgitheanach. I am from Skye.

Here are some more examples using **às**:

An t-Òban	às an Òban
Na Hearadh	às Na Hearadh
An Fhraing	às an Fhraing
An Spàinn	às an Spàinn
A' Ghearmailt	às a' Ghearmailt
A' Chuimrigh	às a' Chuimrigh

Note that if **an t-** appears in the placename you drop the **t-** after **às**.

Thog

Thog has the following meanings:

Thog sinn caisteal.	We built a castle.
Thog mi dealbhan.	I took pictures.
Thog mi mo bhaga.	I lifted my bag.

Òrain

Tha na h-òrain air an toirt às na leabhraichean a leanas:

Trobhadaibh a-steach

Foillsichte le Acair; 1989; ISBN: 0 86152 870 0

Trealaich le Mairead Hulse

Foillsichte le Mairead Hulse; 1998

Dè thuirt thu?

(Pasgan do sgoiltean)

Foillsichte le PRG/Cànan; 1998

Dòtaman

Foillsichte le Acair; 1988; ISBN: 0 86152 805 0

Dòtaman air Ghleus

Foillsichte le Acair; 1994; ISBN: 0 86152 918 9

Caoran ann an Cliabh

Foillsichte le Acair; 1986; ISBN: 0 86152 068 8

Tha na h-òrain a leanas air am moladh airson togail a thoirt dhan chùrsa ach tha e an urra ris an tidsear ciamar a thèid an cleachdadh.

Tha ainm an leabhair air thoiseach air ainmean nan òran is an dèidh sin tha àireamh nan duilleag.

Òrain

Leasan 2

Cuin?

Trobhadaibh a-steach

Thuir a' chearc "Gog-gog" [3]

Trealaich

Solomon Grundy [26]

A h-uile Diluain [30]

Dè thuirt thu?

Cò thig a-mach an-diugh? [53]

Òran Disathairne [63]

Màiri Ruadh a' dannsa [83]

Chaidh mise dhan bhaile [136]

Leasan 3
Miosan/Ràithean

Trealaich

'S e am foghar a th' ann [23]

Dè thuirt thu?

Ràith a' gheamhraidh [118]

Dòtaman air Ghleus

Obair an Tuathanaich [11]

Caoran ann an Cliabh

Cha toigh leam an geamhradh [32]

Òrain

Leasan 4

An aimsir/An t-side

Trobhadaibh a-steach

Tha mi coma mun an aimsir [32]

Trealaich

Cuiridh mi orm mo bhòtannan [71]

Nuair a thig a' Ghaoth a Tuath [94]

Fhuair mi sgàilean ùr an-diugh [24]

Dè thuirt thu?

Tha mo chòta bog fliuch [89]

Splis! Splais! [90]

Cò mi? [92]

Uisge [94]

Diteag, diteag [95]

Cluinn an tàirneanaich [96]

Òran a' bhogha-fhrois [97]

Rinn mi bodach-sneachd' an-dè [107]

A' ghrian mhòr bhuidhe [133]

Dòtaman

Fuachd [5]

Òrain

Caoran ann an Cliabh

Cluinn an tàrnaich [31]

Uisge [33]

Rinn sinn bodach-sneachd' [37]

Òrain

Latha fliuch [66]

Òran an t-sneachda [67]

Bodach-sneachda mòr geal [68]

Mise bodach-sneachda [69]

Bodach-sneachda [70]

Òran an fhuachd [71]

Òrain

Leasan 5 ***An teaghlach***

Trobhadaibh a-steach

Tha triùir anns an teaghlach againne [25]

Alasdair [46]

Màiri [47]

Trealaich

Am bèibidh [42]

Deichnear san leabaidh [88]

Chaidh fear a ghearradh feur [90]

Dè thuirt thu?

An teaghlach agamsa [120]

Còignear fhear a' togail taigh [124]

Tha ailbhean nas motha [66]

Dòtaman air Ghleus

Dà Ghranaidh [15]

Màiri mo phiuthar [4]

Òrain

Leasan 6
Coltas

Trobhadaibh a-steach

Seall orms’ [28]

Bha mi ’n-diugh a’ smaoineachadh [37]

Trealaich

Dòmhnall ’s a bhràthair [4]

Òrain

Leasan 7 Peataichean

Trobhadaibh a-steach

Cuilean beag [3]

Horo Calum Coineanach [7]

Teann a-nall is suidh rim thaobh [18]

Trealaich

Mo chuilean [31]

Dè thuirt thu?

Dìleas [67]

Cat ri taobh an teine [69]

Piseag bheag [70]

Miau! Miau! [72]

Dòtaman air Ghleus

Peataichean [3]

Caoran ann an Cliabh

Còig luchain bheaga gheal [12]

“Miau,” ars a’ phiseag [34]

Òrain

Òrain

Càit a bheil an luchag bheag? [12]

Leasan 8 Beathaichean

Trobhadaibh a-steach

Thuirt a' chearc "Gog gog" [3]

Luchag bheag [7]

Trealaich

Gobhar an Tàilleir [32]

Stoc Mac 'An Duibh [34]

Uain bhig [43]

An Tac aig Alasdair Mòr [66]

Air mo chuairt [67]

Dè thuirt thu?

Tha mi ruith ars an rabaid [65]

Tha sinn a' dol dhan sù an-dràsta [66]

Tha aibhean nas motha na ... [68]

Guthan nam beathaichean [71]

Congrinerò [73]

Còig luchain bheaga gheala [74]

Luch fheòir [75]

Blàrag [76]

Òrain

Is mise an coileach [77]

Is urrainn dhomh comhartaich [80]

Ruidhleadh na coilich dhubha [81]

Mè, mè, chaora dhubh [125]

Dòtaman air Ghleus

Caoraich is crodh [6]

Caoran ann an Cliabh

Tunnagan beaga [13]

Uan beag [14]

Tha bò aig mo nàbaidh [14]

Òrain

Tunnagan Beaga [44]

Coileach donn [57]

Òrain

Leasan 9
Ciamar a tha thu?

Dòtaman air Ghleus

An Cnatan [10]

Anns an Ospadal [5]

Òrain

Leasan 10

Anns an taigh

Trobhadaibh a-steach

Tha mise math air dannsa [16]

A h-uile Disathairn' [27]

Dè thuirt thu?

Nigh an t-aodach [49]

Mamaidh aig a' chucair [9]

Dòtaman

Anns a' chidsin [12]

Òrain

Leasan 11 ***Làithean sònraichte***

NOLLAIG

Trobhadaibh a-steach

An oidhche ron Nollaig [51]

Is caomh leam fhìn [52]

Tha an Nollaig [52]

Bùth Santa Claus [53]

Trealaich

Nuair a steig Santa [76]

Dè thuirt thu?

Bodach mòr na Nollaig [109]

Dòtaman

Preusantan [15]

Caoran ann an Cliabh

Tha Bodach na Nollaig [35]

Mu mheadhan na h-oidhch' [36]

OIDHCHE SHAMHNA

Trobhadaibh a-steach

'S e nochd Oidhche Shamhna [49]

Dè thuirt thu?

A' bhana-bhuidseach [110]

Òran Samhna [111]

Leasan 12
Partaidh

Trobhadaibh a-steach

Co-là-breith Chairistiona [43]

Trealaich

Tha fadachd orm gu màireach [25]

Bha partaidh aig Sìne [40]

Dòtaman

Preusantan [13]

Òrain

Leasan 13 ***Anns an sgoil***

Trealaich

Tha mi dol dhan sgoil an-diugh [5]

A h-uile Diluain [30]

Dè thuirt thu?

An sgoil [115]

Màiri bheag a' falbh dhan sgoil [121]

Tha mi trang anns an sgoil [130]

Peantaidh mise dealbh dhut [135]

Òrain

Chaidh mi dhan sgoil an-dè [33]

Òrain

Leasan 14 ***Anns a' bhùth***

Trealaich

Nuair a thèid mi dhan a' bhùth [22]

Òrain

A' dol dhan bhùth [29]

Chaidh mise dhan bhùth an-dè [34]

Òrain

Leasan 16
Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

Trobhadaibh a-steach

Tha Iain na shaighdear [4]

Trealaich

Tha an similear na theine [64]

Dè thuirt thu?

Ho, Ho, Ho, Ho, [42]

Tha Dadaidh ag obair [43]

Gnog, gnog aig an doras [44]

Fear nam Fiaclan [45]

An Nurs [46]

Dòtaman air Ghleus

Fear na Loiliopop [14]

Caoran ann an Cliabh

Nuair a dh’fhàsas mi mòr [10]

Òrain

Leasan 17 ***Dòighean-siubhail***

Trobhadaibh a-steach

Itealan, Itealan [6]

Tha Dadaidh agus Mamaidh [24]

Trealaich

Itealan Adhair [47]

Thàinig am bàta sa mhadainn an-dè [79]

Thèid sinn cuairt anns a' chàr [81]

Bha trèan aig Iain Bàn [85]

Dè thuirt thu?

Bus na sgoile [113]

Tha bàta seòladh air a' chuan [101]

Mo bhàta [102]

Cuibhlichean a' bhus [54]

Dòtaman

Aig a' chidhe [7]

Dòtaman air Ghleus

Anns a' chàr [7]

Òrain

Leasan 18
Saor-làithean

Trobhadaibh a-steach

Saoil dè ni sinn air ar làithean-saora [15]

Nach ann againn bhios an spòrs [29]

Trealaich

Nuair thig an samhradh [21]

Fhuair mi slige air an tràigh [37]

Dè thuirt thu?

Saor-làithean [114]

Dòtaman air Ghleus

Air an tràigh [12]

Stòrasan

1. Duilleagan-obrach agus duilleagan à leabhraichean.
Gheibhear iad seo am broinn a’ phasgain seo.

Leasan 1	SOL 21.3	
Leasan 2	SOL 8.3 SOL 26.4 Clàr sgoile SOL Postair 1	(faic postairean)
Leasan 3	Co-là-breith: Postair SOL Postair 1	(faic postairean) (faic postairean)
Leasan 4	SOL 1.4 SOL 3.3 (map)	
Leasan 5	SOL 7.3	
Leasan 6	SOL 19.3 agus 19.4 Dealbhan dhaoine	
Leasan 8	SOL Postair 2	(faic postairean)

Stòrasan

Leasan 9

SOL 23.3

SOL 29.3

Dealbhan a' sealltainn fhaireachdainn

Leasan 10

SOL 16.4

Leasan 13

Eisimpleirean de dhuilleagan-obrach Matamataig

Leasan 14

SOL 5.4

Leasan 15

SOL 31.3

SOL 31.4

Leasan 16

SOL 9.4

SOL 14.3

Leasan 17

Dealbhan de dhòighean-siubhail

Leasan 18

SOL 32.3

Stòrasan

2. Postairean.

Gheibhear iad seo cuideachd am broinn a' phasgain. Gabhaidh iad cleachadh ann an grunn leasan.

Postairean CLÌ

Postairean SOL

Postair Co-là-breith

3. Stuthan dèante/clò-bhuailte.

a)	Radio Times, TV Times	(Leasan 2)
b)	Miosachain	(Leasan 3)
c)	Cairtean Nollaige/Co-là-breith/cuiridh	(Leasan 11,12)
d)	Clàran-ama siubhail de gach seòrsa	(Leasan 17)
e)	Làithean-saora	
	i. cairtean-puist	(Leasan 18)
	ii. leabhraichean	(Leasan 18)

4. Leabhraichean feumail

Dealbh is Facal

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 1987;
ISBN: 0 86152 074 2

Stòrasan

A' Bhùth

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 1986;
ISBN: 0 86152 094 7

An Taigh

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 1986;
ISBN: 0 86152 089 0

Am Baile

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 1986;
ISBN: 0 86152 099 8

Leabhar facail bheathaichean

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 1990;
ISBN: 0 86152 892 1

An Croitear

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 2000;
ISBN: 0 86152 239 7

Colla mo Rùn

Foillsichear: Acair;
Foillsichte: 1999;
ISBN: 0 86152 211 7

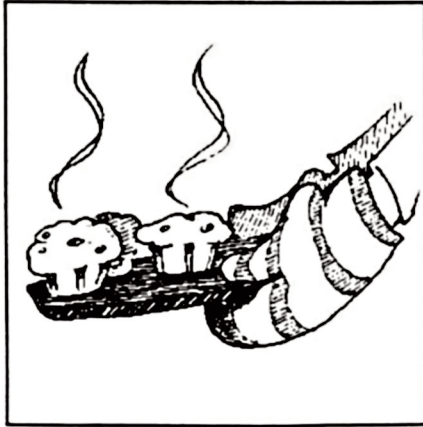
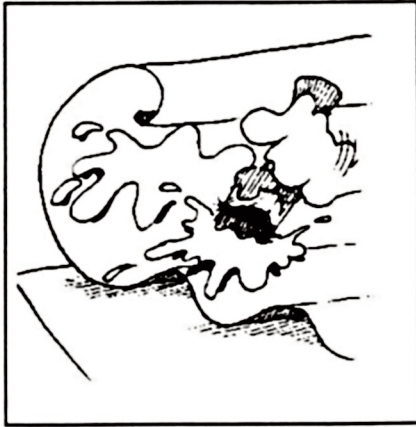
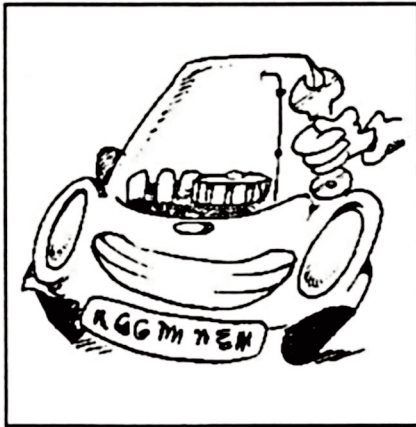
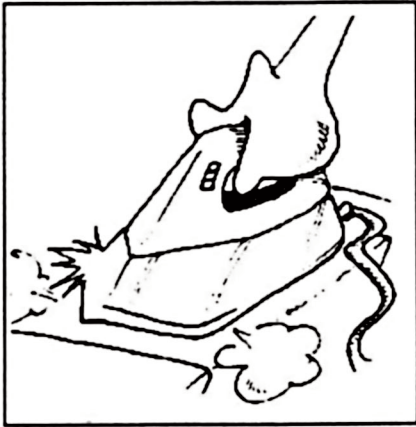
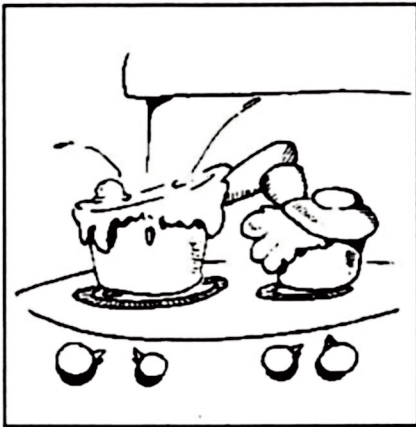
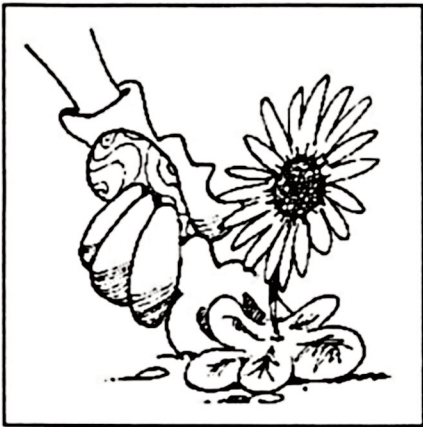
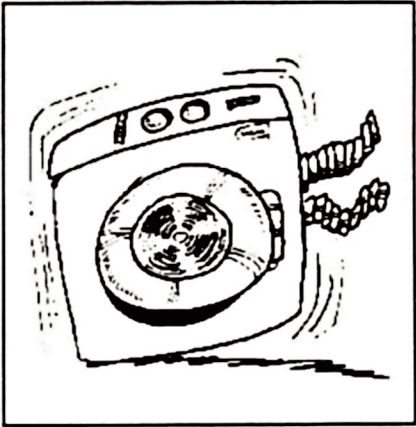
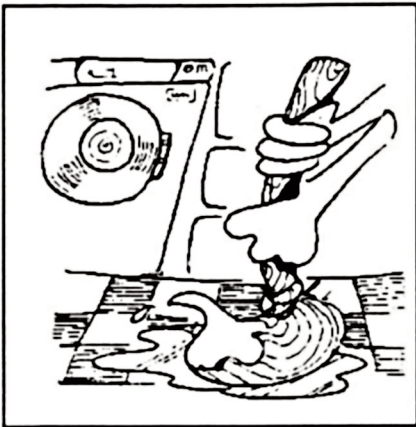
Speaking Our Language

Foillsichear: Cànan;
Cùrsa de 4 sreathan
1992–1996. Pasgan luchd-
oideachaidh Speaking Our
Languge Sreath 1 agus 2
1995–1997

Stòrasan

Leasan 1
Dè rinn thu?

SOL 21.3

<i>Stòrasan</i>

Leasan 2
Cuin?

- SOL 8.3
- SOL 26.4
- Clàr Sgoile

4.30 Tì	5.00 ?	5.15 A' Bhùth Bheag	5.45 ?	6.00 Dìnnear	
3.00 ?	Dè bhios tu a' dèanamh? 				7.00 ?
2.00 ?					8.00 ?
1.00 ?					9.00 ?
12.30 Diathad					9.25 Film
12.00 ?					10.00 ?
11.00 ?					10.30 ?
10.15 Cofaidh	11.00 ?				
10.00 ?	11.20 Leabaidh				
9.00 ?	8.30 ?	8.00 Bracaist			

Tòisich

Crìochnaich

Telling the time

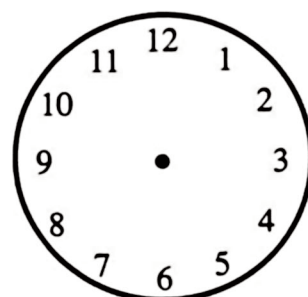
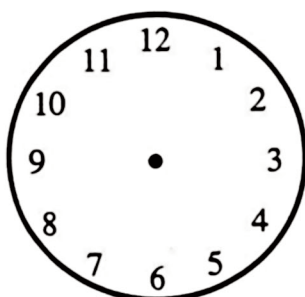
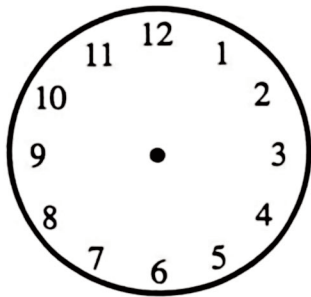
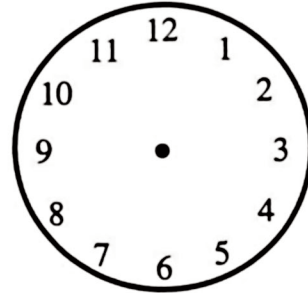
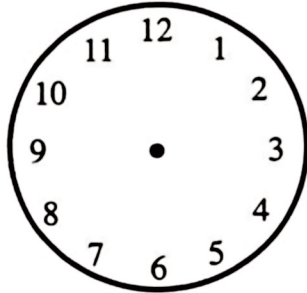
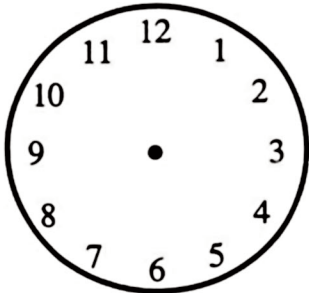
Ag innse na h-uarach

SOL 8

Obraich le caraid

Work with a partner

- A** The clocks below show different times. Your partner does not have the times on his or her clocks. When your partner asks what the time is, tell him or her.

SPEAKING OUR LANGUAGE
PASGAN LUCHD-OIDEACHAIDH

Telling the time

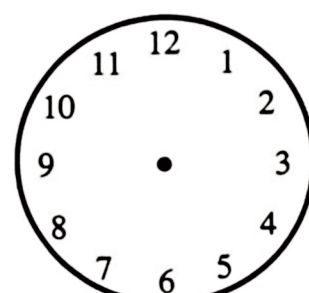
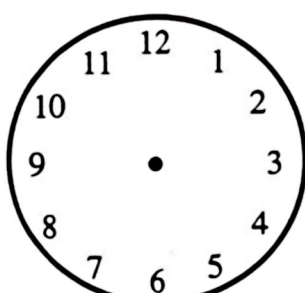
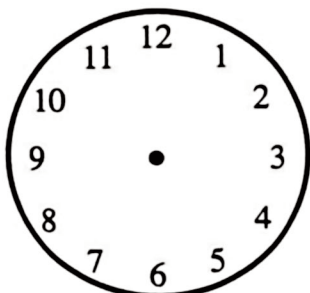
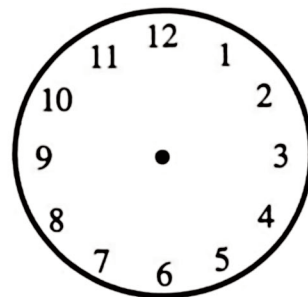
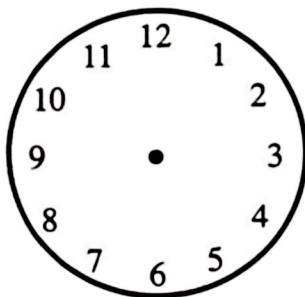
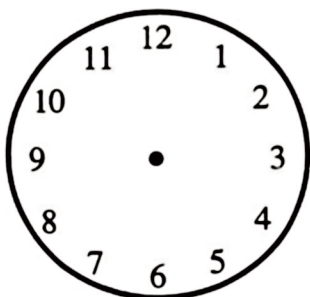
Ag innse na h-uarach

SOL 8

Obraich le caraid

Work with a partner

- B** Your partner knows the times on these clocks. Ask him or her what the times are. Draw the correct times on the clocks below. When you have finished you can check your times with your partner's clocks.

	9.00 – 10.30 Madainn gu àm cluich		10.45 – 12.30 Gu àm dinneir	1.30 – 3.00 Feasgar
Diluain	Cànan	Ceòl	Matamataig	Pròiseact
Dimàirt	Matamataig		Cànan	Cleasachd (Spòrs)
Diciadain	Co-thional		Matamataig	Creideamh
Diardaoin	Obair Ealain		Cànan	Pròiseact
Dihaoine	Coimpiutair		Dràma	Còcaireachd

	9.00 – 10.30 Madainn gu àm cluich		10.45 – 12.30 Gu àm dinneir	1.30 – 3.00 Feasgar
Diluain				
Dimàirt				
Diciadain				
Diardaoin				
Dihaoine				

<i>Stòrasan</i>

Leasan 4
An aimsir/An t-side

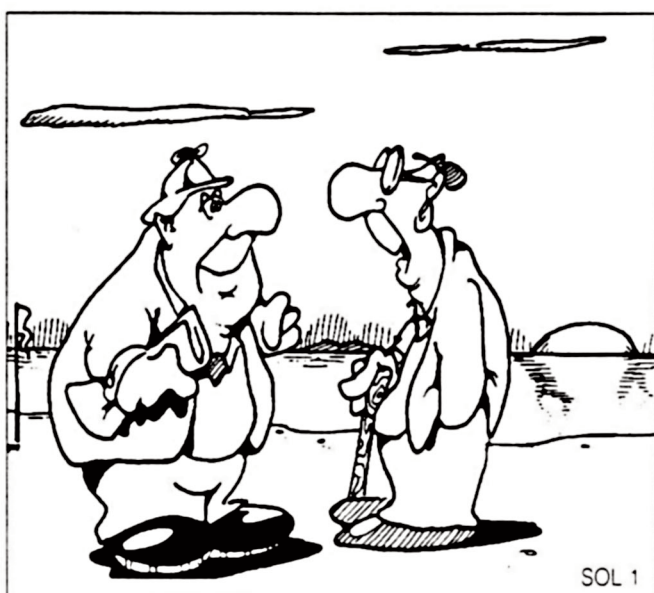
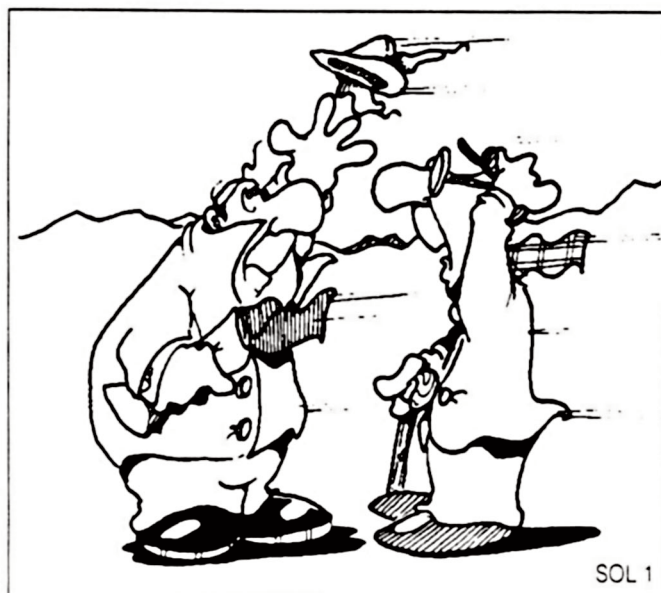
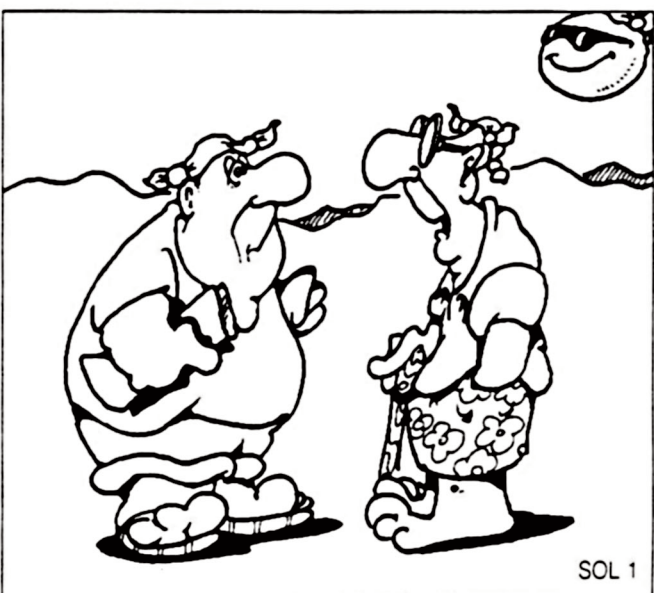
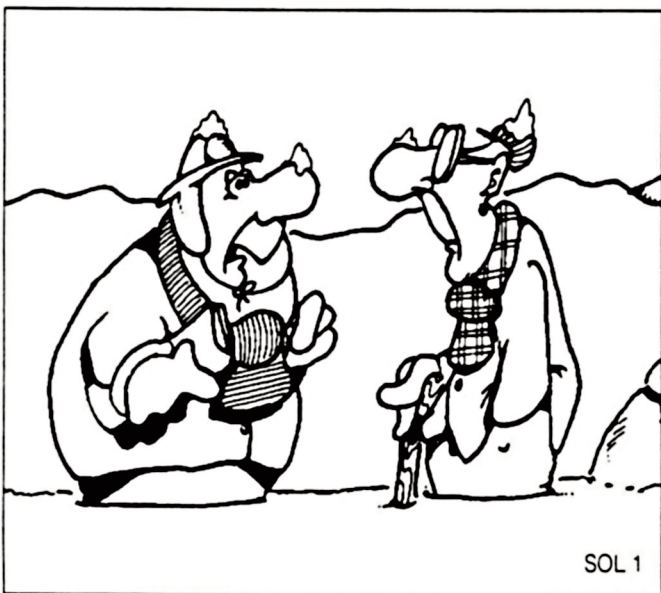
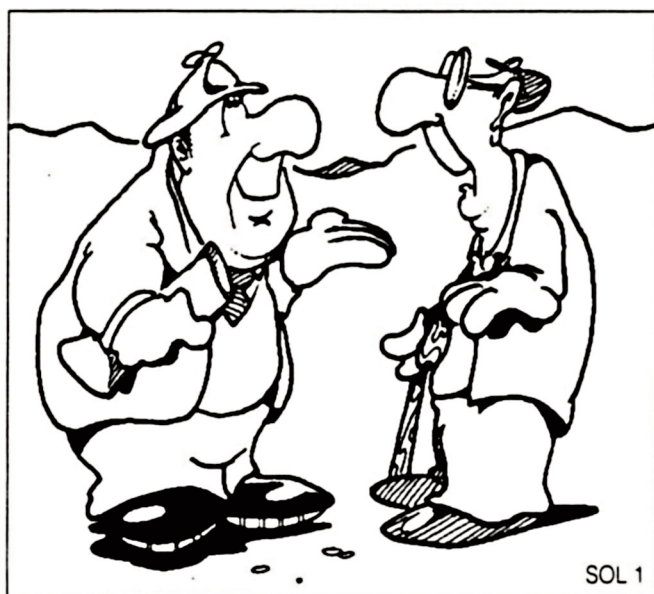
SOL 1.4

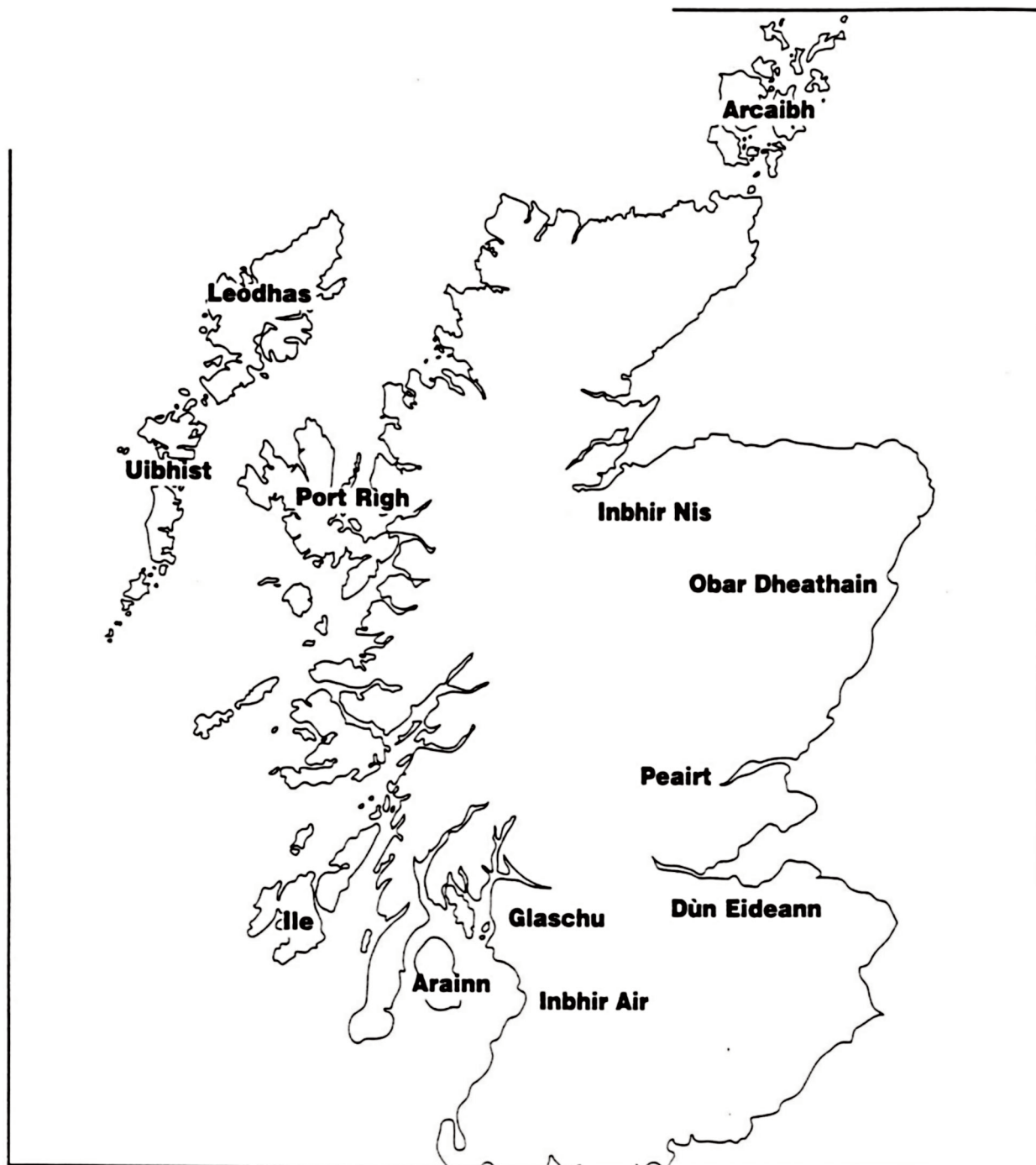
SOL 3.3

Greeting someone
A' cur fàilte air cuideigin

SOL 1

SPEAKING OUR LANGUAGE
PASGAN LUCHD-OIDEACHAIDH

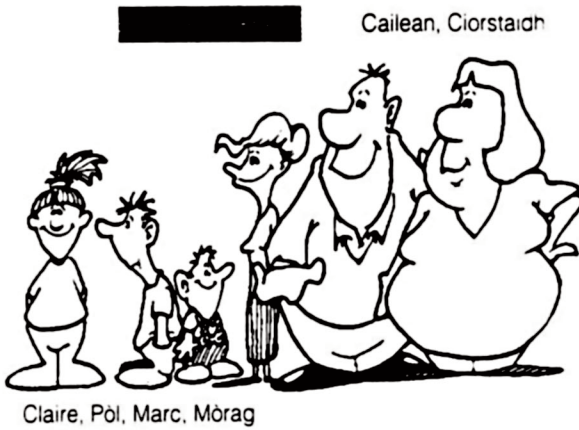
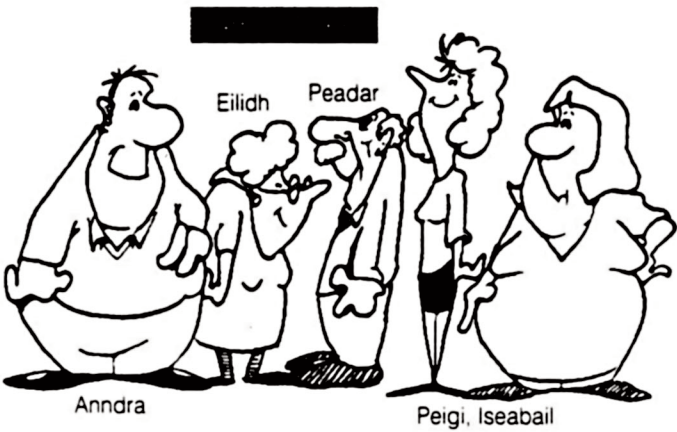
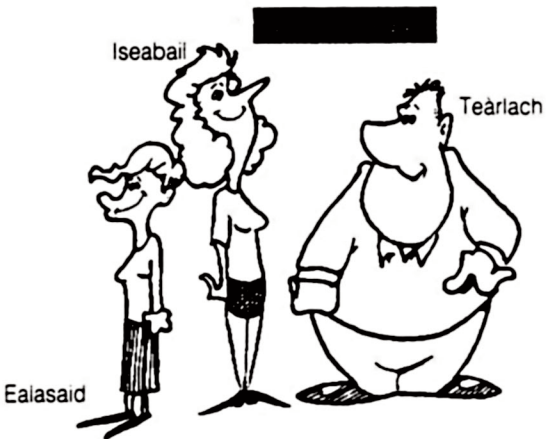
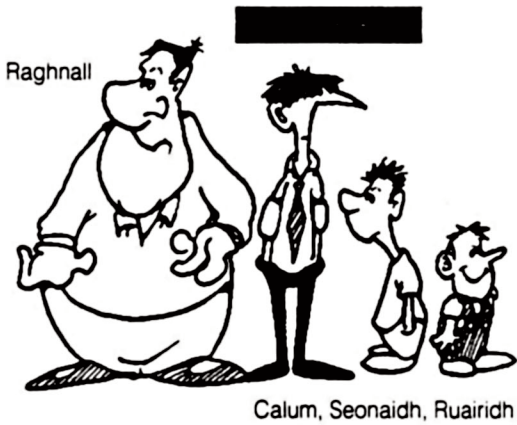
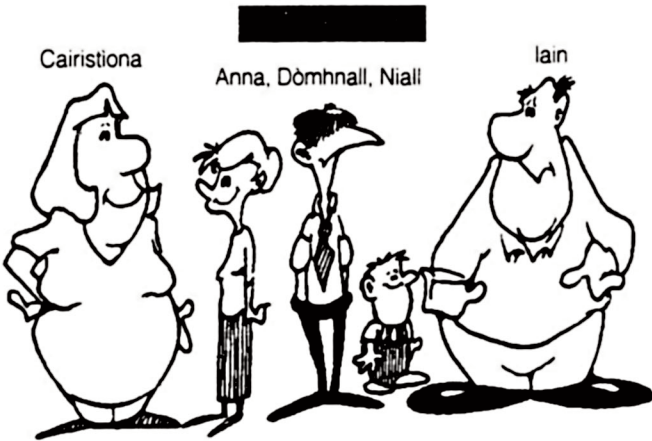
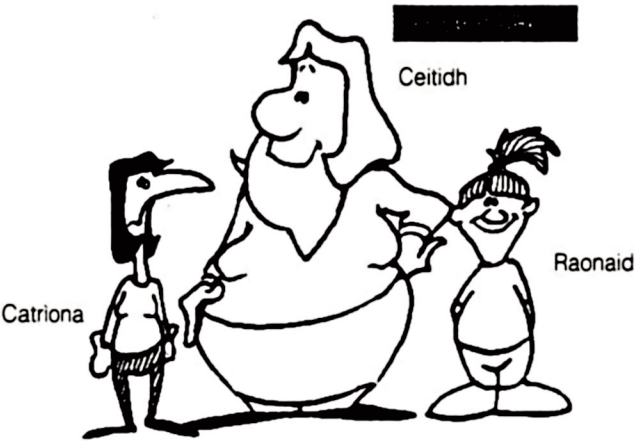

Stòrasan

Leasan 5 An teaghlach

SOL 7.3

Stòrasan

Leasan 6

Coltas

SOL 19.3

SOL 19.4

Dealbhan Dhaoine

Sgrìobh am fiosrachadh fon dealbh cheart.

Write the information under the correct picture.

- Tha e àrd le falt fada, bàn air agus stais.
- The i beag agus reamhar agus tha falt dubh oirre
- Tha feusag fhada, dhubh air agus tha e mòr agus reamhar
- Tha feusag dhubh air Dòmhnall agus tha e beag.
- Tha falt bàn oirre agus tha i beag agus caol
- Tha i mu cheithir bliadhna deug. Tha i àrd agus tha falt goirid, bàn oirre.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

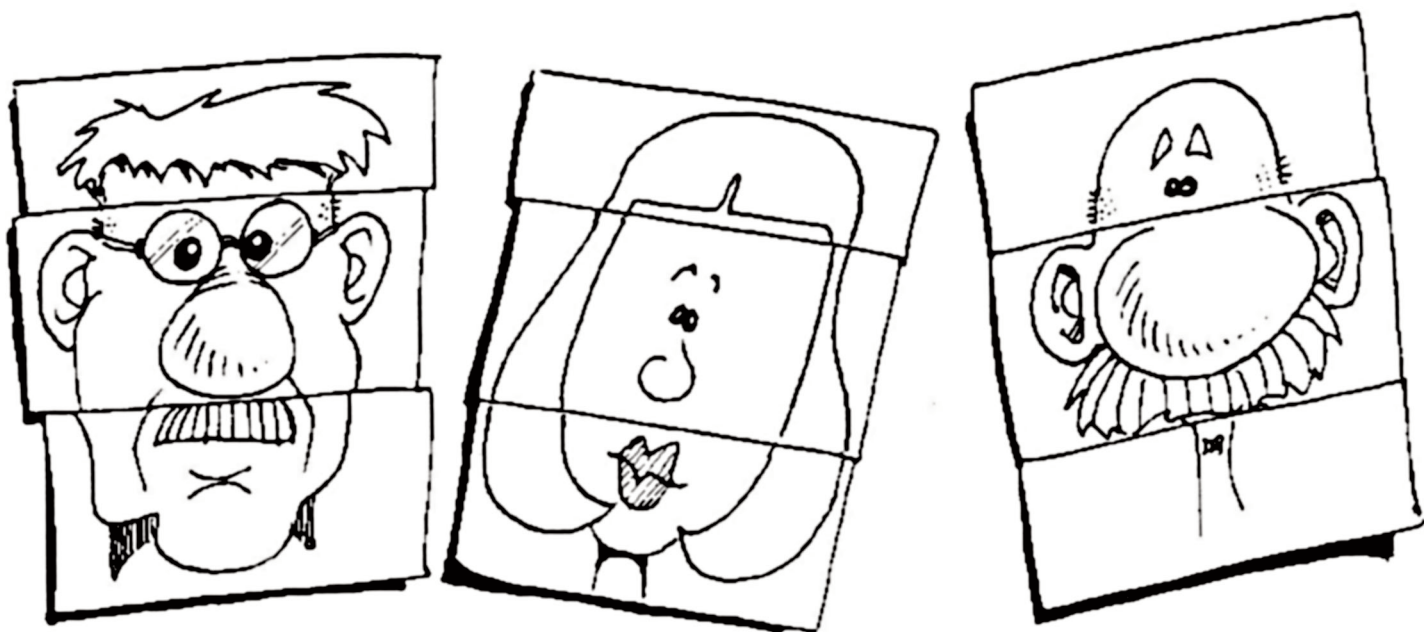
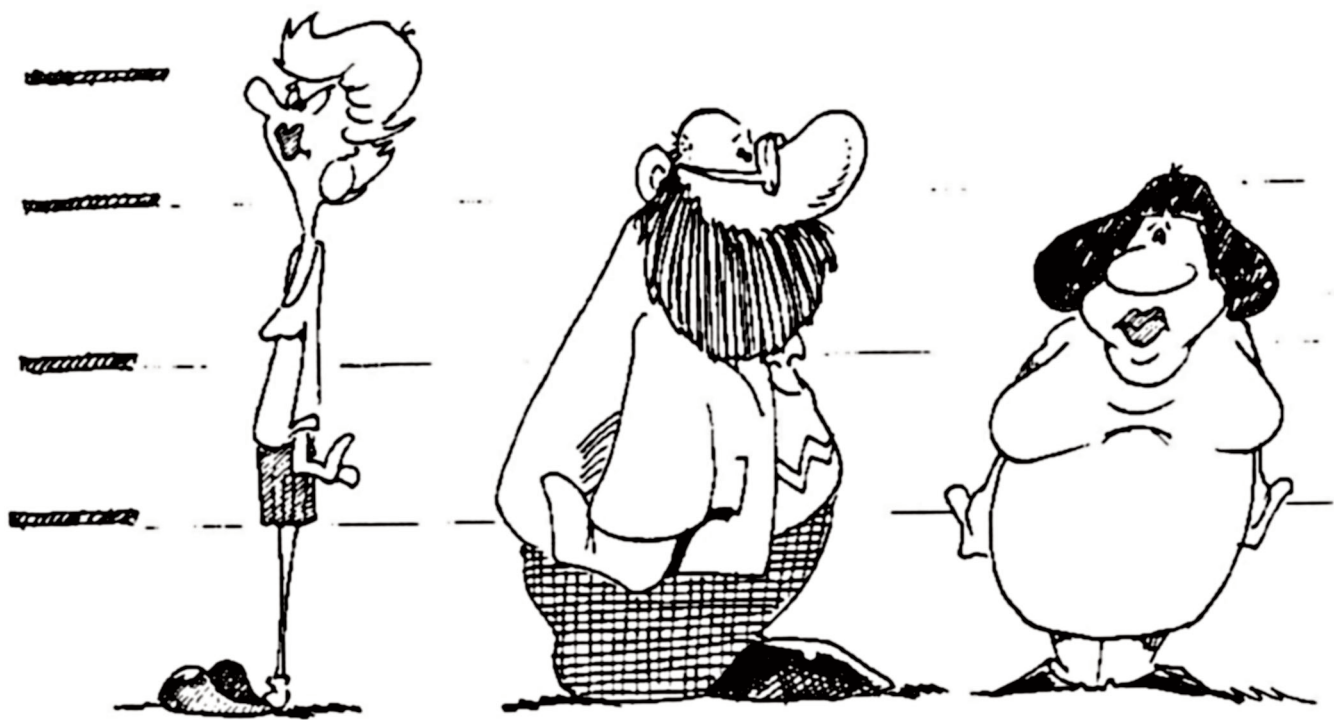
.....

.....

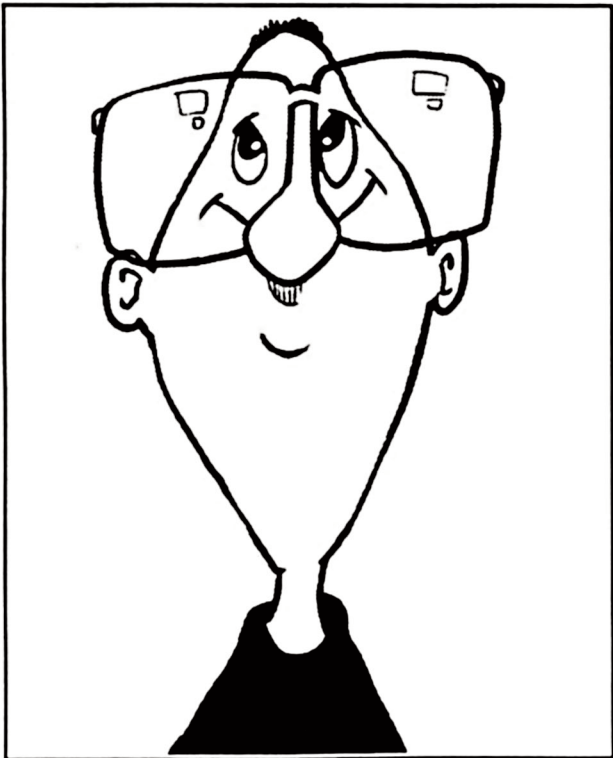
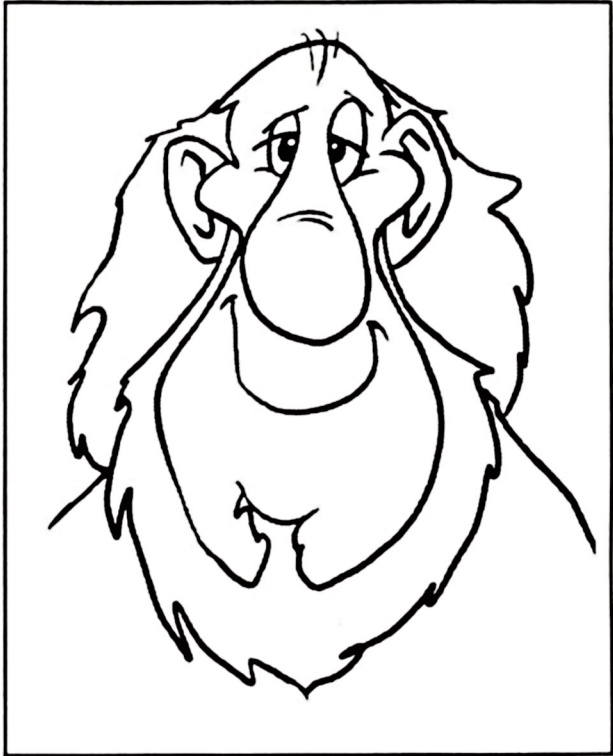
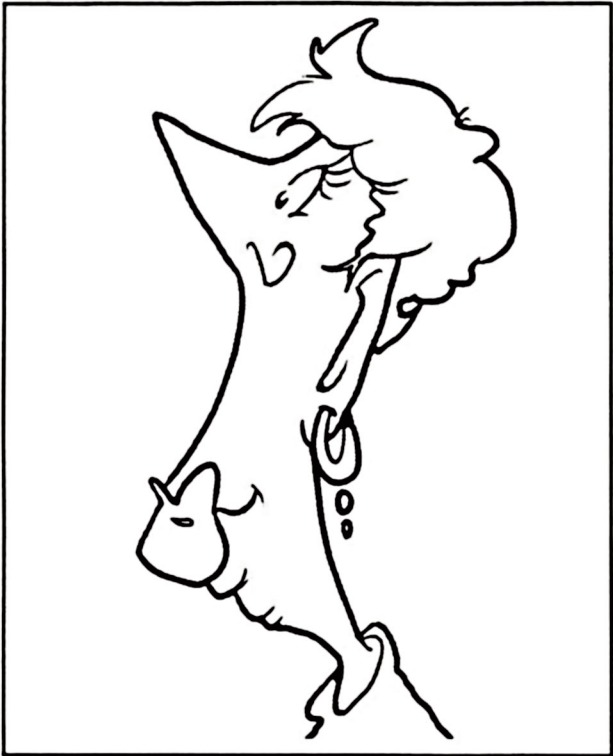
.....

'S e poileas a th' annad. Sgrìobh fiosrachadh mu na daoine seo
You are a police officer. Write a description of these people.

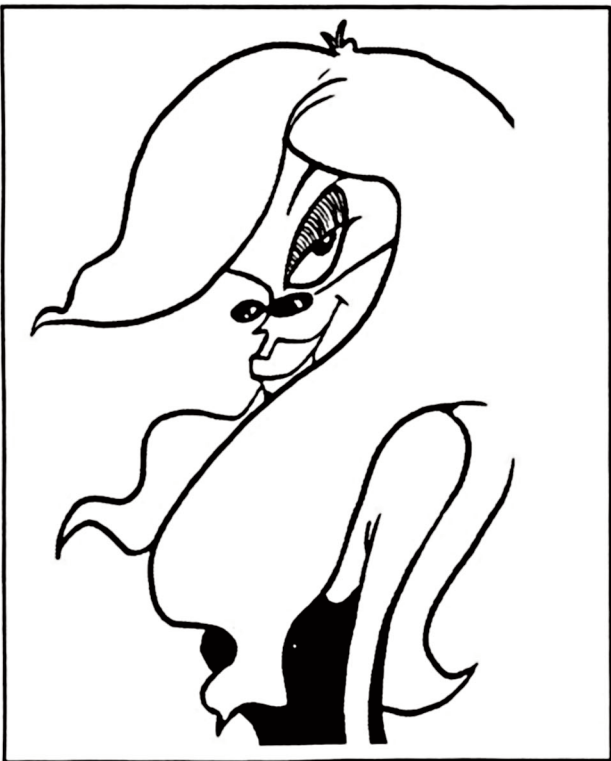
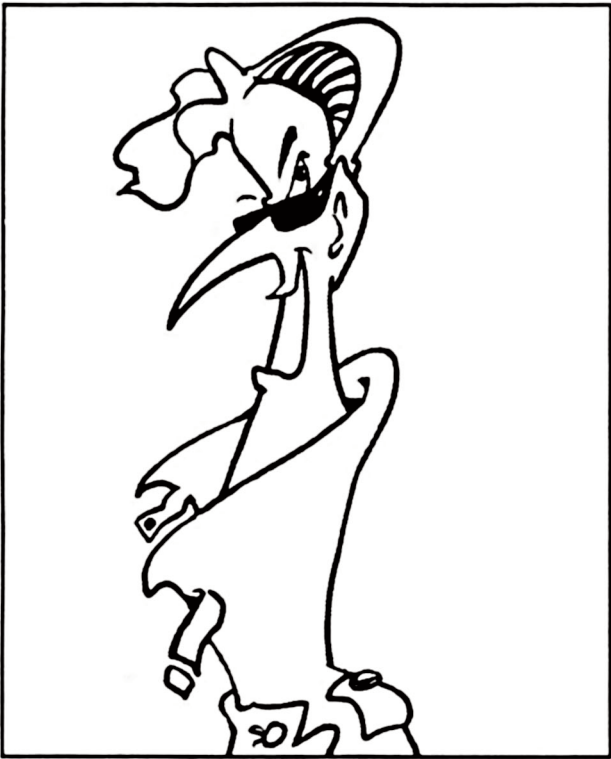
SPEAKING OUR LANGUAGE
PASCAN LUCHD-OIDEACHAIDH 2

Leasan 6

Leasan 6

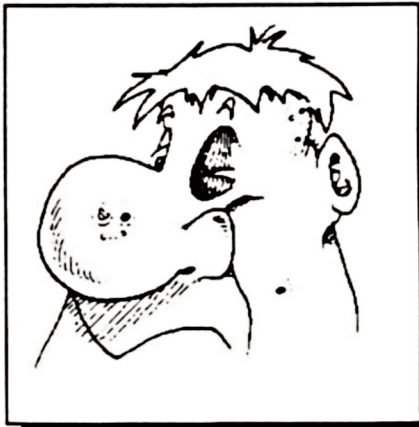
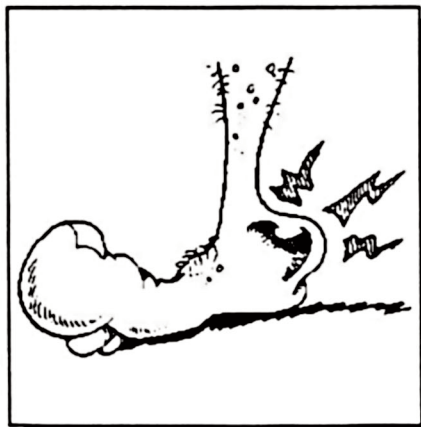
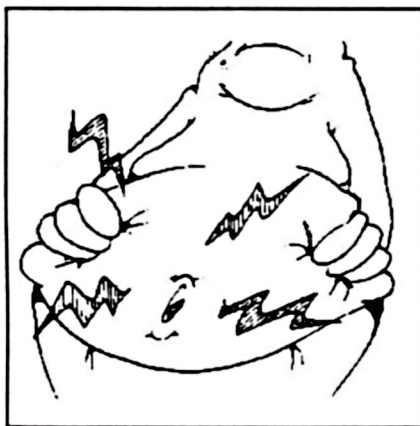
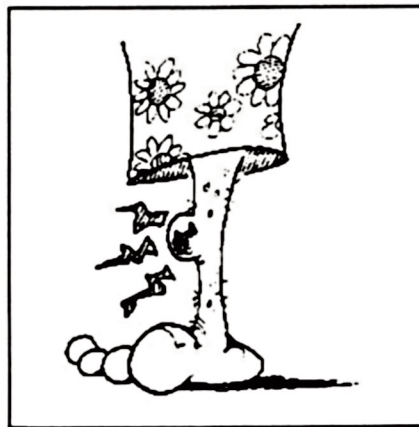
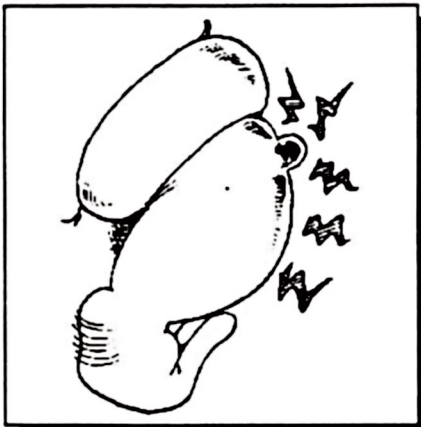
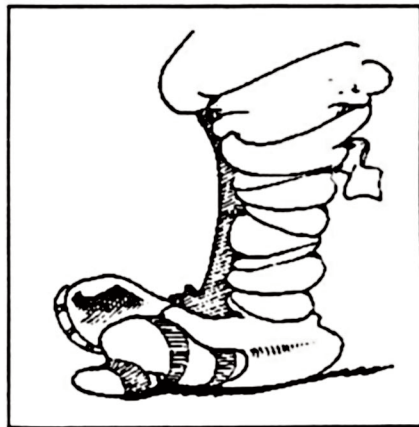
<i>Stòrasan</i>

Leasan 9
Ciamar a tha thu?

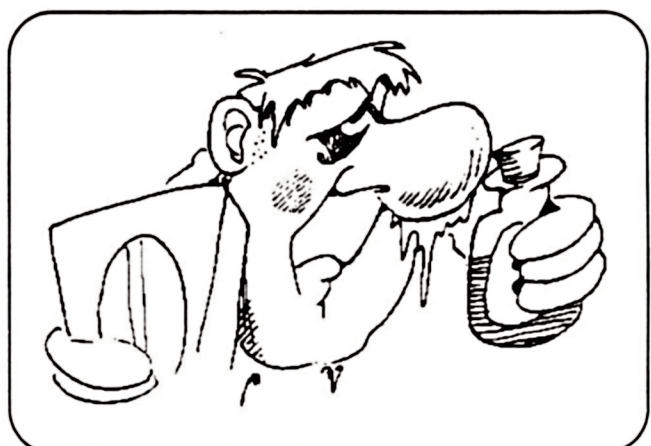
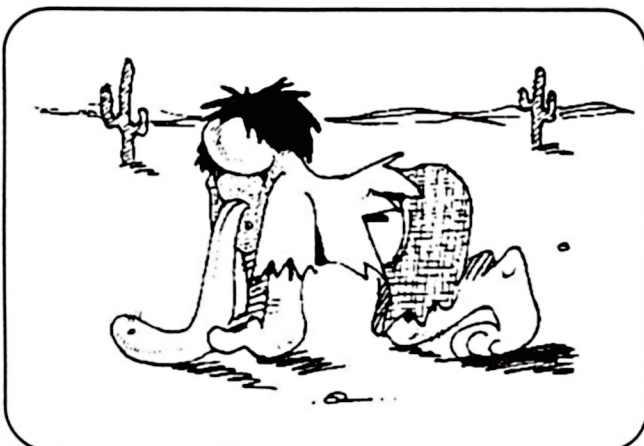
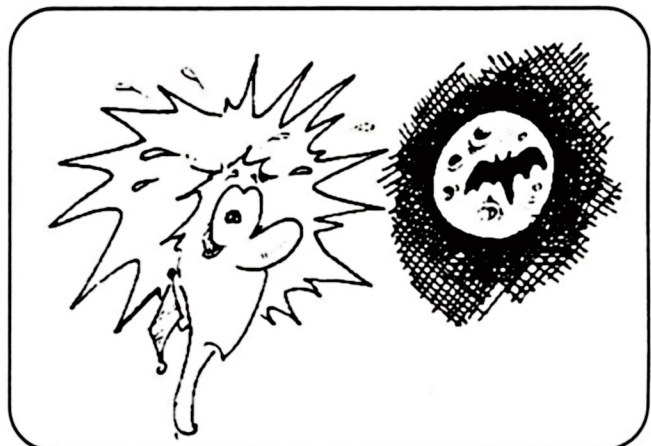
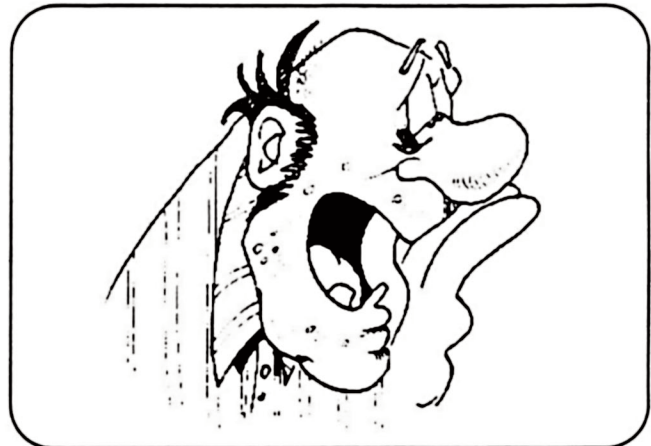
SOL 23.3

SOL 29.3

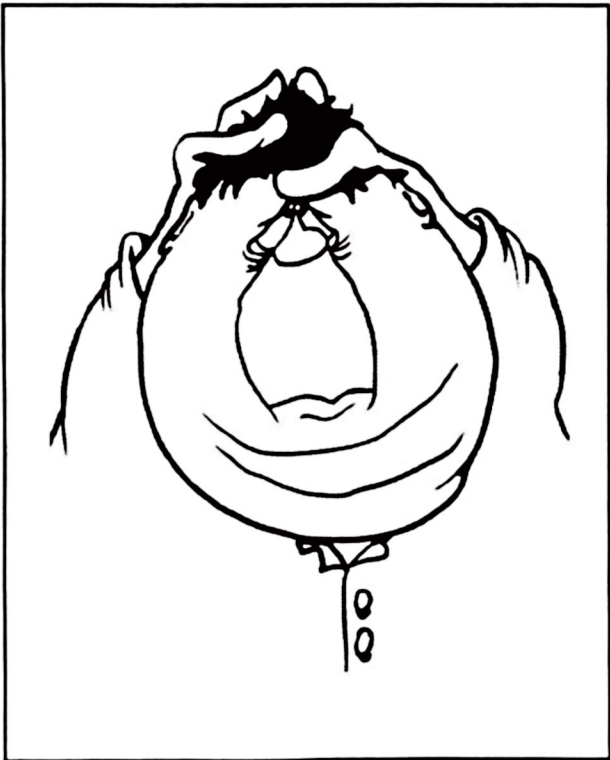
Dealbhan a’ sealltainn fhaireachdainnean

Tha ... orm

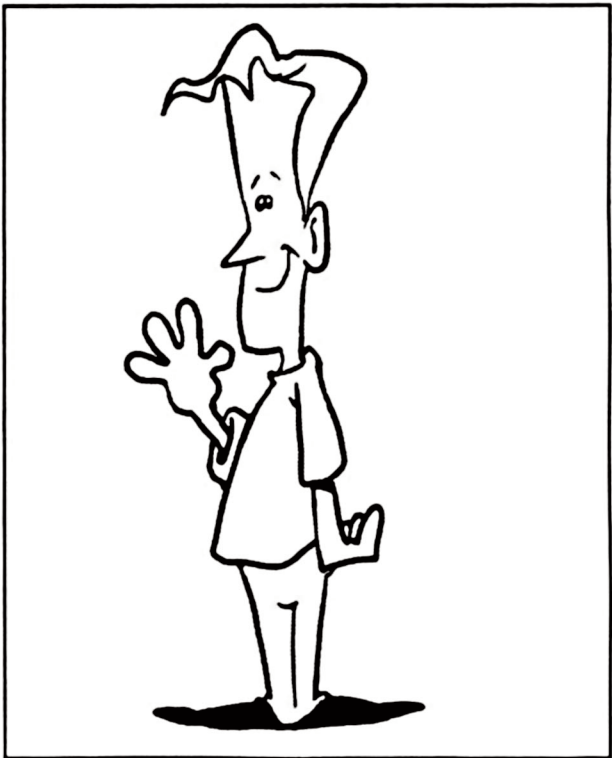
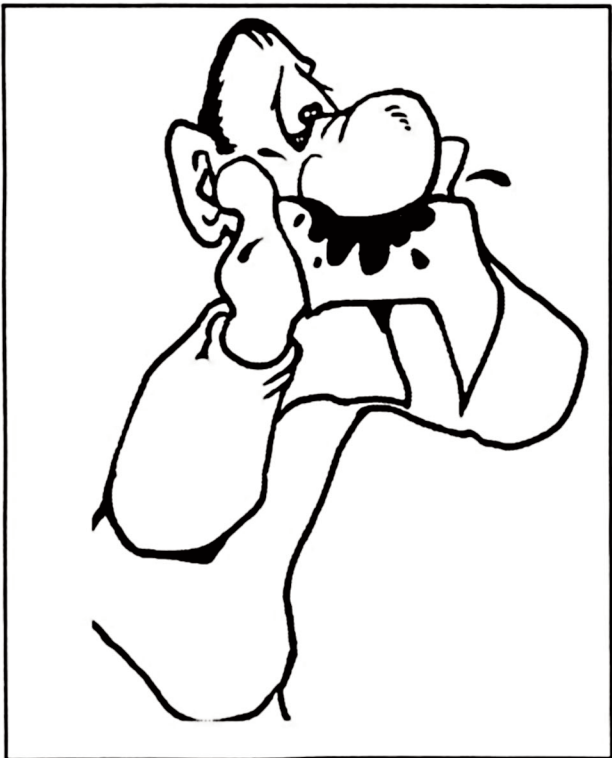
Leasan 9

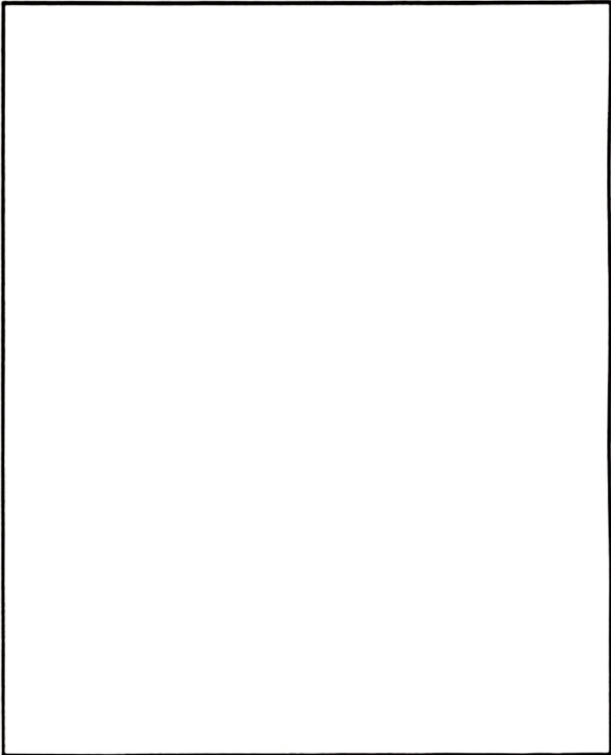
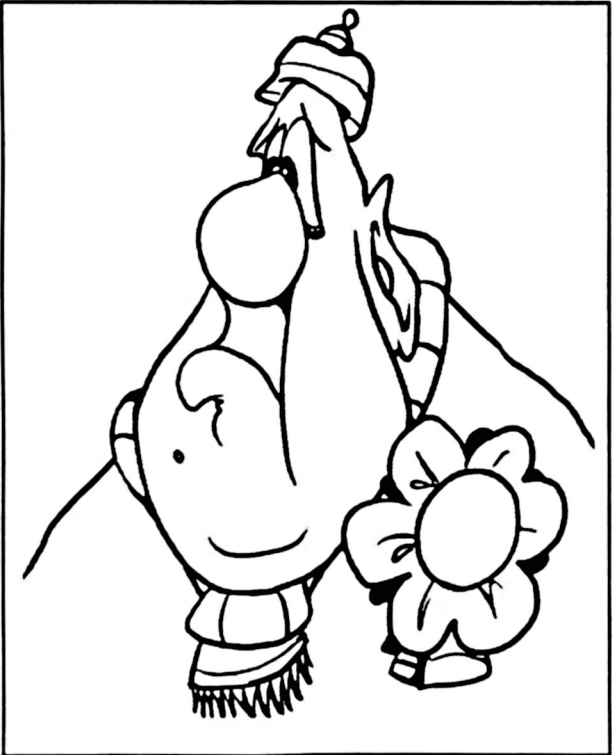
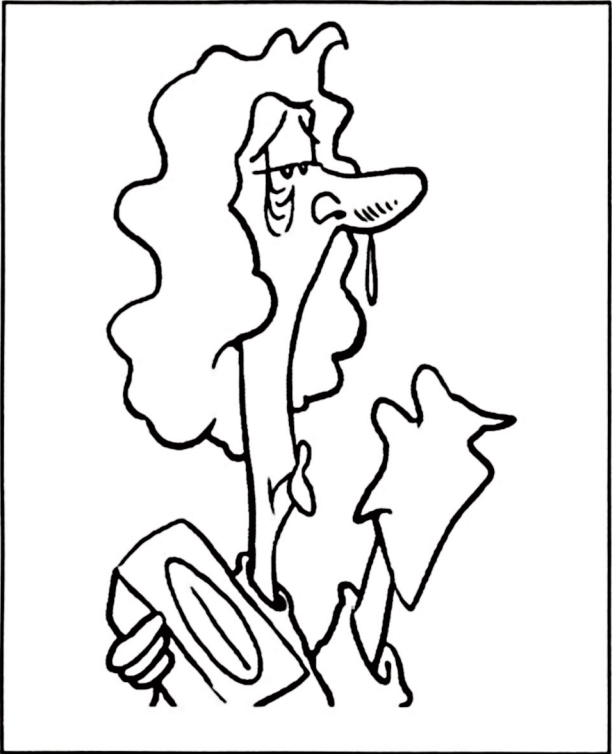
Leasan 9

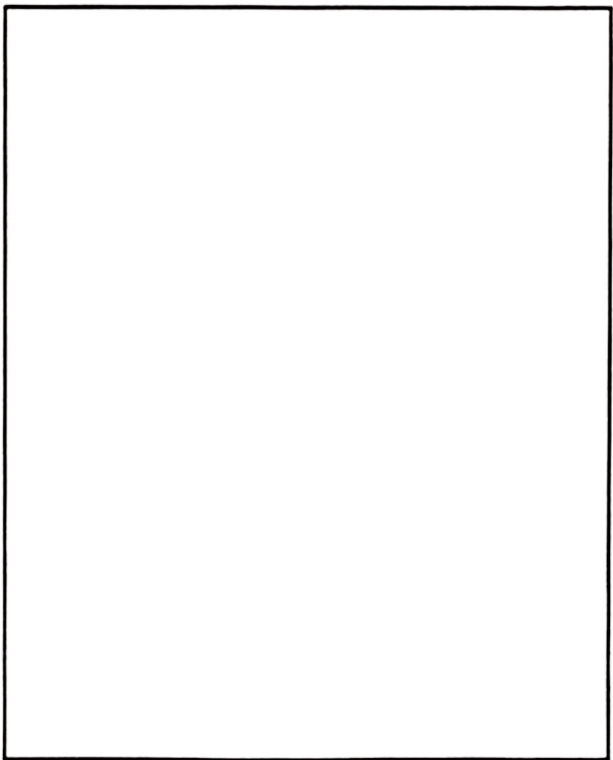
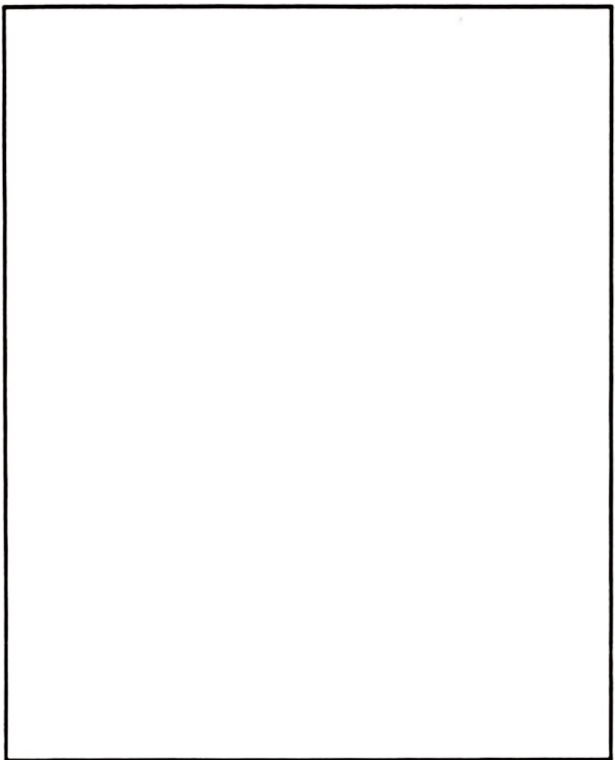
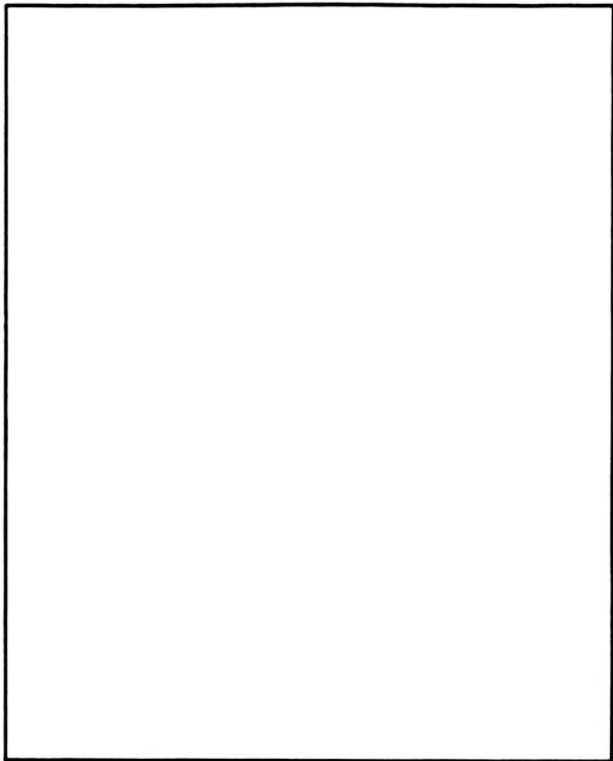
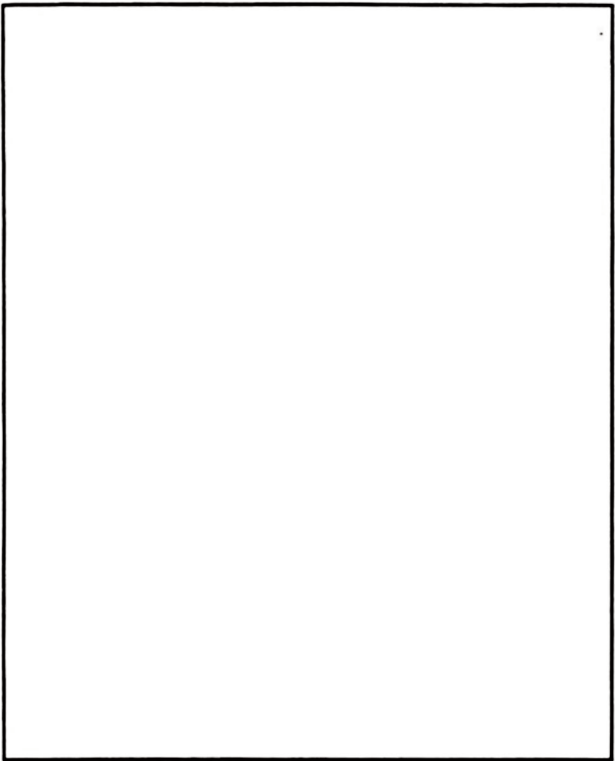

Leasan 9

Leasan 9

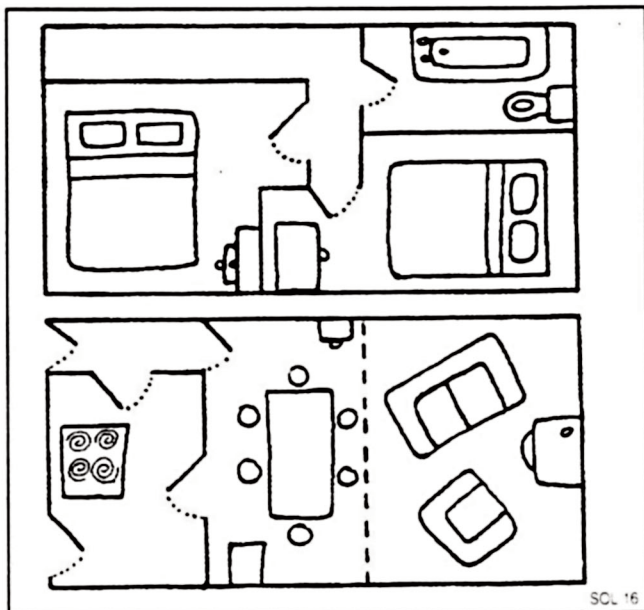
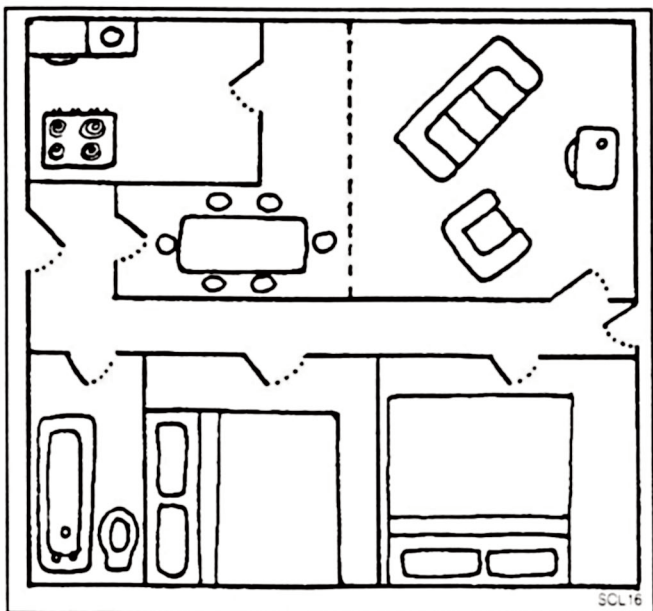
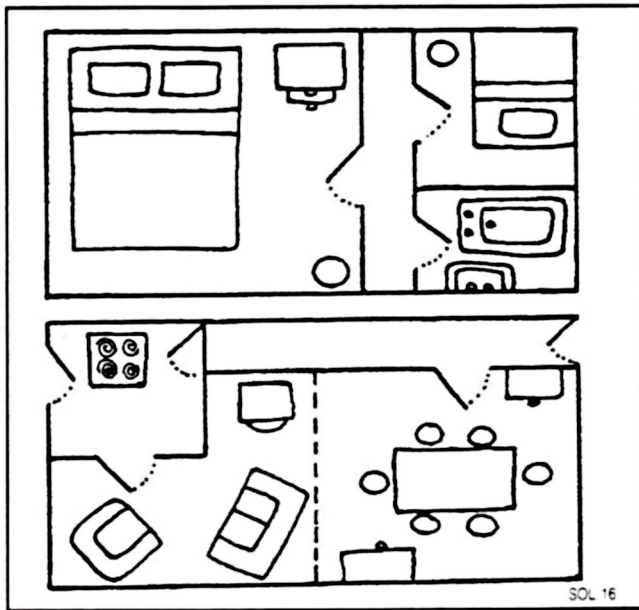
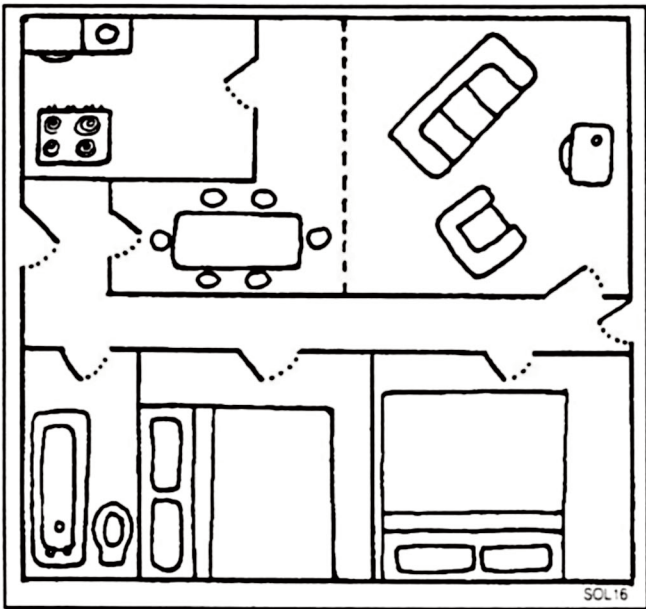
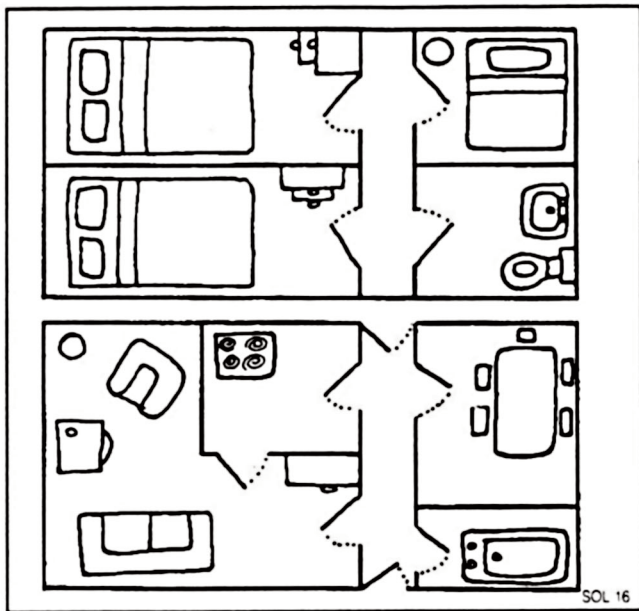
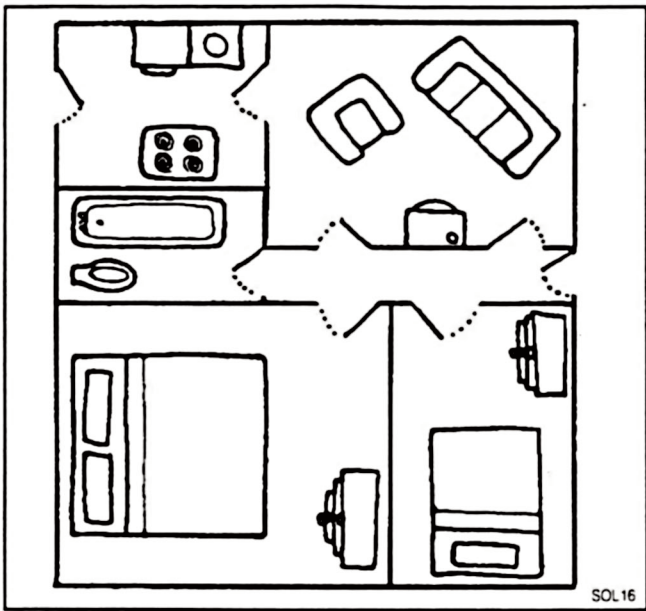

Stòrasan

Leasan 10

Anns an taigh

SOL 16.4

Stòrasan

Leasan 13
Anns an sgoil

Duilleagan-obrach Matamataig
Leabhar ‘Matamataig Heinemann Alba’

Ainm:

A' cur-ris àireamh aon fhigear

3 + 6 =

7 + 2 =

4 + 4 =

13 + 6 =

17 + 2 =

4 + 14 =

14 + 5 =

3 + 11 =

15 + 5 =

2 + 16 =

18 + 1 =

12 + 7 =

Faighnich na ceistean seo agus iarr air an sgoilear am freagairt ceart a th'air a' bhalgan a shealltainn dhut agus a ràdh.

Dè th' ann dhà-dheug cuir-ris còig?

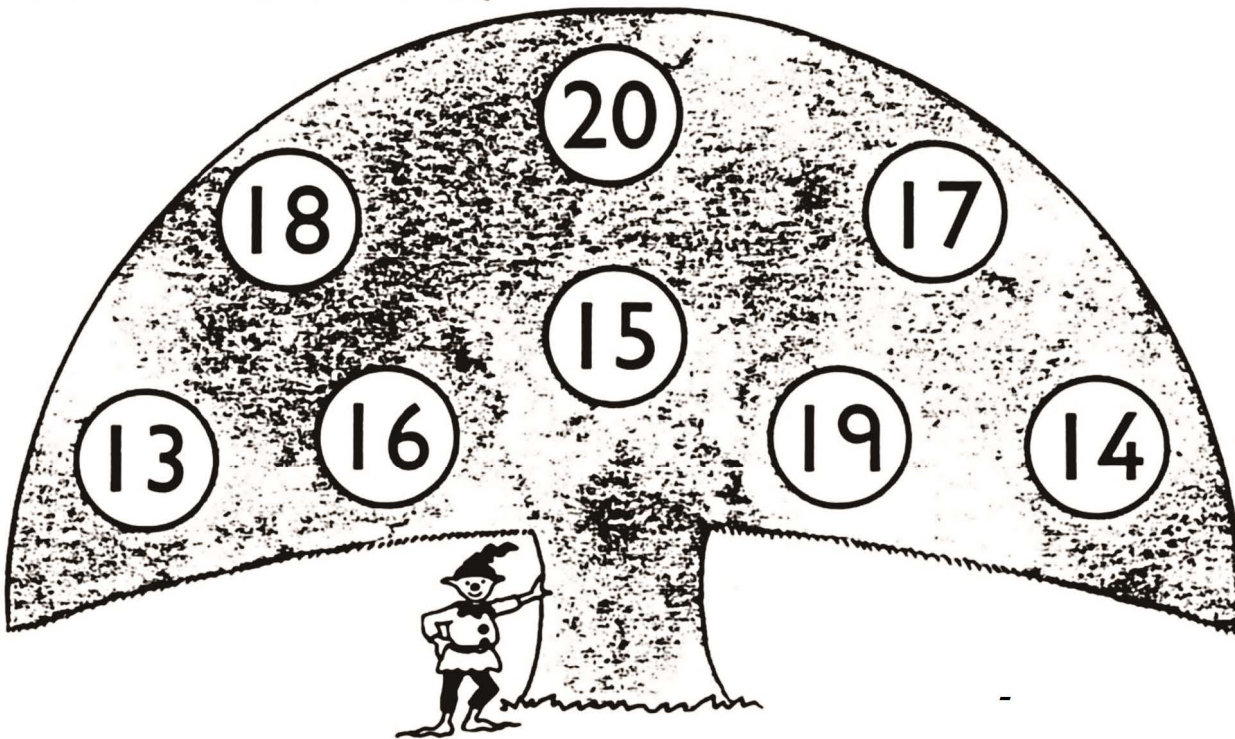
Cuir-ris ceithir-deug agus sia.

Dè th' ann ceithir cuir-ris còig-deug?

Cuir-ris trì agus aon-deug.

Dè tha còig cuir-ris trì-deug a' dèanamh?

Dhà-dheug cuir ris ceithir.

Name: _____

Adding a single digit

$3 + 6 = \square$

$7 + 2 = \square$

$4 + 4 = \square$

$13 + 6 = \square$

$17 + 2 = \square$

$4 + 14 = \square$

$14 + 5 = \square$

$3 + 11 = \square$

$15 + 5 = \square$

$2 + 16 = \square$

$18 + 1 = \square$

$12 + 7 = \square$

Ask these questions and have the child point to and say the correct number on the mushroom.

What is twelve add five?

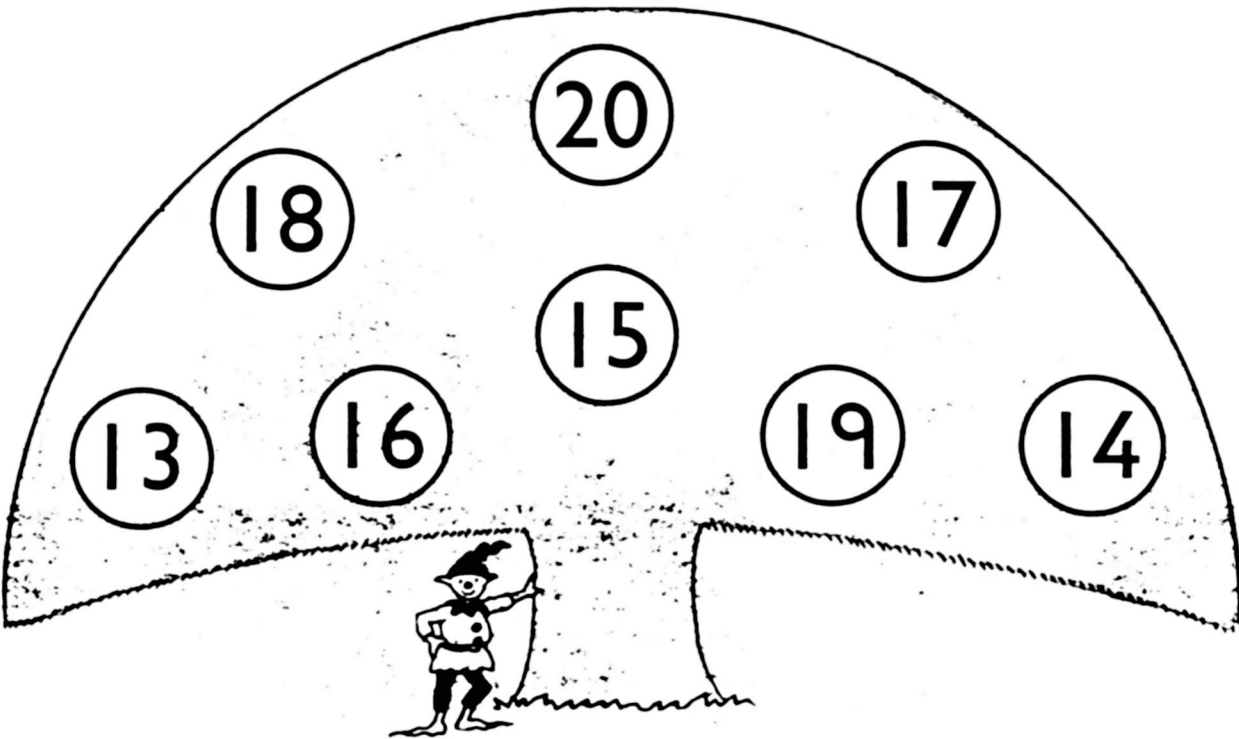
Add fourteen and six.

What is four plus fifteen?

Add three and eleven.

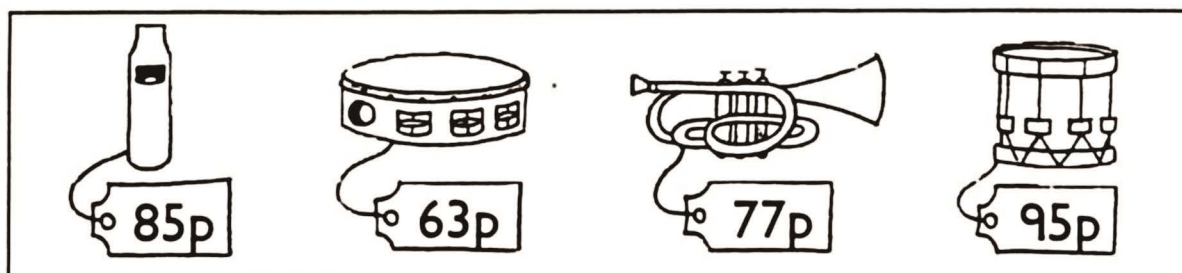
Five plus thirteen makes what?

Twelve add four.

Ainm:

A' cleachdadh bhonn le 50 sgillinn

Cleachd buinn 1sg, 2sg, 5sg, 10sg, 20sg agus 50sg.

Faighnich dhan sgoilear dè tha am feadan a' cosg.

Thoir dhomh an
t-airgead airson am
feadan a cheannach.

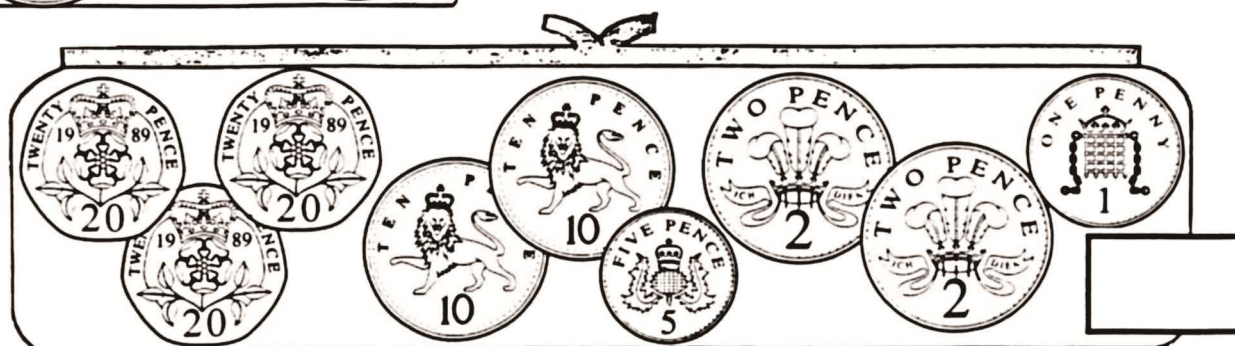
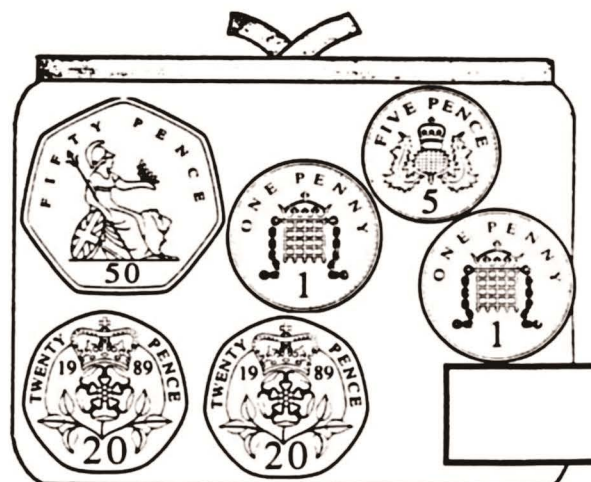
Caogad...
...seachdad...
ochdad ...ochdad 's
a còig sgillinn.

Dèan an aon rud airson nan toidhs eile.

Cuidich an sgoilear gu dhà no trì buinn airgid a chleachdadh, a' tòiseachadh leis an fhear as motha.

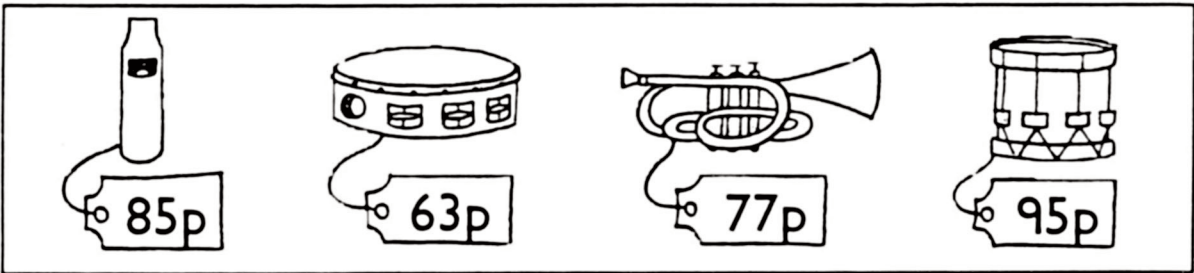

Cia mheud?

Name: _____

Coin collections with 50p

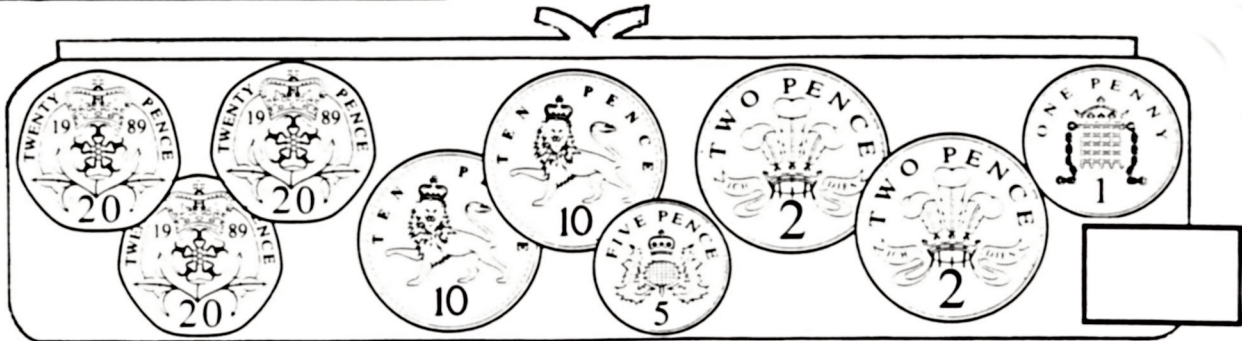
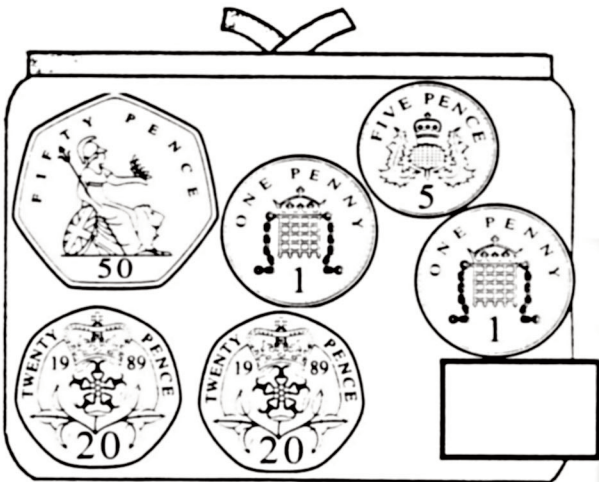
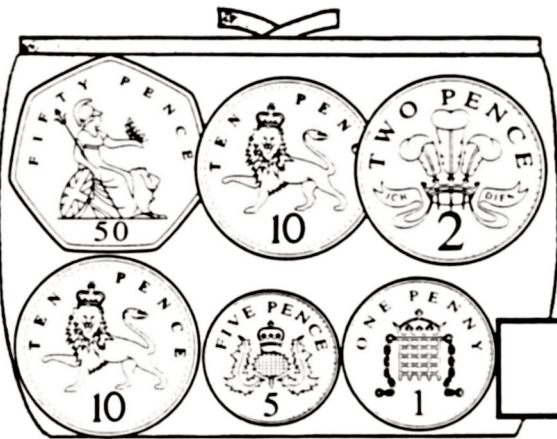
Use 1p, 2p, 5p, 10p, 20p and 50p coins.
Ask the child how much the whistle costs.

Repeat for the other objects.
Encourage the child to use as few coins as possible, starting with the largest value.

How much?

Ainm:

Stòiridhean cur-ris gu 20

Maids.

$$7 + 8$$

$$5 + 6$$

$$9 + 5$$

$$7 + 4$$

$$8 + 9$$

$$6 + 8$$

$$4 + 8 = \underline{\quad}$$

$$9 + 9 = \underline{\quad}$$

$$2 + 9 = \underline{\quad}$$

$$6 + 9 = \underline{\quad}$$

$$6 + 7 = \underline{\quad}$$

$$7 + 13 = \underline{\quad}$$

Dèan 16.

$$8 + \quad$$

Dèan 12.

$$\quad + 5$$

Dèan 13.

$$\quad + 9$$

Name: _____

Addition facts to 20

Match.

7 + 8

5 + 6

9 + 5

7 + 4

8 + 9

6 + 8

4 + 8 = _____

9 + 9 = _____

2 + 9 = _____

6 + 9 = _____

6 + 7 = _____

7 + 13 = _____

Make 16.

8 +

Make 12.

+ 5

Make 13.

+ 9

Ainm:

A' toirt-air-falbh àireamh aon fhigear

$6 - 4 = \square$
 $16 - 4 = \square$
 $86 - 4 = \square$

$9 - 2 = \square$
 $19 - 2 = \square$
 $69 - 2 = \square$

Maids.

$29 - 6$
 21
 $28 - 7$
 43

23
 $47 - 5$
 42
 $46 - 3$

$78 - 5 = \square$
 $59 - 3 = \square$

$37 - 7 = \square$
 $97 - 6 = \square$

Leabhar Leudachaidh Àireamh: duilleag 17

Scottish Heinemann Maths 2 © SPMG 2000
 © na Gàidhlig Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig

Subtracting a single digit

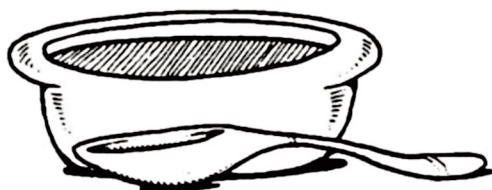
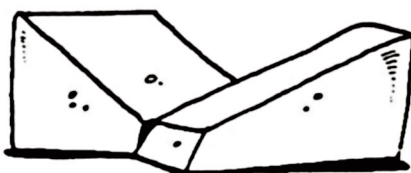

Stòrasan

Leasan 14

Anns a' bhùth

SOL 5.4

Stòrasan

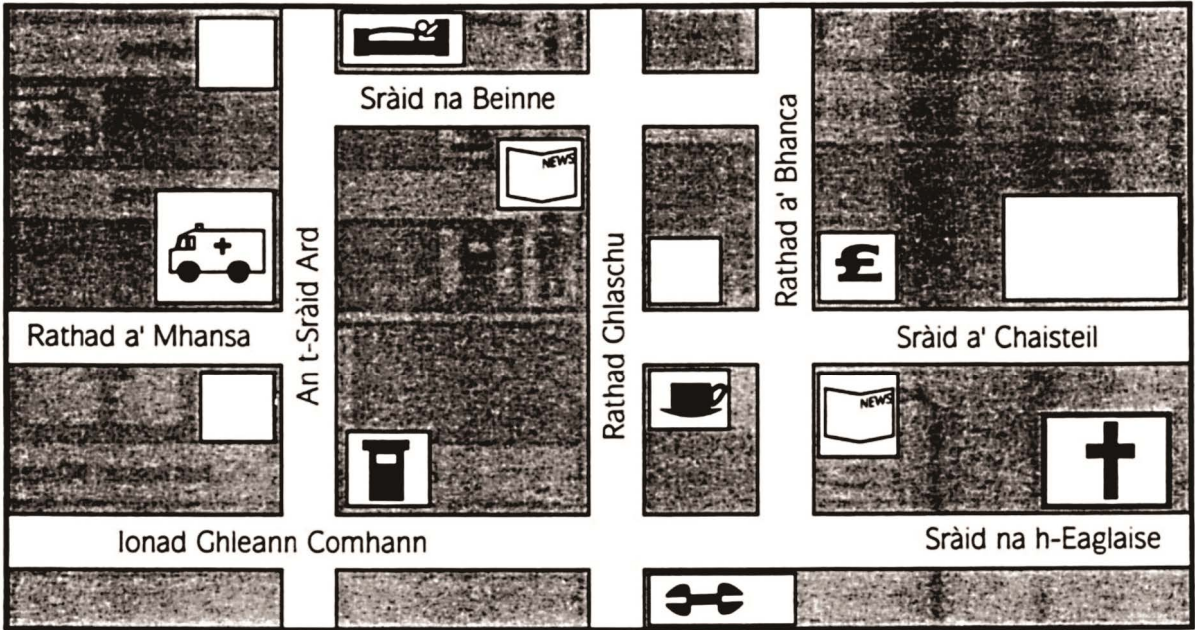
Leasan 15
Anns a’ bhaile

SOL 31.3

SOL 31.4

Obraich le caraid.

Work with a partner.
Your map shows some places in a town. Your partner's map shows the rest of the places.
Ask your partner questions so that you can complete your map.

Missing places:

Cafaidh

Banca

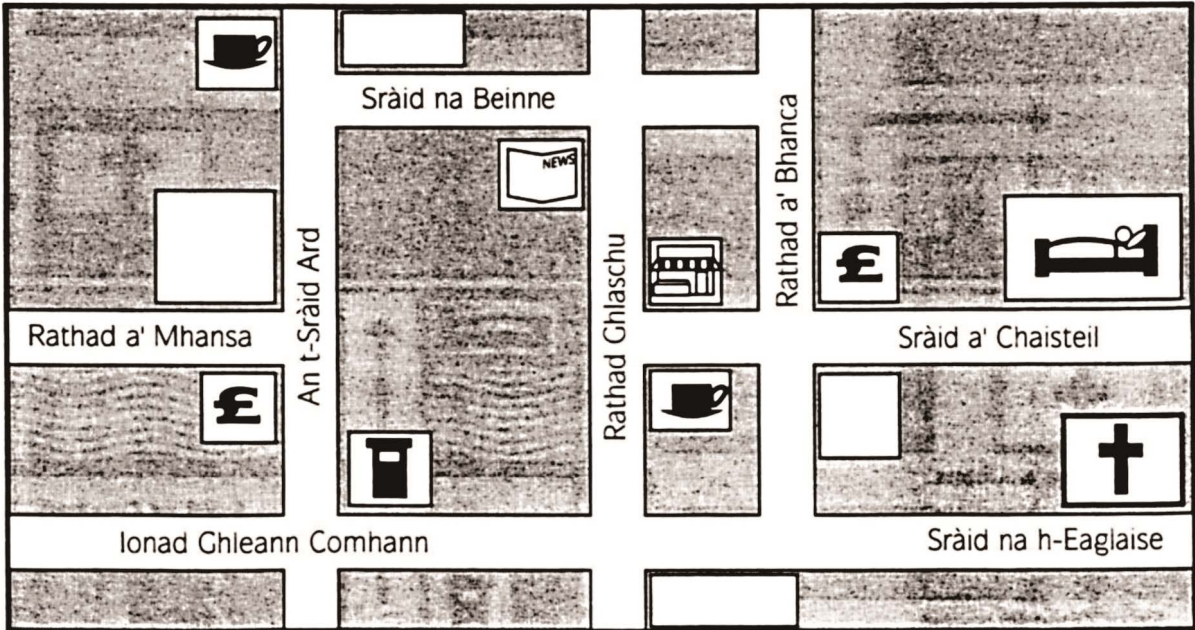
Bùth a' Ghrosair

Taigh-òst a

Obraich le caraid.

Work with a partner.
Your map shows some places in a town. Your partner's map shows the rest of the places.
Ask your partner questions so that you can complete your map.

Missing places:

Ospadal

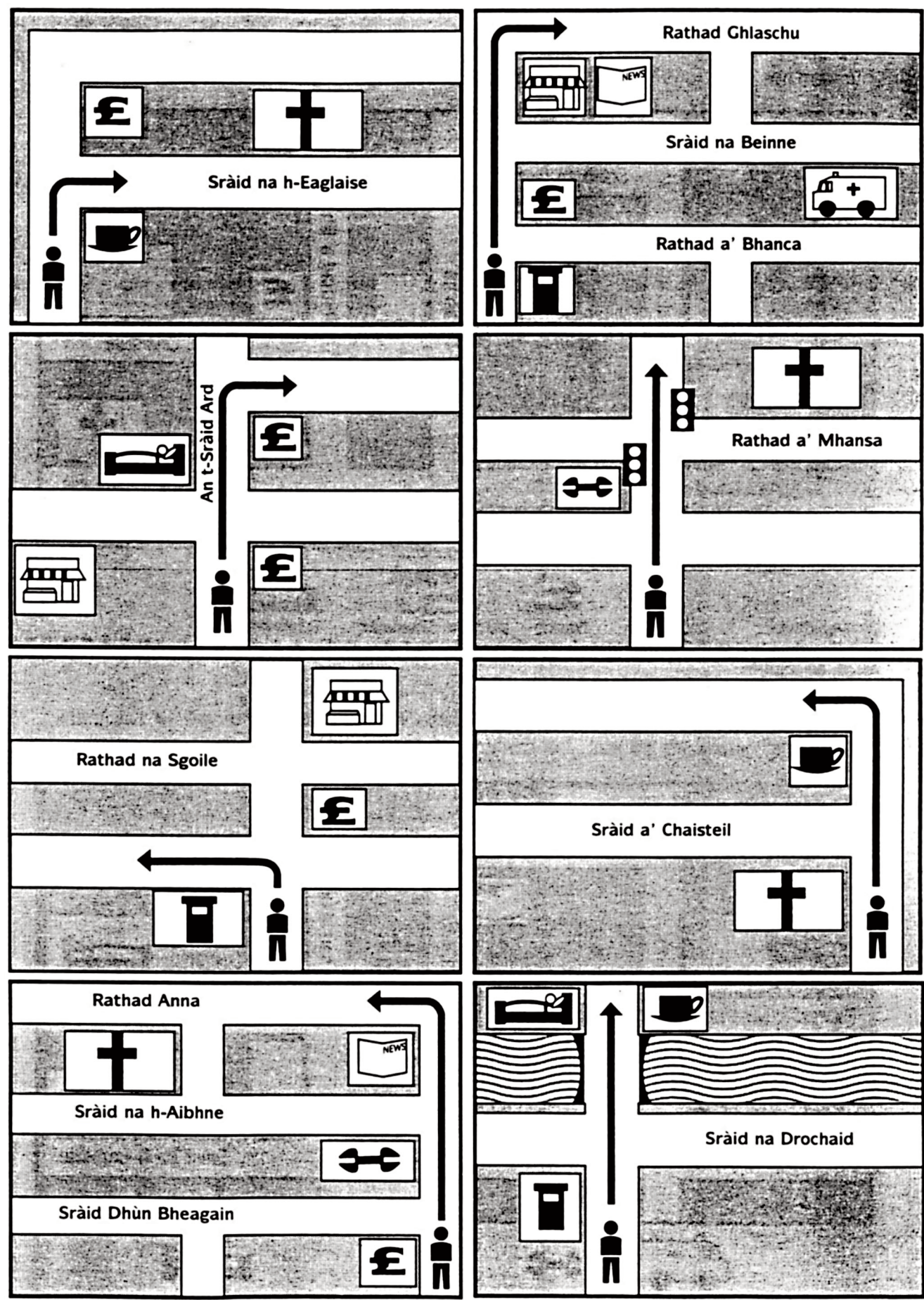
Garaids

Bùth nam Pàipearan

Taigh-òst a

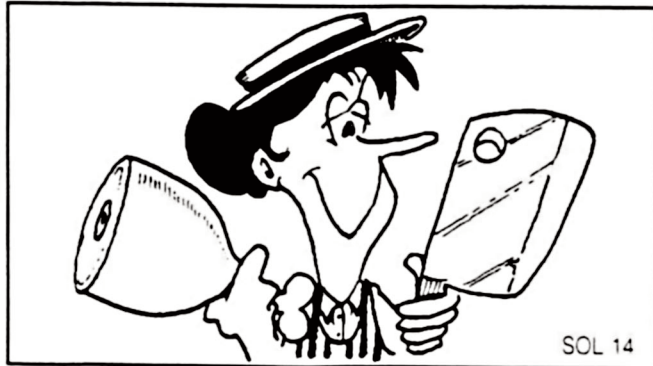
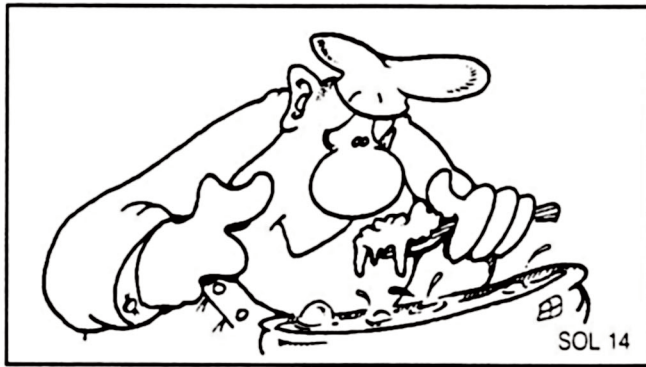
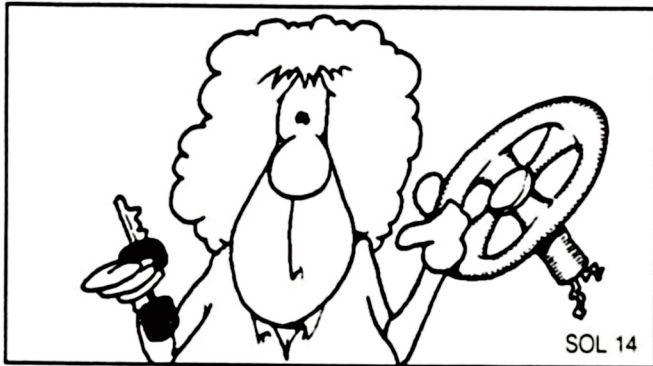
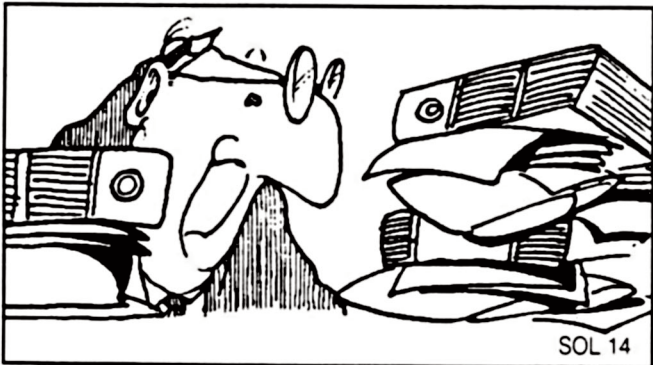
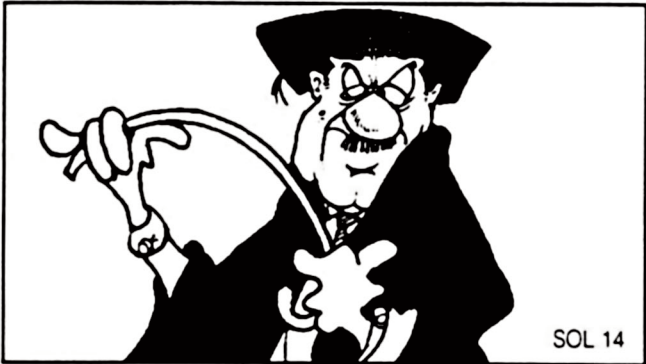

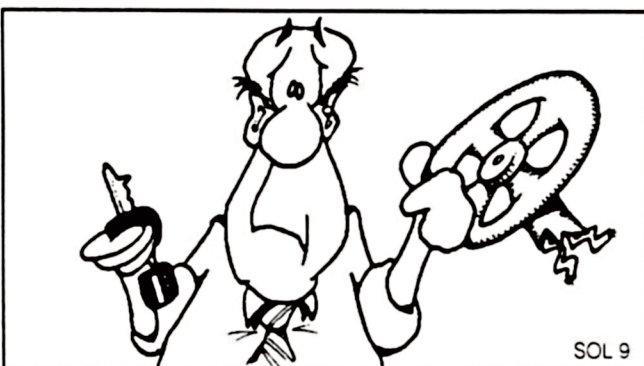
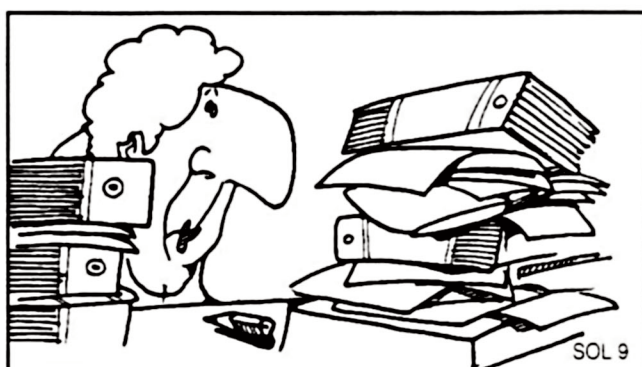
Stòrasan

Leasan 16
Obair agus Daoine a bhios gar cuideachadh

SOL 9.4

SOL 14.3

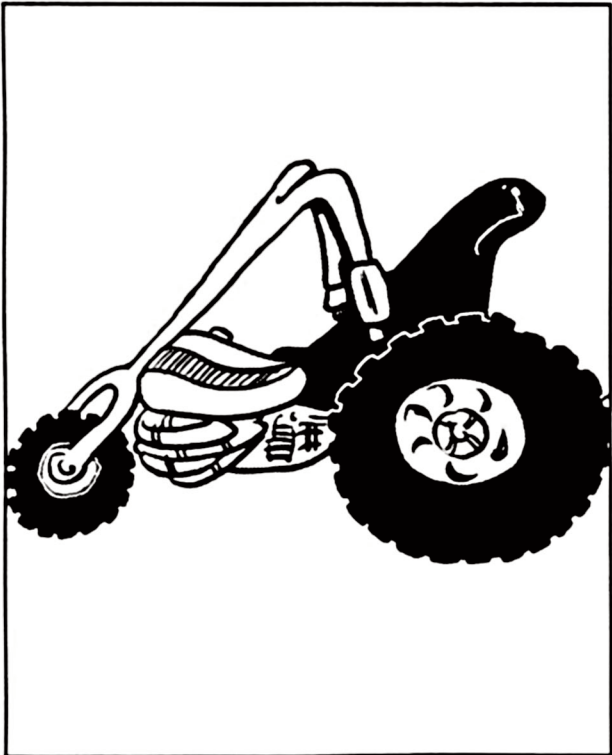
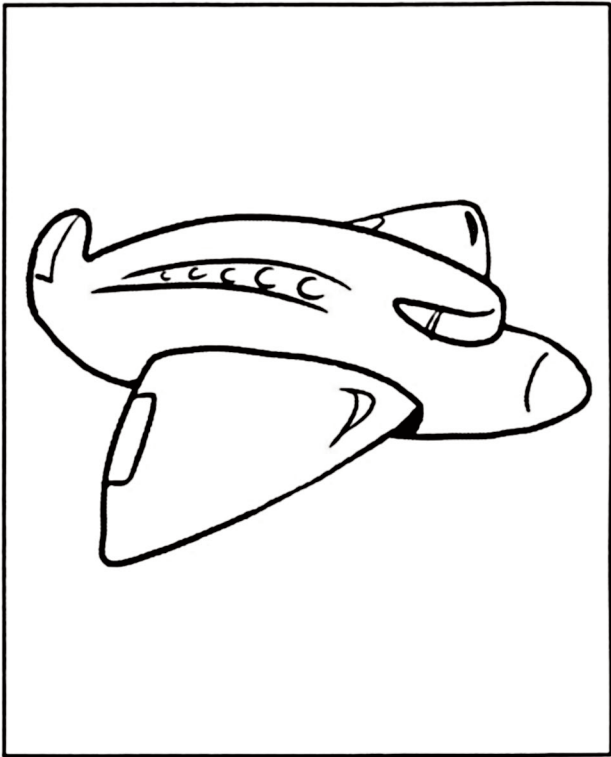
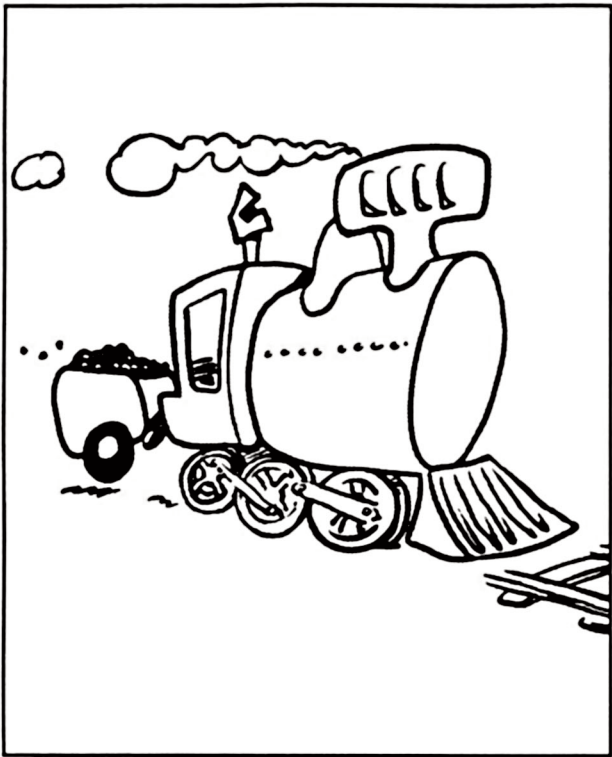

Stòrasan

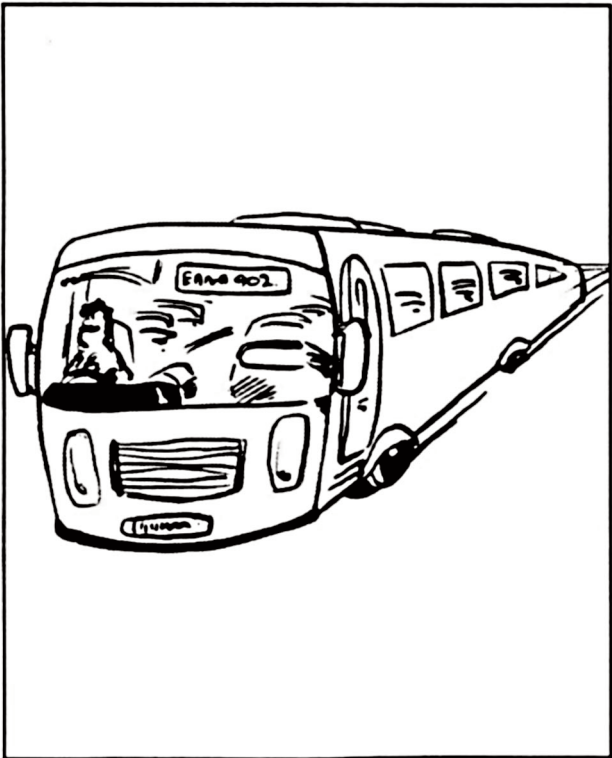
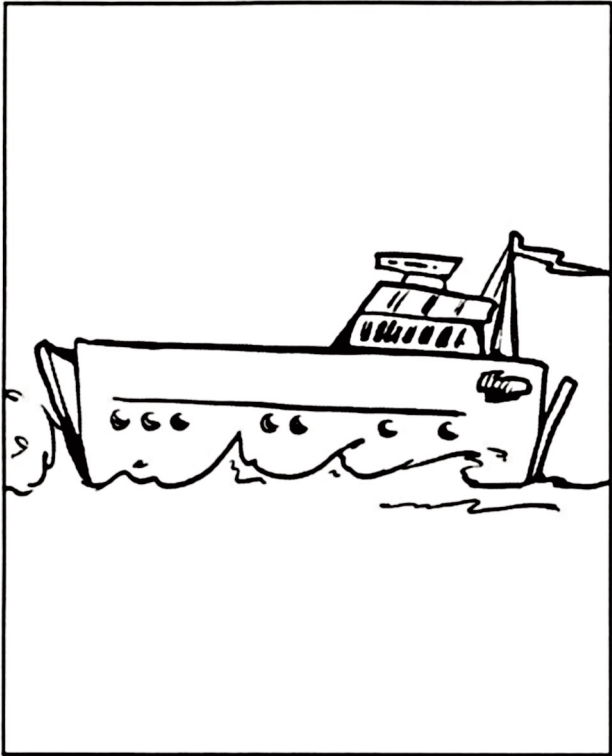
Leasan 17 Dòighean-siubhail

Dealbhan de Dhòighean-siubhail

Leasan 17

Leasan 17

Stòrasan

Leasan 18
Saor-làithean

SOL 32.3

Bidh mi a' dol air saor-làithean ...
Bidh sinn a' dol air saor-làithean ...

Cuin	Càite	Airson	Còmhla ri(s)
as t-Samhradh	dhan Eadailt	cola-deug	mo phiuthar
sa Gheamhradh	dhan Fhraing	seachdain	mo charaid
san Fhaoilleach	dhan t-Suain	mìos	lain
sa Ghearran	dhan Ghearmailt	trì seachdainean	m' antaidh
sa Mhàrt	dhan Ghearastan	deireadh-seachdain	mo mhàthair
sa Ghiblean	dhan Chuimrigh	deich latha	an duine agam
sa Chèitean	dhan Òlaind	còig latha	a' bhean agam
san Ògmhios	dhan Eilean Sgitheanach	trì latha	na gillean
san Iuchar	a Chanada	dà mhìos	an teaghlach
san Lùnastal	a Dhùn Èideann	còig latha	Seumas
san t-Sultain	a dh'Ìle	dà sheachdain	mo bhràthair
san Dàmhair	a dh'Astràilia	latha	m' athair
san t-Samhain	a dh'Èirinn	dà latha	mo nàbaidh
san Dùbhlachd	a dh'Uibhist	ceithir latha	na nigheanan
am-bliadhna	dhan Ostair	sia latha	na daoine anns an oifis
an-ath-bhliadhna	a dh'Ameireaga	tri mìosan	mo sheanmhair

SPEAKING OUR LANGUAGE
PÀSGAN LUCHD-OIDIEACHAIDH 2

Clàr Leabhran nam Pàrant

Ro-ràdh

- Introduction

Cuspairean

- Topics

Faclan

- Words

Sgrìobt nan teipichean

- Tape script

Pàtrain: Notaichean cànan

- Patterns: language notes for students

POSTAIREAN:

Clì (ochd postairean)

SOL (postair 1 + 2)

Co-là-breith